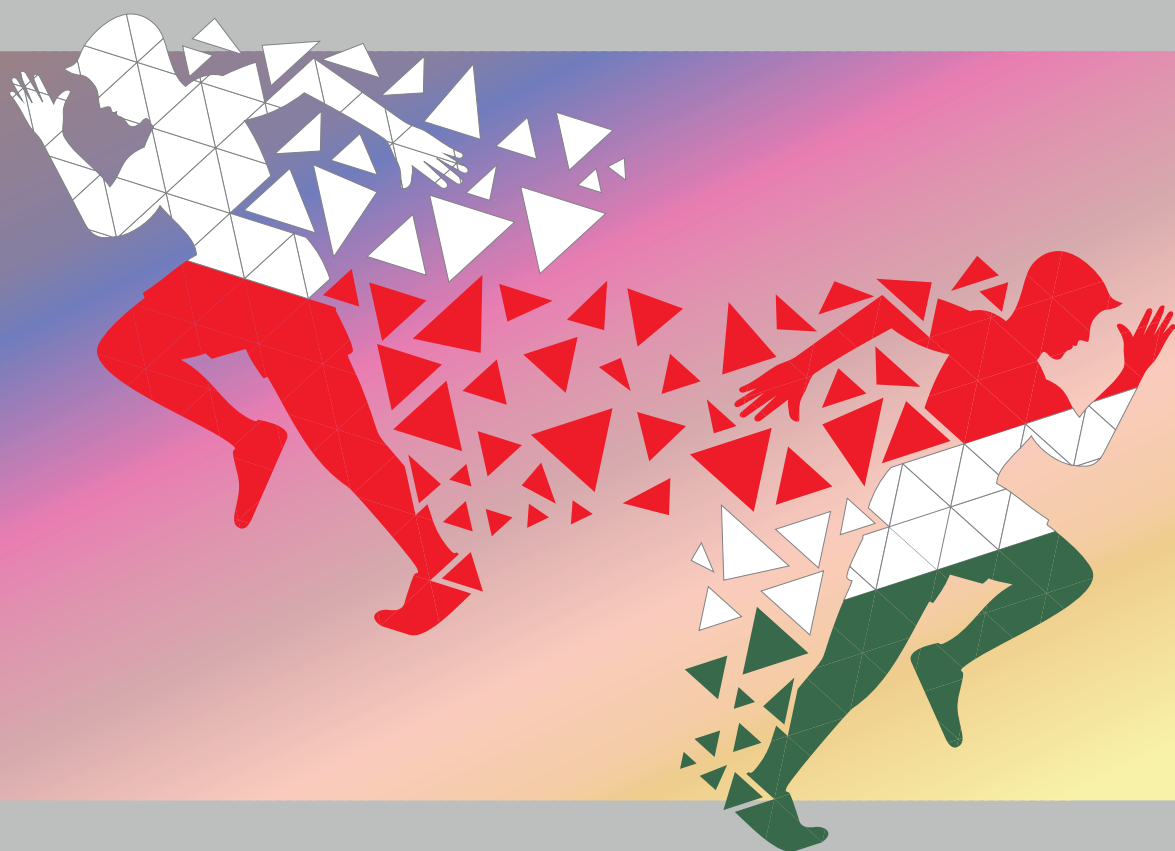

POZNAJMY SIĘ WZAJEMNIE

TOM II

NAJWIĘKSZE SUKCESY
SPORTOWE
W POLSCE I NA WĘGRZECH
(1921-2021)

ISMERJÜK MEG EGYMÁST

II. KÖTET

LENGYELORSZÁG ÉS
MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB
SPORTSIKEREI
(1921-2021)

POZNAJMY SIĘ WZAJEMNIE!
TOM II

**NAJWIĘKSZE SUKCESY SPORTOWE
W POLSCE I NA WĘGRZECH
(1921-2021)**

ISMERJÜK MEG EGYMÁST!
II. KÖTET

**LENGYELORSZÁG ÉS MAGYARORSZÁG
LEGNAGYOBB SPORTSIKEREI
(1921-2021)**

SZIS TREŚCI

WSTĘP 5

1921 – 2021. 100 LAT NA MARGINESIE SPORTU 5

AUTOR: ZSOLT DOMOKOS

1921 – 2021. 100 ÉV A SPORT MARGÓJÁRA. 7

SZERZŐ: ZSOLT DOMOKOS

ROZDZIAŁ I

MECZ WĘGRY – POLSKA (1921) 9

MECZ PIŁKARSKI WĘGRY – POLSKA (BUDAPESZT, 1921) 11

AUTOR: MARIA KRÓL

I. FEJEZET

MAGYARORSZÁG – LENGYEŁORSZÁG MÉRKŐZÉS (1921) 15

MAGYARORSZÁG – LENGYEŁORSZÁG LABDARÚGÓ-MÉRKŐZÉS 1921 BUDAPEST.... 17

AUTOR: MARIA KRÓL

ROZDZIAŁ II

POLSKIE SUKCESY SPORTOWE. 21

SPORT OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI W POLSCE 23

AUTOR: KAMIL KABASIŃSKI

PIŁKA NOŻNA..... 24

AUTOR: MARIA KRÓL

SIATKÓWKA, PIŁKA RĘCZNA..... 28

AUTOR: MARIA KRÓL

SPORTY ZIMOWE..... 31

AUTOR: MAREK MADEJ

SPORTY WODNE 33

AUTOR: KINGA PAUL

LEKKOATLETYKA..... 34

AUTOR: MARIA KRÓL

SPORTY MOTOROWE I LOTNICZE..... 37

AUTOR: KINGA PAUL, MARIA KRÓL

SPORTY WALKI..... 40

AUTOR: KAMIL KABASIŃSKI

KOLARSTWO 43

AUTOR: IWONA KABASIŃSKA

TENIS 45

AUTOR: MAREK MADEJ, MARIA KRÓL

II. FEJEZET

LENGYEL SPORTSIKEREK	47
A FOGYATÉKOSSÁGGAL ÉLŐK SPORTJA LENGYELORSZÁGBAN	49
SZERZŐ: KAMIL KABASIŃSKI	
FUTBALL	50
SZERZŐ: MARIA KRÓL	
RÖPLABDA, KÉZILABDA	54
SZERZŐ: MARIA KRÓL	
TÉLI SPORTOK	57
SZERZŐ: MAREK MADEJ	
VÍZISPORTOK	59
SZERZŐ: PAUL KINGA	
ATLÉTIKA	60
SZERZŐ: MARIA KRÓL	
MOTORSPORT ÉS LÉGI SPORTOK	63
SZERZŐ: KINGA PAUL, MARIA KRÓL	
HARCMŰVÉSZETEK	65
SZERZŐ: KAMIL KABASIŃSKI	
KERÉKPÁROZÁS	68
SZERZŐ: IWONA KABASIŃSKA	
TENISZ	69
SZERZŐ: MAREK MADEJ, MARIA KRÓL	

III. FEJEZET

MAGYARORSZÁG SPORTSIKEREK	71
SZERZŐ: EMŐKE EDIT RADNÓTI, ÁDÁM MAKK	
MAGYARORSZÁG – LENGYELORSZÁG LABDARÚGÓMÉRKÖZÉSEK	73
VÍVÁS	78
ÚSZÁS	82
KAJAK-KENU	85
VÍZILABDA	89
MAGYARORSZÁG PARALIMPIAI SZEREPLÉSE	92

ROZDZIAŁ III

WĘGIERSKIE SUKCESY SPORTOWE	95
AUTOR: EMŐKE EDIT RADNÓTI, ÁDÁM MAKK	
MECZE PIŁKI NOŻNEJ POMIĘDZY WĘGRAMI A POLSKĄ	97
SZERMIERKA	101
PŁYWANIE	106
KAJAKI	110
PIŁKA WODNA	115
WYSTĘPY WĘGIER NA PARAOLIMPIADZIE	117

WSTĘP

Zsolt Domokos

1921 – 2021. 100 LAT NA MARGINESIE SPORTU

Co łączy narody polski i węgierski?

Często dumam nad tą kwestią. W takich chwilach przypominam sobie ostatnie wydarzenia z życia publicznego, osobiste historie, jazdę na nartach na stokach Gubałówki, moje studia historyczne. Jeśli spojrzymy li tylko na suche dane historyczne, tysiące podręczników i opracowań zajmują się naszą wspólną, polsko-węgierską historią.

Więzy rodzinne naszych wielkich królów, Karol Robert, Ludwik Węgierski, Stefan Batory. Walczyliśmy razem przeciwko wspólnemu wrogowi tatarom, Turkom. Nasze stosunki gospodarcze, naukowe, rozbudowanie górnictwa soli.

Oczywiście w długiej historii przyjaźni polsko-węgierskiej dużą rolę odgrywa historyczna, wspólna granica. W naszej historii mieliśmy do czynienia z podobnymi problemami oraz trudnościami i przyznajmy, że te próby sił w podobny sposób ukształtowały nasze oba narody.

Skoro już przywołałem drogi życiowe naszych wielkich postaci historycznych, pozwólcie, że przybliżę w przestrzeni i czasie te, które dawały zachęcające przykłady, ponieważ w życiu obu narodów kontakty i współpraca

rozszerzyły się na wszystkie dziedziny życia codziennego, kultury, edukacji oraz, oczywiście, życia sportowego.

Pozwólcie, że naświetlę tę stronę kilkoma przykładami z 20. wieku, ponieważ stosunki polsko-węgierskie charakteryzują się bliską współpracą i przyjaznymi stosunkami we wszystkich dziedzinach życia sportowego.

- miłość do lekkoatletyki została zasiana przez Polaków, pomagali oni Węgrom, wspierali ich w tworzeniu krajowych klubów
- ze względu na warunki naturalne polscy wspinacze wspomagali pracę węgierskich wspinaczy i klubów wspinaczkowych
- węgierscy piłkarze pomagali i rozwijali polskie techniki piłkarskie, węgierskie kluby piłkarskie towarzyszyły reprezentacji Polski przez amatorskie rozgrywki ligowe aż do profesjonalnych mistrzostw.

I tu właśnie doszliśmy do tytułowego wydarzenia, które miało miejsce prawie 100 lat temu.

Rozegrano pierwszy mecz reprezentacji Polski, a zarazem 80. mecz reprezentacji Węgier.

Z dokumentów wynika, że to nie wynik meczu był ważny, ponieważ mógł być on tylko jeden. Podstawowym celem i rezultatem spotkania dla reprezentacji Polski było wejście do międzynarodowych rozgrywek.

Jak możemy skorzystać z przykładów dawanych przez naszych wielkich bohaterów, to znaczy, jak możemy żyć w zgodzie z ich spuścizną w codziennym życiu?

Instrukcje na ten temat możemy uzyskać poniżej!

Ja, podobnie jak my, nie mam nic innego do zrobienia, jak tylko przekazać naszym potomkom znaczenie tradycji polsko-węgierskiej!

A jeśli uklękniemy, „ukłknijmy przed naszym Bogiem, naszą ojczyzną i naszymi bohaterami”.

Zsolt Domokos

1921 – 2021. 100 ÉV A SPORT MARGÓJÁRA

Mi is köti össze a lengyel és a magyar nemzetet?

Sokszor elgondolkodom ezen a kérdésen. Ilyenkor eszembe jutnak a közel-múlt közéleti eseményei, személyes történetek, síelések Gubalówka lankáin, történelmi tanulmányaim.

Ha csak a történelem száraz adatait nézzük, tankönyvek, tanulmányok ezrei foglalkoznak a lengyel-magyar történelmi közös múlttal.

Nagy királyaink családi kapcsolatai, ... Károly Róbert, Nagy Lajos, Báthori István, ...

Harcoltunk együtt a közös ellenséggel szemben, tatár, török, ...

Gazdasági, tudományos kapcsolatok... sóbányászat kiépítése, ...

Nilvánvaló, a lengyel – magyar barátság hosszú történetében nagy szerepe van a történelmi, közös határnak.

Történelmünk során hasonló problémákkal, nehézségekkel kellett szembenéznünk, s valljuk be, ezek az erőpróbák hasonlóra kovácsolják a nemzeteket.

Ha már elkalandozok a történelmi nagyjaink életútján, engedjem magamhoz közelebb térben és időben a bátorító példákat, hiszen a két nemzet életében a kapcsolatok, együttműködések kiterjedtek a hétköznapi élet minden területére, kultúra, oktatás s természetesen a sportélet területeire.

Engedjék meg, néhány XX. századi példán keresztül megvilágítanom ezt az oldalt, hiszen a sportélet minden területén is összefonódások, baráti kapcsolatok szegélyezik a lengyel-magyar kapcsolatokat:

- az atlétika iránti szeretetet a lengyelek ültették el, segítették, támogatták hazai klubok megalakulását
- természeti adottságokból adódóan, a lengyel hegymászók segítették hazai hegymászók, hegymászó klubok munkáját

- hazánk labdarúgói segítették, fejlesztették ki a lengyelek labdarúgó technikáit, magyar labdarúgó klubok az amatőr bajnoki játékokon keresztül a profi bajnokságokig kísérték a lengyel válogatottat.

S itt érkeztünk el a címben szereplő, közel 100 éve történt eseményhez.

A lengyel nemzeti válogatottnak ekkor az első mérkőzése, magyar nemzeti válogatottunk a nyolcvanadik mérkőzését játszotta.

Korhű dokumentumokból kitűnik, nem a meccs eredménye értékelendő, hiszen borítékolható volt az eredmény. A találkozó elsődleges célja, eredménye, a lengyel válogatott számára a nemzetközi szereplés, bemutatkozás volt.

Nagyjaink példáját miként is válthatjuk aprópénzre, azaz miként élhetjük meg példájukat a mindennapokban?

Erre kaphatunk útmutatást a következőkben!

Nekem, nekünk sincs más dolgunk, mint átadni fiainknak a lengyel-magyar hagyomány jelentőségét!

S ha letérdelünk, "térdeljünk Istenünk, hazánk és hazánk nagyjai előtt"!

ROZDZIAŁ I

MECZ WĘGRY – POLSKA (1921)

Maria Król

MECZ PIŁKARSKI WĘGRY – POLSKA (BUDAPESZT, 1921)

Niniejsza publikacja, prezentująca największe osiągnięcia polskich i węgierskich sportowców, powstała z okazji 100-lecia tego pamiętnego meczu.

Był on pierwszym w historii międzynarodowym spotkaniem polskiej drużyny. Po 123 latach zaborów i nieistnienia polskiego Państwa, już w 1919 roku założono Polski Związek Piłki Nożnej, który w roku następnym rozpoczął organizację rozgrywek krajowych. Niestety czas pokoju trwał w Polsce bardzo krótko – rozgrywki przerwała wojna polsko-bolszewicka.

W połowie 1921 roku Magyar Labdarúgó Szövetség zaproponował Polakom mecz w Budapeszcie, którego termin ustalono na 18 grudnia 1921 roku. Węgrzy w tym czasie byli faworytami, wręcz futbolową potęgą, wygrywając wcześniej z Niemcami i Szwecją. Dla gospodarzy to wydarzenie było epizodem, dla gości miało rangę historyczną. Większość polskich zawodników stanowili gracze z Cracovii (ówczesnego mistrza Polski) na czele z Imre Pozsonym, Węgrem, który pełnił funkcję szkoleniowca tejże drużyny.

Z powodu pięciu przesiadek, awarii parowozu i spóźnienia się na kolejną przesiadkę zmęczona polska reprezentacja dotarła do Budapesztu po 36 godzinach jazdy pociągiem (III klasą). Na dworcu na gości oczekiwali członkowie Węgierskiego Związku Piłki Nożnej, którzy po serdecznym przywitaniu wsadzili Polaków do specjalnie zamówionych karet i zawieźli ich do hotelu Astoria przy ul. Rakoczego.

I tak trzy lata po odzyskaniu niepodległości, dwa od założenia PZPN, rok po wojnie z bolszewikami przyszedł czas na pierwszy międzynarodowy sprawdzian reprezentacji.

Dzień przed meczem, 17 grudnia 1921 roku „Przegląd Sportowy” na swojej stronie zamieścił w języku polskim i węgierskim odezwę „Pozdrowienie sportowi węgierskiemu”: „Sport polski jest jeszcze bardzo młodym bratem sportu węgierskiego, bogatego w doświadczenie i zwycięstwa. (...) Cieszymy się,

że pierwszy za granicą zbiorowy występ sportu polskiego ma miejsce na ziemi węgierskiej; jesteśmy bowiem przekonani, że będzie on nowym węzłem starodawnej przyjaźni obydwu narodów, przyjaźni trwalszej i silniejszej od przejściowych międzynarodowych układów i posunięć dyplomacji. Redakcja „Przeglądu Sportowego” sądzi, że ma prawo w imieniu swych czytelników i przyjaciół przesłać serdeczne pozdrowienie sportowi węgierskiemu i wyrazić nadzieję, że dotychczasowe stosunki sportowe węgiersko-polskie będą w najbliższej przyszłości pomnożone i zacieśnione i że będziemy często na zawodach sportowych w Polsce gościć węgierskich przyjaciół.”

18 grudnia 1921 roku o godz.13,50 na boisku stadionu Hungária (uznawanym za jedno z najlepszych w Europie, tego dnia jednak grzącym z powodu padającego deszczu ze śniegiem) rozpoczął się mecz.

W 18 minucie spotkania rozgrywanego w bardzo trudnych warunkach Węgrzy strzelili pierwszą i jedyną w meczu bramkę (**Jenő Szabó, 1894-1948**). Węgrzy stworzyli wiele sytuacji podbramkowych (w tym rzut karny), ale wszystkie strzały obronił polski bramkarz **Jan Loth (1900-1933)**, którego kibice okrzyknęli najlepszym graczem tego meczu.

Na nagrodę fair play zasłużył z pewnością polski piłkarz Cracovii **Wacław Kuchar (1897-1981)**, który będąc w niemal stuprocentowej sytuacji strzeleckiej (z piłką przed pustą bramką), nie oddał strzału, ale zaczął cucić omdłego (uderzonego piłką w głowę, po wcześniejszym strzale Kuchara) węgierskiego bramkarza, Károly Zsáka. W międzyczasie węgierski obrońca wybił piłkę przed bramki. **Wacław Kuchar** był polskim wszechstronnym sportowcem, reprezentantem Polski w hokeju na lodzie, lekkoatletyce, łyżwiarstwie szybkim i piłce nożnej, olimpijczykiem. Był porucznikiem artylerii Wojska Polskiego (walczył w obronie Lwowa w wojnie polsko-ukraińskiej i wojnie polsko –bolszewickiej). Pochodził ze Lwowa, z rodziny o węgierskich korzeniach.

Przegraną jednym golem w Budapeszcie określano w Polsce jako sukces, gdyż racjonalnie oceniając doświadczenie i umiejętności obu drużyn, spodziewano się znacznie wyższej przegranej. Jako, że w 1921 roku żadna drużyna goszcząca na Węgrzech nie uzyskała lepszego wyniku, polska drużyna znacznie zyskała w rankingu drużyn europejskich.

Na zwycięstwo nad Węgrami w oficjalnym meczu międzypaństwowym trzeba było czekać **18 lat**. 27 sierpnia 1939 roku na stadionie Legii biało-czerwoni sensacyjnie pokonali ówczesnych wicemistrzów świata 4:2.

Ostatni mecz pomiędzy naszymi krajami również odbył się w Budapeszcie 25 marca 2021 i był to pierwszy mecz eliminacji do Mistrzostw Świata 2022. Mecz zakończył się wynikiem 3:3. Oprawa jaką przygotowali kibicze węgierscy i Węgierski Związek Piłki Nożnej potwierdzała, że pomimo meczu o punkty, był to niewątpliwie mecz przyjaźni. Wielka „sektorówka” przygotowana przez węgierskich kibiców zakryła znaczną część trybuny. Na płótnie pojawiły się obie flagi, oba godła i te same zdania przetłumaczone na dwa języki: „100 lat piłki nożnej, 1000 lat przyjaźni”. Pojawiła się także data pierwszego meczu Węgier z Polską (18.12.1921). Dodatkowo za sprawą Węgierskiego Związku Piłki Nożnej byli piłkarze polskich klubów, znany z Legii Warszawa Nemanja Nikolić i znany z Lecha Poznań Gergo Lovrencsics zaprezentowali przed meczem okolicznościowe koszulki z okazji setnej rocznicy pierwszego spotkania.

I. FEJEZET

MAGYARORSZÁG – LENGYELORSZÁG MÉRKŐZÉS (1921)

Maria Król

MAGYARORSZÁG – LENGYELORSZÁG LABDARÚGÓ- MÉRKŐZÉS 1921 BUDAPEST

Ez a lengyel és magyar sportolók legnagyobb sikereit bemutató kiadvány az emlékezetes labdarúgó mérkőzés 100. évfordulója alkalmából jött létre.

Ez a mérkőzés volt a lengyel válogatott történetének első nemzetközi találkozója.

A felosztott és 123 éven át nem létező lengyel állam függetlensége visszaszerzése után, 1919-ben létrejött a Lengyel Labdarúgó Szövetség, amely a következő évben megkezdte labdarúgó találkozók szervezését hazai pályákon.

Sajnos a lengyelországi békeidő nagyon rövid életű volt – a játéksorozatot megszakította a lengyel-bolsevik háború.

1921 közepén a Magyar Labdarúgó Szövetség meghívta a lengyel nemzeti válogatottat Budapestre egy barátságos mérkőzés lejátszására, melynek időpontját 1921. december 18-ra tűzték ki.

Az esélyes magyarok abban az időben futball hatalomnak számítottak a német és svéd válogatott ellen aratott győzelmeik után. Míg a házigazdának ez csak egy meccs volt a sok közül, a vendégek számára fontos sporttörténeti jelentőséggel bírt.

A lengyel labdarúgók többsége az akkori bajnokcsapat, a Cracovia játékosa volt, élén a magyar edzővel, Pozsonyi Imrével.

Öt átszállás, mozdonyhiba miatti késés és újabb átszállás miatt, 36 óra 3. osztályon megtett vonatút után érkezett meg a fáradt lengyel válogatott Budapestre.

A Magyar Labdarúgó Szövetség tagjai az állomáson várták a vendégeket, és meleg fogadtatás után előre megrendelt hintókon vitték őket a Rakóczi úti Astoria szállodába.

És így, három évvel a függetlenség visszanyerése, két évvel a Lengyel Labdarúgó Szövetség megalapítása, és egy évvel a bolsevikokkal folytatott háború után, elérkezett az idő a válogatott első nemzetközi megmérettetésére.

A meccs előtti napon, 1921. december 17-én a Przegląd Sportowy című újság az alábbi nyilatkozatot tette közzé lengyel és magyar nyelven: „Üdvözlét a magyar sportvilágnak”: „A lengyel labdarúgó sport ma még csak kezdő, fiatal testvére a tapasztalatokban és győzelmekben gazdag magyar labdarúgásnak (...) Legnagyobb örömünkre szolgál, hogy a lengyel válogatott csapata külföldi szereplését Budapesten kezdi meg, és szentül hisszük, hogy ez a találkozás sokkal szorosabb és bensőségebb barátság alapját fogja képezni a két nemzet között, mint bármely diplomáciai tevékenység. A Przegląd Sportowy szerkesztőse úgy véli, hogy joga van olvasói és barátai nevében szívélyes üdvözlétet küldeni a magyar sportvilágnak, és azon reményét fejezi ki, hogy a jelen magyar-lengyel sportkapcsolatok a közeljövőben megsokszorozódnak, egyre szorosabbá válnak, és gyakran lesz alkalmunk vendégül látni magyar barátainkat lengyelországi sporteseményeken”.

1921. december 18-án 13 óra 50 perckor a Hungária stadionban kezdődött el a mérkőzés.

A Hungáriát Európa egyik legjobb stadionjának tartották, de aznap havas eső esett, a pálya nedves és síkos volt. A nagyon nehéz körülmények között lejátszott mérkőzés 18. percében a hazaiak szerezték meg a meccs első és egyetlen gólját (**Szabó Jenő**, 1894-1948). A magyar játékosok sok kapuhelyzetet alakítottak ki, köztük egy büntetőt is, de a lengyel kapus **Jan Loth** (1900-1933), akit a szurkolók a meccs legjobbjaként emlegettek, minden lövést hárított.

A Cracovia labdarúgója, **Wacław Kuchar** (1897-1981) minden bizonynyal megérdemelte a fair play díjat. Az üres kapu előtt, biztos lövőhelyzetben nem rúgta be a labdát, hanem az ájult magyar kapust, Zsák Károlyt kezdte

élesztgetni, akit fejen talált korábbi lövése. Eközben egy magyar védő kirúgta a labdát.

Wacław Kuchar sokoldalú sportoló volt, jégkorong-játékos, gyorskorcsolyázó, a lengyel labdarúgó válogatott tagjaként olimpián is szerepelt.

A lengyel hadsereg tüzérségi hadnagyaként harcolt mindkét, a lengyel-ukrán és a lengyel-bolsevik háborúban Lvov (Lemberg) védelmében. Lvovból származott magyar gyökerű családból.

Az egy gólos budapesti veszteséget Lengyelországban sikerként értékelték, mert mindkét csapat tapasztalatát és képességeit racionálisan felmérve sokkal nagyobb vereségre lehetett számítani. Mivel 1921-ben egyetlen Magyarországra látogató csapat sem ért el jobb eredményt, a lengyel válogatott pozíciója jelentősen javult az európai ranglistán.

18 év kellett ahhoz, hogy a lengyel válogatott mérkőzést nyerjen a magyarok ellen. A varsói Legia stadionban 1939. augusztus 27-én a fehér-piros játékosok szenzációs játékkal 4:2-re győzték le a világ második legjobb csapatát.

Az utolsó lengyel-magyar labdarúgó mérkőzés 2021. március 25-én szintén Budapesten zajlott le, és a 2022-es világbajnoki selejtező első mérkőzése volt. A meccs 3:3-as döntetlennel végződött. A magyar futballszurkolók és a Magyar Labdarúgó Szövetség megállapítása szerint pontszerző jellege ellenére, kétségtelenül barátságos meccs volt. A lelátó nagy részét a magyar szurkolók által készített hatalmas transzparens fedte, amelyen mindkét nemzet zászlaja, címere, és ugyanaz a két nyelvre lefordított mondat jelent meg: "100 év futball, 1000 év barátság", valamint az első lengyel-magyar mérkőzés dátuma, 1921. december 18.

Emellett a Magyar Labdarúgó Szövetség jóvoltából a lengyel klubok egykori labdarúgói, a Legia Warszawából ismert Nikolics Nemanja, és a Lech Poznań volt játékosa, Lovrencsics Gergő emlékpólókat adtak át a mérkőzés előtt az első meccs 100. évfordulója alkalmából.

ROZDZIAŁ II

POLSKIE SUKCESY SPORTOWE

Kamil Kabasiński

SPORT OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI W POLSCE

Początki sportu osób niepełnosprawnych w Polsce przypadają na lata 50. XX wieku. Zaangażowanie sportowe osób z niepełnosprawnościami okazało się bardzo ważne w rehabilitacji.

Prekursorem w rozwijaniu sportu osób z niepełnosprawnościami, było założone w 1952 r., **Zrzeszenie Sportowe Spółdzielczości Pracy „START”**, które w 1990r. po likwidacji struktur spółdzielczych przekształciło się w **Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start”**. Kolejnym ważnym krokiem w zakresie profesjonalizacji sportu osób z niepełnosprawnościami był **Polski Komitet Paraolimpijski** powstał w 1998 roku, a w 1999 został wpisany do struktur Międzynarodowego Komitetu Paraolimpijskiego (IPC – International Paralympic Committee).

W ogólnym zestawieniu zdobytych medali na letnich igrzyskach paraolimpijskich Polska w zajmuje bardzo wysokie **9 miejsce** na 123 reprezentacje narodowe, z dorobkiem **729** zdobytych medali z czego aż **262** to **złote medale**. Na ostatniej paraolimpiadzie w Tokio polscy olimpijczycy zdobyli **25 medali** (7 złotych, 6 srebrnych, 12 brązowych)

Multimedalistą i rekordzistą w tym zakresie jest **Arkadiusz Pawłowski** (pływanie), który zdobył łącznie **18 medali** (10 złotych, 3 srebrnych i 5 brązowych), kolejnymi multimedalistami są: **Natalia Partyka** (tenis stołowy), **10 medali** (6 złotych, 2 srebrne, 2 brązowe), **Grzegorz Biela** (pływanie), **10 medali** (5 złotych, 2 srebrne i 3 brązowe), **Mirosław Pych** (pięciobój, oszczep) **9 medali** (5 złotych, 2 srebrne, 2 brązowe), **Ryszard Tomaszewski** (sztanga) **7 medali** (4 złote, 2 srebrne, 1 brązowy), **Marta Makowska** (szpada, floret), **7 medali** (4 złote, 3 brązowe), **Waldemar Kikolski** (biegi długodystansowe, maraton) **7 medali** (3 złote, 3 srebrne i 1 brązowy). Najbardziej utytułowanym polskim

paraolimpijczykiem startującym w dyscyplinach zimowych jest **Jan Kołodziej** (biegi narciarskie), którym zdobył **7 medali** (1 złoty, 2 srebrne i 4 brązowe).

W dyscyplinach drużynowych największy sukces odniosła polska reprezentacja w **Ampfutbolu** zdobywając we wrześniu 2021 r. **brązowy medal** Mistrzostw Europy. Popularnymi drużynowymi sportami są **rugby na wózkach** (5 miejsce w Mistrzostwach Europy w 2009 r.) i **koszykówka na wózkach** (2 razy 4 miejsce na Mistrzostwach Europy w 2009 i w 2011 r.).

Maria Król

PIŁKA NOŻNA

Największe sukcesy polska drużyna w piłce nożnej odnosiła w latach 1972-1992. Był to złoty medal na Olimpiadzie w Monachium (1972), srebrne medale na olimpiadzie w Montrealu (1976) i Barcelonie (1992). W mistrzostwach świata polska drużyna dwukrotnie zdobyła trzecie miejsce w 1974 (RFN) i 1982 (Hiszpania),

W 1974 polski napastnik **Grzegorz Lato** został królem strzelców mistrzostw świata (7 trafień). Drużyna trenera Kazimierza Górskiego jechała na mundial do zachodnich Niemiec (1974) osławiona wyeliminowaniem Anglików (Londyn, stadion Wembley, 1973).

CUD NA WEMBLEY (Londyn, 17 października 1973 roku).

Na kultowym stadionie Wembley doszło do decydującego starcia w walce o awans na mistrzostwa świata w RFN. Absolutnymi faworytami byli Anglicy.

Do przerwy było 0:0. W Anglii panowała konsternacja. Tamtejsi dziennikarze mówili, że Polacy bronią bramki jak własnej ojczyzny. W 57. minucie Jan Domarski celnie strzelił i Polska prowadziła 1:0.

„Gol, gol, proszę Państwa, sensacja na Wembley” – krzyczał niezapomniany polski komentator sportowy Jan Ciszewski.

W 63. minucie sędzia podyktował kontrowersyjny rzut karny dla Anglików i Allan Clarke strzelił gola. Było 1:1.

Anglicy nieustannie atakowali polską bramkę. Polski bramkarz Jan Tomaszewski rozegrał swój najlepszy mecz w karierze.

Kilkanaście minut przed końcem Grzegorz Lato został złapany w pól przez Anglika w sytuacji, gdy był on sam na sam z bramkarzem, uniemożliwiając mu strzelenie pewnego gola.. „To był najsmutniejszy moment całego meczu. Odebrał Polsce zwycięstwo. Gest ten pokazał całemu światu, że nie potrafimy przegrywać” – napisała później angielska prasa. „Koniec świata” – tak Anglicy podsumowali mecz z Polakami.

Mecz na Wembley stał się legendą i swoistym mitem założycielskim polskiego futbolu.

Kazimierz Górski (ur. 2 marca 1921 -23 maja 2006) jest legendą polskiego sportu – uważany za Trenera Wszechczasów, Trenera Tysiąclecia. Jako trener zadebiutował w 1971 roku w wygranym meczu ze Szwajcarią, rozpoczynając najlepszy okres w polskiej piłce nożnej (olimpiada w Monachium (1972), eliminacje do mistrzostw świata –mecz na Wembley(1973), mistrzostwa świata i wygrana z Brazylią w meczu o III miejsce (RFN 1974), Montreal (1976). Jego piłkarze zwani „orłami Górskiego” darzyli go wielkim szacunkiem, a on potrafił ich zjednoczyć w doskonałą drużynę.

Kazimierz Deyna (23 października 1947 -1 września 1989). Mózg fantastycznego zespołu Kazimierza Górskiego. Utożsamiany z sukcesem biało-czerwonych – trzeci zawodnik w plebiscycie „France Football” za rok 1974. Dla trenera Górskiego był kimś absolutnie wyjątkowym –reżyserem gry, który w trakcie meczu potrafił porwać zespół do walki. Był kapitanem reprezentacji w najlepszym jej okresie. Mówiono o nim król środka pola.

Jan Tomaszewski (ur. 9 stycznia 1948), bramkarz polskiej drużyny, który zatrzymał Anglików na Wembley, a na mistrzostwach świata jako jedyny obrońnię dwa rzuty karne.

Włodzimierz Lubański (ur. 28 lutego 1947) – polski piłkarz występujący na pozycji środkowego napastnika.

Trener Górski mówił o nim, że to jeden z najlepszych zawodników w historii polskiej piłki. Z Górskim zdobył złoto na olimpiadzie (1972), gdzie był kapitanem drużyny. W eliminacjach do mistrzostw świata (1974) zagrał kapitalny mecz z Anglią. 6 czerwca 1973 r. Polska pokonała 2:0 Anglię na Stadionie

Śląskim. To jedyne w historii zwycięstwo Polaków z Anglikami. Wygranie tamtego spotkania bez Lubańskiego byłoby niemożliwe (niestety wtedy doznał kontuzji, która przerwała jego karierę). Najlepszy strzelec wszechczasów, w reprezentacji strzelił 48 goli na 75 meczów.

Węgry zajmują szczególne miejsce w historii polskiego futbolu. To oni byli pierwszym rywalem biało-czerwonych na międzynarodowej arenie – 18 grudnia 1921 roku w Budapeszcie wygrali 1:0. Nigdy jednak nie byli rywalami Polaków w kwalifikacjach mistrzostw świata.

Wielu kibiców doskonale pamięta triumf polskich piłkarzy w igrzyskach olimpijskich w Monachium (1972), gdzie w finałowym meczu pokonali Węgrów 2:1, po dwóch bramkach Kazimierza Deyny.

Osiem wygranych, cztery remisy i 20 porażek to bilans dotychczasowych 32 spotkań piłkarskiej reprezentacji Polski z Węgrami,

Mistrzostwa świata (Hiszpania 1982)

Zespół reprezentacji Polski zakwalifikował się do rozgrywek, jednak istniały obawy, iż wprowadzony na pół roku przed rozpoczęciem turnieju stan wojenny może źle wpłynąć na postawę piłkarzy. Wprowadzenie stanu wojennego w Polsce (12/13 grudnia 1981 r.) spowodowało zawieszenie wszystkich rozgrywek sportowych w kraju. W meczu o 3. miejsce z Francją Polska (trener Antoni Piechniczek) wygrała 3:2.

Zbigniew Boniek (ur. 3 marca 1956). Umieszczony na liście stu najlepszych piłkarzy w historii światowej piłki nożnej według FIFA. Członek Klubu Wybitnego Reprezentanta, kapitan reprezentacji Polski w piłce nożnej, uczestnik 3. turniejów finałowych mistrzostw świata – Argentyna 1978, Hiszpania 1982 (3. miejsce), Meksyk 1986 (łącznie 16 meczów i 6 goli). Udana występy zapoczątkowały trzecim miejscem w plebiscycie „France Football” 1982. W latach 2012–2021 prezes Polskiego Związku Piłki Nożnej, a następnie honorowy prezes oraz ambasador federacji. Od 5 kwietnia 2017 członek Komitetu Wykonawczego UEFA. Od 2021 wiceprezydent UEFA¹.

Olimpiada w Barcelonie (1992)

Pogromcę biało-czerwoni (trener Janusz Wójcik) znaleźli dopiero w finale i to w ostatniej minucie. W obecności 95 tys. kibiców na Camp Nou

w doliczonym czasie gola na wagę zwycięstwa i złotych medali igrzysk w Barcelonie strzelił zawodnik gospodarzy igrzysk – Kiko. Hiszpania wygrała 3:2.

Jakub Błaszczykowski (ur. 14 grudnia 1985) W latach 2010–2014 kapitan reprezentacji Polski. Uczestnik Mistrzostw Świata 2018, Mistrzostw Europy 2012 i 2016. Członek Klubu Wybitnego Reprezentanta, jeden z czterech polskich piłkarzy (obok Grzegorza Łaty, Michała Żewłakowa i Roberta Lewandowskiego), mających na koncie co najmniej 100 występów w reprezentacji narodowej. Od 2010 roku tworzył tzw. polskie trio z Dortmundu (w klubie Borussia Dortmund grał w latach 2007-2015) z Robert Lewandowskim i **Łukaszem Piszczkiem**. Gdyby zorganizowano plebiscyt na najbardziej lubianego piłkarza w Polsce, z pewnością wygrałby go właśnie Kuba Błaszczykowski. Poprzez działalność pozasportową jako założyciel fundacji Ludzki Gest (powstałej w 2015 roku) pomaga osobom chorym do 21. roku życia, jednocześnie unikając rozgłosu w mediach. Fundacja co roku organizuje zawody piłkarskie „**Kuba Cup**” w Truskolasach. Stawia sobie za cel również wspomaganie młodych ludzi i rozwoju ich talentów pod kątem kultury fizycznej poprzez organizację turniejów sportowych i innych wydarzeń charytatywnych. Zawodnik jest laureatem „Orderu Uśmiechu” (2016) oraz posiada „Honorowe Obywatelstwo Miasta Opola” (2017) i „Medal Świętego Brata Alberta” (2017).

Robert Lewandowski (ur. 21 sierpnia 1988) – grający na pozycji napastnika w niemieckim klubie Bayern Monachium oraz w reprezentacji Polski, której jest kapitanem od 2014 roku. Z dorobkiem 72 goli jest jednym z najlepszych strzelców w historii reprezentacji narodowych.

Jako jedyny Polak w historii otrzymał nagrody Piłkarza Roku FIFA i Piłkarza Roku UEFA, a także Europejski Złoty But. Z dorobkiem 25 trofeów jest najbardziej utytułowanym polskim piłkarzem w historii. Zdobywając pięć goli w ciągu dziewięciu minut, w ligowym meczu z Wolfsburgiem w 2015, zapisał się w księdze rekordów Guinnessa.

22 maja 2021 w meczu 34. kolejki Bundesligi z FC Augsburg (5:2) strzelił 41. bramkę w sezonie i pobił rekord Gerda Müllera z sezonu 1971/1972, który w tym sezonie zdobył 40 ligowych bramek.

Ambasador Dobrej Woli UNICEF od 2014 r. W czasie pandemii małżeństwo Anny i Roberta Lewandowskich przekazało milion euro do szpitali jednoimiennych w Polsce na walkę z koronawirusem.

Maria Król

SIATKÓWKA, PIŁKA RĘCZNA.

Reprezentacja Polski siatkarzy to jeden z najbardziej popularnych zespołów sportowych nad Wisłą. Największe sukcesy polskiej drużyny w piłce siatkowej mężczyzn to: złoty medal Igrzysk Olimpijskich Montreal (1976), mistrzostwo świata Meksyk (1974), Polska (2014), Turyn (2018), mistrzostwo Europy Turcja (2009) i brązowy medal Polska (2021).

Złoto olimpijskie drużyny prowadzonej przez Huberta Wagnera obrosło legendą, jest uznawane za największy sukces polskiej siatkówki. Biało-czerwoni wywalczyli je po pamiętnym, wygranym 3:2 spotkaniu ze Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich.

Hubert Aleksander Wagner (4 marca 1941 – 13 marca 2002) – polski siatkarz i trener siatkarski. Jako trener był twórcą największych sukcesów polskiej siatkówki. Znany z wielkiej surowości i wymagań, przez co zyskał sobie przydomek „Kat”. Był trenerem bardzo konsekwentnym. Prowadzona przez niego męska drużyna zdobyła mistrzostwo świata w Meksyku w 1974 roku i złoty medal olimpijski w Montrealu w 1976. W mistrzostwach Europy w 1975 roku Polacy wywalczyli srebrny medal. Po raz drugi trenował reprezentację męską w latach 1983–1985, zdobywając kolejny srebrny medal w mistrzostwach Europy w 1983 roku.

Biało-czerwoni aż trzykrotnie okazali się najlepszą drużyną globu. Po raz pierwszy – pod wodzą Wagnera, dwa lata przed złotem olimpijskim, gdy wygrali zawody w Meksyku (1974). W grupie finałowej wyprzedzili wówczas ZSRR i Japonię.

W 2014 roku drużyna prowadzona przez Stephane’a Antigę w finale w Katowicach pokonała Brazylię. Cztery lata później w Turynie z Brazylijczykami wygrał zespół Vitala Heynena. Tylko Rosja (wliczając w to dorobek ZSRR) ma na koncie więcej triumfów. Do tego trzeba jeszcze dołożyć srebro zdobyte przez Polaków w 2006 roku w Japonii.

W mistrzostwach Europy siatkarze zdobyli osiem medali – podczas niezwykłej serii z lat 1975-1983 Polska pięć razy z rzędu kończyła turniej na drugim

miejscu. Za każdym razem wygrywał wówczas zespół ZSRR. W 2009 roku drużyna z trenerem Danielem Castellanim wygrała w finale z Francją sięgając po złoto. Do tego trzeba doliczyć dwa brązowe medale z 1967 i 2011 roku.

Polskie siatkarki były wicemistrzyniami Europy w latach 1950, 1951, 1963 i 1967. W roku 2003 po raz pierwszy (Turcja) i dwa lata później (2005, Chorwacja) po raz drugi reprezentacja Polski siatkarek stawiała na najwyższym stopniu podium. Siatkarki, które zdobyły mistrzostwa Europy od tego momentu nazywane są w Polsce „Złotkami”. Twórcą sukcesów siatkarskiej reprezentacji Polski kobiet był trener **Ryszard Andrzej Niemczyk** (16 stycznia 1944 – 2 czerwca 2016), polski siatkarz i trener, z którą zdobył dwukrotnie złoty medal na mistrzostwach Europy (2003 i 2005).

Sukcesy polskich siatkarzy tworzą wybitni zawodnicy, na czele z wymienionymi niżej.

Bartosz Kurek (ur. 29 sierpnia 1988) – polski siatkarz grający na pozycji atakującego i przyjmującego. Reprezentant Polski od 2007 roku (Mistrz Europy 2009 i olimpijczyk z Londynu, Rio de Janeiro oraz Tokio). Złoty medalista z Mistrzostw Świata 2018, a także MVP tego turnieju. W 2018 został uznany przez Europejską Konfederację Siatkówki za najlepszego siatkarza roku 2018.

Michał Kubiak (ur. 23 lutego 1988) – gra na pozycji przyjmującego. Złoty medalista Mistrzostw Świata 2014 i 2018 roku. Bardziej wyróżnił się podczas tego drugiego czempionatu, gdzie pełnił funkcję kapitana i został wybrany najlepszym przyjmującym turnieju.

Piotr Nowakowski (ur. 18 grudnia 1987). Właśnie jego wielu szkoleniowców wskazuje jako najlepszego zawodnika, którego przyszło im trenować. Ogromne umiejętności potwierdzają wielkie sukcesy, na czele z podwójnym mistrzostwem świata, triumfem w czempionacie kontynentu i wielu medalach innych reprezentacyjnych rozgrywek.

Wilfredo Leon (ur. 31 lipca 1993) Urodził się na Kubie, ale od 2015 roku posiada polskie obywatelstwo i jest członkiem biało-czerwonej kadry. Uznawany przez wielu za najlepszego siatkarza świata. O skali jego talentu niech świadczy fakt, że już jako czternastolatek zadebiutował w barwach swojej ojczyzny, a trzy lata później został kapitanem reprezentacji. W 2019 roku

zadebiutował u **Vitala Heynena**, zdobywając medale mistrzostw Europy i Pucharu Świata. W obu turniejach był wybierany najlepszym przyjmującym.

Początki **polskiej piłki ręcznej**, w porównaniu do innych państw europejskich są dość wczesne, gdyż sięgają 1918 r. Związane są one z polskimi legionistami internowanymi w Szczypiornie koło Kalisza, którzy w obozie jenieckim nowej gry nauczyli się od niemieckich strażników. Od nazwy miejscowości grę nazwano „szczypiorniakiem”.

W 1976 r. (Montreal) polska reprezentacja szczypiornistów zdobyła brązowy medal olimpijski pod wodzą duetu szkoleniowców Stanisław Majorek i Janusz Czerwiński. W 1982 r. (Dortmund) Polacy zajęli 3. miejsce w Mistrzostwach Świata w Niemczech. Srebrny medal mistrzostw świata Polacy (trener Bogdan Wenta) wywalczyli na boiskach Niemiec (2007). Brązowy medal biało-czerwoni przywieźli z kolejnych Mistrzostw Świata – Chorwacja 2009 (trener Bogdan Wenta). Podczas mistrzostw świata w Katarze (2015) mecz o brązowy medal z Hiszpanią wymagał dogrywki. Polacy (trener Michael Biegler) po dramatycznym boju wygrali jednym trafieniem i po raz czwarty w historii stanęli na podium mistrzostw świata.

Poniżej sylwetki najwybitniejszych polskich szczypiornistów.

Sławomir Szmaj (ur. 2 października 1978) – grający na pozycji bramkarza, rekordzista pod względem liczby oficjalnych spotkań międzypaństwowych w kadrze seniorskiej (298 meczów, 3 gole). Wicemistrz świata z 2007, brązowy medalista Mistrzostw Świata 2009 oraz Mistrzostw Świata 2015. Dwukrotny uczestnik igrzysk olimpijskich (2008 i 2016). Najlepszy piłkarz ręczny świata roku 2009!

Bogdan Wenta (ur. 19 listopada 1961) piłkarz oraz trener piłki ręcznej. W latach 1981–1994 reprezentant Polski (763 bramek w 191 oficjalnych meczach). Od 2004 do 2012 selekcjoner reprezentacji Polski. W 2007 roku doprowadził kadrę do srebrnego, a dwa lata później do brązowego medalu mistrzostw świata.

Karol Bielecki (ur. 23 stycznia 1982) – grał na pozycji lewego rozgrywającego, reprezentant Polski, uczestnik igrzysk olimpijskich (Pekin 2008), wice-mistrz świata z 2007, brązowy medalista Mistrzostw Świata 2009, brązowy

medalista z Mistrzostw Świata 2015 w Katarze. W 2016 roku pełnił rolę chorążego reprezentacji Polski podczas Igrzysk Olimpijskich w Rio de Janeiro.

Marcin Lijewski (ur. 21 września 1977) – piłkarz ręczny, występujący na pozycji prawego rozgrywającego, były reprezentant Polski i kapitan kadry narodowej, uczestnik igrzysk olimpijskich (Pekin 2008), wicemistrz świata z 2007 i brązowy medalista Mistrzostw Świata 2009.

Krzysztof Lijewski (ur. 7 lipca 1983) –piłkarz ręczny, grający na pozycji prawego rozgrywającego, reprezentant Polski, uczestnik igrzysk olimpijskich (Pekin 2008), wicemistrz świata z 2007, brązowy medalista Mistrzostw Świata 2009.

Marek Madej

SPORTY ZIMOWE

Dyscypliny zimowe mają bardzo bogatą historię w dziejach Polski. Zaczęło się od turystyki a dopiero później wkroczyliśmy na profesjonalną drogę uprawiania sportów zimowych. Pierwsze zawody sportowe zostały **rozegrane w 1907r.** we Lwowie. Niebawem powstał klub sportowy pod nazwą: **Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego Zakopane**, który istnieje do dzisiaj.

Polska jest **jednym z dwunastu krajów**, które wzięły udział we wszystkich zimowych igrzyskach olimpijskich (od 1924).

Na pierwszy olimpijski medal czekaliśmy aż 32 lata. **Brązowy medal** w kombinacji norweskiej w 1956 r. wywalczył, znajdujący się wtedy w życiowej formie **Franciszek Gąsienica-Groń**. Sukces był tym większy, iż wywalczył go jako pierwszy zawodnik spoza Skandynawii.

Najwięcej medali olimpijskich, **9** (4 złote, 3 srebrne i 2 brązowe) zdobyli skoczkowie narciarscy. Pierwszym medalistą olimpijskim w tej dyscyplinie jest **Wojciech Fortuna**, który nie będąc faworytem zrobił wielką niespodziankę, zdobywając **złoty medal olimpijski** na dużej skoczni (1972). Było to wielkie zaskoczenie również dla organizatorów w Sapporo, nie byli oni przygotowani

na zwycięstwo Polaka i orkiestra nie dostała nut polskiego hymnu. Dopiero po godzinie przywieziono je z miejscowej polskiej placówki dyplomatycznej.

Najbardziej utytułowanymi polskimi sportowcami w historii igrzysk olimpijskich w skokach narciarskich jest **Kamil Stoch**, który zdobył **4 medale** (3 złote i 1 brązowy) oraz **Adam Małysz**, który również zdobył **4 medale** (3 srebrne i 1 brązowy).

Biegi narciarskie, to druga dyscyplina zimowa, w której Polska ma wielkie osiągnięcia, głównie za sprawą jednej zawodniczki, **Justyny Kowalczyk**. Kowalczyk jest rekordzistką pod względem liczby medali olimpijskich. Dla Polski zdobyła ich aż **5** (2 złote, 1 srebrny, 2 brązowe).

Medale olimpijskie zdobywaliśmy jeszcze w łyżwiarstwie szybkim. Indywidualny **złoty medal** olimpijski zdobył **Zbigniew Bródka** (2014), **srebrny medal** zdobyła **Elwira Seroczyńska** (1960) a **brązowy** **Helena Pilejczyk** (1960). Drużynowo łyżwiarze również zdobywali medale raz **srebrny** (2014) i dwa razy **brązowy** (2010, 2014). **Srebrny medal olimpijski** zdobyliśmy jeszcze w biathlonie a wywalczył je **Tomasz Sikora** (2006).

Na koniec warto przedstawić historię **Stanisława Marusarza**, skoczka narciarskiego, , czterokrotnego olimpijczyka, podporucznika Armii Krajowej. Po wkroczeniu wojsk niemieckich Marusarz wstąpił do **Związku Walki Zbrojnej** (ZWZ), pełniąc od października 1939 służbę kurierską na trasie Zakopane – Budapeszt. Przeprowadzał ludzi, przenosił materiały konspiracyjne i pieniądze na działalność podziemną.

Dwukrotnie został schwytyany i torturowany przez gestapo, ale udało mu się uciec. Przedarł się na Węgry, gdzie przebywał do końca wojny. Pod zmienionym nazwiskiem, jako **Stanisław Przystalski**, **trenował węgierskich skoczków i zjazdowców**. W styczniu 1944 wziął udział w konkursie na skoczni w Borsafüred. Marusarz na Węgrzech brał udział w projektowaniu skoczni w **Koszycach** i **Borsafüred**. Do Zakopanego powrócił w 1945 i do 1957 kontynuował karierę sportową. W 1969 został wybrany **narciarzem 50-lecia Polskiego Związku Narciarskiego**, a w 1975 otrzymał od Przeglądu Sportowego Nagrodę im. Janusza Kusocińskiego, przyznawaną sportowcom za osiągnięcia w sporcie, w życiu zawodowym oraz za kierowanie się zasadami moralnymi. W 1989 nadano **zakopiańskiej skoczni Wielka Krokiew** imię Stanisława

Marusarza. Zmarł na zawał serca 29 października 1993, wygłaszając przemówienie na pogrzebie Wacława Felczaka – swojego dowódcy z czasów okupacji.

Kinga Paul

SPORTY WODNE

Wspominając niezwykle osiągnięcia Polaków w różnych dyscyplinach sportowych, nie sposób nie wspomnieć o polskich dokonaniach w sportach wodnych.

Żeglarstwo jako dyscyplina olimpijska zadebiutowało w Paryżu w 1900 roku na nowożytnych Igrzyskach II Olimpiady. Polska na swój **pierwszy złoty medal olimpijski** musiała czekać prawie **100 lat**, wtedy **Mateusz Kusznierewicz** zdobywa pierwszy dla żeglarstwa **złoty medal olimpijski** (1996). Osiem lat później ten sam zawodnik zdobywa **brązowy medal olimpijski** (2004). **Przemysław Miarczyński** to z kolei zawodnik, który wywalczył **brązowy medal** na Igrzyskach Olimpijskich w Londynie (2012). Na tych samych igrzyskach w kategorii RS:X **brązowy medal** zdobyła również **Zofia Noceti-Klepcka**, mistrzyni świata i **trzykrotna mistrzyni Europy**. Na ostatnich igrzyskach w Tokio (2021) **Agnieszka Skrzypulec** i **Jolanta Ogar** zdobyły **srebrny medal**.

Polska może się również pochwalić sukcesami w **pływaniu**. Począwszy od **Agnieszki Czopek**, która jako pierwsza wywalczyła pierwszy dla tej dyscypliny medal, **brązowy medal** (1980). Kolejny **brązowy medal** zdobył **Artur Wojdat** (1988). Cztery lata później **Rafał Szukała** sięgnął po **srebrny medal olimpijski** (1992). Szukała to również **mistrz świata** na długim basenie i **dwukrotny mistrz Europy**. Niekwestionowaną królową polskiego pływania jest **Otylia Jędrzejczak**. Ostatecznie zakończyła ona swoją karierę z dorobkiem **trzech medali olimpijskich** (złoty i dwa srebrne) zdobytych w 2004 roku w Atenach. To również **dwukrotna mistrzyni świata** i **ośmiokrotna mistrzyni Europy**.

W dotychczasowej historii polscy **wioślarze** zdobyli razem **256 medali**, (50 złotych, 97 srebrnych i 109 brązowych). Na podium w Sydney (2000) i Atenach (2004) zdobywając **złoty medal** stanęli **Robert Sycz** i **Tomasz Kucharski**.

Polscy zawodnicy odnosili również sukcesy w Pekinie (2008) zdobywając **srebro** (Paweł Rańda, Miłosz Bernatajtyś, Bartłomiej Pawełczak, Łukasz Pawłowski) i **złoto** (Konrad Wasielewski, Marek Kolbowicz, Michał Jeliński i Adam Korol). Ogrom emocji dały również zmagania **Julii Michalskiej i Magdaleny Fularczyk**. Zdobyły one **brązowy medal** olimpijski w Londynie (2012). Kolejne Igrzyska Olimpijskie potwierdziły ogromne możliwości polskiej reprezentacji. W Rio de Janeiro (2016) **Natalia Madaj, Magdalena Fularczyk-Kozłowska** zdobyły **złoto**, a **Agnieszka Kobus, Joanna Leszczyńska, Monika Ciaciuch i Maria Springwald** zdobyły **brąz**. W Tokio (2021) **Agnieszka Kobus-Zawoj-ska, Marta Wieliczko, Maria Sajdak i Katarzyna Zillmann** zdobyły **srebro**.

W polskim **kajakarstwie Aneta Konieczna** wiezie prym i pochwalić się może tytułami mistrzyni Polski. To **wielokrotna medalistka mistrzostw świata** (17 medali) i **Europy** (15 medali). W konkurencji K-2 zdobyła **trzy medale olimpijskie, srebrny** (2008) oraz **dwa brązowe** (2000, 2004). W Londynie (2012) i w Rio de Janeiro (2016) sukces odniosły Beata Mikołajczyk i Karolina Naja zdobywając dwukrotnie w parze **brąz**. Zaś w Tokio (2020r.) Karolina Naja w K-2 wywalczyła **srebro** a w K-4 **brązowy medal**. W kajakarskich zmaganiach dwójek kobiet naszymi rywalami były drużyny z **Węgier**. Wśród ich reprezentantek wspomnieć należy **Danutę Kozák**, której matka jest z pochodzenia Polką. Pisząc o kajakarstwie nie można ominąć osoby i dokonań **Aleksandra Doby**. Jako **pierwszy człowiek w historii** samotnie przepłynął kajakiem Ocean Atlantycki z kontynentu na kontynent (z Afryki do Ameryki Południowej), wyłącznie dzięki sile mięśni. Zrobił to aż trzykrotnie w latach 2010, 2013, 2017. W plebiscycie „National Geographic” zdobył tytuł **„Podróżnika Roku 2015”**.

Maria Król

LEKKOATLETYKA

Od okresu międzywojennego do chwili obecnej Polskę reprezentowali na mistrzostwach olimpijskich, świata i Europy wybitni lekkoatleci. Podczas mistrzostw świata w Berlinie (2009) Polska uzyskała jak dotychczas najwyższe miejsce w klasyfikacji medalowej (V). Najwięcej medali w mistrzostwach świata Polacy zdobyli jak dotychczas w rzucie młotem. I mimo, że nigdy nie byliśmy

lekkoatletyczną potęgą, mamy swoje sukcesy i swoich wielkich mistrzów, z których jesteśmy dumni.

Janusz Kusociński (15 stycznia 1907 – 21 czerwca 1940), nauczyciel wychowania fizycznego, najwybitniejszy lekkoatleta Polski międzywojennej, rekordzista świata i mistrz olimpijski (pierwszy w historii) na 10 000 m z Los Angeles (1932). W czasie okupacji niemieckiej walczył jako członek konspiracyjnej Organizacji Wojskowej „Wilki”. W wyniku akcji gestapo został aresztowany 28 marca 1940. Mimo prawie trzymiesięcznego brutalnego śledztwa nie wydał nikogo z towarzyszy walki. Rozstrzelany podczas masowej egzekucji w Palmirach 21 czerwca 1940 pod Warszawą. Dla uczczenia pamięci pierwszego polskiego złotego medalisty olimpijskiego od 1954 odbywa się corocznie międzynarodowy mityng lekkoatletyczny o Memoriał Janusza Kusocińskiego. Wielu szkołom, ulicom i obiektom sportowym (także statkowi PLO i samolotowi LOT) nadano imię tego wielkiego sportowca, żołnierza i patrioty.

Maria Kwaśniewska (15 sierpnia 1913-17 października 2007), wszechstronna polska lekkoatletka, brązowa medalistka igrzysk olimpijskich w Berlinie (1936) w rzucie oszczepem, 14-krotna mistrzyni Polski m.in. w skoku w dal, trójbój i pięcioboju, reprezentantka Polski w siatkówce i koszykówce. Słynne jest jej zdjęcie (i dwóch niemieckich oszczepniczek: złotej i srebrnej medalistki) z Adolfem Hitlerem, dzięki której fotografii w czasie wojny mogła uratować setki ludzi z obozu w Pruszkowie. Na kolejnym zdjęciu z olimpiady można zobaczyć, jak Maria Kwaśniewska stojąc na podium, w przeciwieństwie do wszystkich wokół, nie unosi ręki w nazistowskim geście.

W 1939 roku brała udział w obronie Warszawy (odznaczona Krzyżem Walecznych), walczyła w ruchu oporu, w Powstaniu Warszawskim, przechowywała w swoim domu poszukiwanych przez Niemców Polaków i Żydów. Po zakończeniu kariery sportowej była wybitną, aktywną działaczką ruchu olimpijskiego.

Irena Kirszenstein-Szewińska (24 maja 1946 – 29 czerwca 2018), najlepsza lekkoatletka w dziejach polskiego sportu, 7-krotna medalistka olimpijska (1964, 1968, 1972, 1976), rekordzistka Polski, Europy i świata (100, 200, 400, w skoku w dal, sztafetach), najlepsza sportsmenka świata (1974), działaczka polskiego i międzynarodowego ruchu sportowego, członek MKOl. W 1965 roku zdobyła w Budapeszcie **trzy medale** uniwersjady, a w 1966 także

w stolicy Węgier **wywalczyła cztery (w tym trzy złote) krążki** mistrzostw Europy. W 1974 agencja prasowa United Press International wybrała ją najlepszą sportsmenką na świecie. W 2021 w specjalnym plebiscycie „Przeglądu Sportowego” została uznana za polskiego sportowca stulecia.

Bronisław Malinowski (4 czerwca 1951 – 27 września 1981), polski lekkoatleta, biegacz. Największe sukcesy odnosił w biegu na 3000 metrów z przeszkodami, zdobywając w tej konkurencji dwa medale olimpijskie. Był mistrzem (1980, Moskwa) i wicemistrzem (1976, Montreal) olimpijskim i zdobywcą czwartego miejsca na igrzyskach w Monachium (1972) w biegu na 3000 m z przeszkodami. Dwukrotny mistrz Europy (1974, Rzym i 1978, Praga) na tym dystansie. 10-krotny mistrz Polski (cztery tytuły na 3000 metrów z przeszkodami, po trzy na 5000 metrów oraz w przełajach), w 1973 został halowym mistrzem kraju na 3000 metrów ; 23 razy reprezentował Polskę w meczach międzynarodowych. Był również wicemistrzem świata w biegach przełajowych (1979). Do dziś do niego należą rekordy Polski na dystansach: 3000 m, 5000 m, 1 milę, 2 mile oraz 3000 m z przeszkodami.

Władysław Kozakiewicz (ur. 8 grudnia 1953), **polsko-niemiecki** lekkoatleta : tyczkarz i wieloboista. Złoty medalista olimpijski w skoku o tyczce z Moskwy z roku 1980. 30 lipca 1980 zdobył tytuł mistrza olimpijskiego w skoku o tyczce w Moskwie **z wynikiem 5,78 m – jednocześnie ustanawiając nowy rekord świata. Pamiętany z powodu gestu, który dwukrotnie wykonał w stronę gwizdzących kibiców rosyjskich** (tzw. gest Kozakiewicza), który stał się powszechnie rozpoznawanym symbolem sprzeciwu wobec radzieckiego imperializmu w czasach PRL. W 1980 dwukrotnie ustanawiał rekordy świata: wynikami: 5,72 i 5,78 m. Był też 10-krotnym mistrzem kraju. W 1985 wyjechał na stałe do Niemiec.

Robert Marek Korzeniowski (ur. 30 lipca 1968) magister wychowania fizycznego, trener, przedsiębiorca, chodziarz doskonały, trzykrotny mistrz świata (1997, 2001, 2003) i czterokrotny mistrz olimpijski (1996, 2000 [20 km, 50 km], 2004), rekordzista wśród polskich olimpijczyków.

Paweł Fajdek (ur. 4 czerwca 1989) lekkoatleta specjalizujący się w rzucie młotem, najmłodszy w historii złoty medalista mistrzostw świata (2013, 2015, 2017 i 2019) w tej konkurencji, olimpijczyk z Londynu (2012) i Rio (2016),

brązowy medalista olimpijski z Tokio (2020). Trenował w KS Agros Zamość (2008–2020).

Anita Włodarczyk (ur. 8 sierpnia 1985 roku), lekkoatletka uprawiająca rzut młotem, mistrzyni świata z Berlina (2009), olimpijka z Pekinu (2008) i mistrzyni olimpijska z Londynu (2012), Rio de Janeiro (2016), Tokio (2020), rekordzistka olimpijska i świata.

Kamila Skolimowska (4 listopada 1982 - 18 lutego 2009), policjantka, lekkoatletka uprawiająca rzut młotem, złota medalistka igrzysk olimpijskich w 2000, w Sydney. Miała 14 lat, kiedy zdobyła złoty medal mistrzostw Polski seniorów. Zanim osiągnęła pełnoletność, wywalczyła złoto na olimpiadzie w Sydney. Kamila Skolimowska zmarła niespodziewanie w czasie zgrupowania polskich lekkoatletów w Portugalii. Fundacja Kamili Skolimowskiej organizuje Memoriał Kamili Skolimowskiej – międzynarodowy mityng lekkoatletyczny (pierwszy w 2009), który od 2011 roku odbywa się każdego roku. Od 2020 roku Memoriał zaliczany jest do cyklu World Athletics Gold Continental Tour.

Kinga Paul, Maria Król

SPORTY MOTOROWE I LOTNICZE

Na świecie nazywany speedway (autostrada). W Polsce – żużlem. Bez względu na nazwę – sport pełen emocji, sport niebezpieczny, gdyż motocykle nie posiadają hamulców, ani skrzyni biegów. W zawodach żużlowych życie straciło ponad 300 zawodników. Mimo to żużel cieszy się dużą popularnością, w Polsce. W Polsce pierwsze starty miały miejsce na początku lat 30 XX wieku. Ikona sportu żużlowego w Polsce jest **Tomasz Gollob**. Sukcesy odnosił na arenie krajowej, jak i międzynarodowej. To **7-krotny indywidualny medalista mistrzostw świata** (1 złoty, 2 srebrne, 4 brązowe). Na drużynowych Mistrzostwach Świata/Pucharze Świata na podium stawał **10 razy** w tym **6 razy** odbierając **medal złoty**. Innymi Polakami, odnoszącymi sukces w żużlu sięgając po tytuł mistrza świata są również **Jerzy Szczakiel** (1973) oraz dwukrotnie **Bartosz Zmarzlik** (2019 i 2020). Interesujące jest to, że od początku

lat dziewięćdziesiątych Węgrzy byli jedną z najliczniej reprezentowanych nacji w polskiej lidze żużlowej. W latach 2006 – 2010 roku węgierski Speedway Miskolc występował w polskiej I lidze.

Kolejną motodyscypliną są **rajdy samochodowe**, w których najważniejszymi wydarzeniami są WRC (World Rally Championship) – Rajdowe Mistrzostwa Świata oraz ERC (European Rally Championship) – Rajdowe Mistrzostwa Europy. Polska w tej dziedzinie sportu ma swoich reprezentantów, którzy nie raz swoimi wyczynami stawiali cały rajdowy świat w osłupienie. W klasyfikacji Junior WRC **wicemistrzem** jest **Michał Kościuszko**. **Mistrzami Europy** byli m.in. **Sobiesław Zasada**, **Krzysztof Hołowczyc**, **Kajetan Kajetanowicz**, **wicemistrzami Marian Bublewicz**, **Janusz Kulig**, **Michał Sołowow** a **brązowymi** medalistami **Andrzej Jaroszewicz** i **Leszek Kuzaj**. Warto wspomnieć jeszcze **Bartosza Ostałowskiego**, który jest jedynym na świecie profesjonalnym kierowcą sportowym, który **prowadzi stopą** i z sukcesami rywalizuje na równych zasadach ze sprawnymi kierowcami w Driftingowych Mistrzostwach Polski oraz ligach europejskich.

Niezwykłe osiągnięcia ma również **Robert Kubica**. Jest on jednym z nielicznych kierowców w historii motosportu, który miał okazję rywalizować zarówno w WRC jak i w **Formule 1**- czyli w dwóch najwyższych kategoriach sportów motorowych. W Formule 1 odnosił spektakularne sukcesy, między innymi wygrał Grand Prix Kanady (2008). Niestety w 2011 roku wypadek podczas rajdu Ronde di Andora i bardzo poważny uraz ręki przekreślił karierę Kubicy w F1.

Polscy piloci od początków **lotnictwa** wykazywali się wielkim kunsztem i talentem. Obchodzone w Polsce corocznie 28 sierpnia Święto Lotnictwa Polskiego upamiętnia rocznicę zwycięstwa kpt. pil. Franciszka Żwirki i inż. pil. Stanisława Wigury w Międzynarodowych Zawodach Samolotów Turystycznych Challenge organizowane przez Międzynarodową Federację Lotniczą (FAI), które odbyły się w Berlinie w 1932 roku.

W czasie II wojny światowej polscy piloci bohatersko walczyli w bitwie o Anglię i w innych operacjach alianckiego lotnictwa, strącając ponad 1000 samolotów wroga. Współcześni polscy sportowcy lotniczy w dalszym ciągu udowadniają, że są godnymi spadkobiercami Żwirki i Wigury. Polacy mogą z dumą powiedzieć, że w lotnictwie są najlepsi na świecie. Tylko na przykład

w 2013 roku polscy zawodnicy zdobyli 62 medale: 22 złote, 17 srebrne i 23 brązowe.

Zbigniew Nieradka (ur.16 marca 1967), polski pilot szybowcowy, dwukrotny mistrz świata, wicemistrz Europy. W roku 2010 zdobył w Szeged (Węgry) tytuł mistrza świata w klasie 18m. Dwa lata później obronił tytuł w Uvalde w Teksasie. Zajmuje 11 miejsce na szybowcowej liście rankingowej Międzynarodowej Komisji Szybowcowej FAI.

Sebastian Piotr Kawa (ur. 15 listopada 1972), polski lekarz, pilot szybowcowy i żeglarz sportowy, szesnastokrotny mistrz świata w konkurencjach szybowcowych, wielokrotny rekordzista świata w szybownictwie, od wielu lat w czołówce światowego rankingu pilotów szybowcowych, najbardziej utytułowany pilot szybowcowy w historii. Wielokrotny mistrz Polski, zwycięzca spartakiady młodzieżowej. W latach 2003-2021 zdobył 27 złotych medali na Mistrzostwach Świata i Europy. Sebastian Kawa jest również czterokrotnym i jedynym zdobywcą złotych medali w odbywających się od 2005 roku co dwa lata Mistrzostw Świata w wyścigach szybowcowych Grand Prix. Znaczącą większość sukcesów odniósł startując na szybowcach polskiej konstrukcji – PW-5, Bravo, SZD-56-2 Diana 2.

Polska liczy się również na arenie międzynarodowej w **akrobacji szybowcowej** – Polacy są najbardziej utytułowaną drużyną w historii Mistrzostw Świata w Akrobacji Szybowcowej.

Mistrzostwa świata w samolotowym lataniu precyzyjnym rozgrywane są od 1975 roku, po raz pierwszy rozegrano je w Szwecji. Mistrzostwa odbywają się na ogół co dwa lata, pod auspicjami Międzynarodowej Federacji Lotniczej (FAI).

Gospodarze pierwszych mistrzostw – Szwedzi odnosili na początku największe sukcesy, wkrótce jednak dominować zaczęli Polacy, biorący udział w Mistrzostwach od 1977. Polscy piloci, począwszy od roku 1981 dzięki swoim umiejętnościom zdobyli 16 złotych medali indywidualnych i 18 drużynowych (na 24 edycji Mistrzostw) oraz liczne medale srebrne i brązowe (stan na 2019), startując przez dłuższy czas, do niedawna, na polskich samolotach PZL-104 Wilga

Polscy piloci Kadry Narodowej na I **Motoparalotniowych Slalomowych** Mistrzostwach Świata zorganizowanych we Francji (2013) zdobyli WSZYSTKIE 4 złote medale oraz jeden brązowy. W dniach 27 kwietnia – 5 maja 2018 w Tajlandii, w miejscowości Pasak Jolasid Dam in Lopburi, zostały rozegrane X Motoparalotniowe Mistrzostwa Świata w konkurencjach klasycznych. Polscy piloci po raz kolejny okazali się niepokonani – zdobyli sześć medali – cztery złote, i po jednym srebrnym i brązowym. **Wojciech Bógdał** (ur. 12 lipca 1994), polski pilot motoparalotniowy, samolotowy i śmigłowcowy, członek polskiej Motoparalotniowej Kadry Narodowej, instruktor motoparalotniowy. Trzykrotny Indywidualny Slalomowy Mistrz Świata i podwójny Mistrz Europy w kat. PL1, zdobywca złotego medalu na Igrzyskach Sportów Nieolimpijskich w kat. PF1. Podczas zawodów rozegranych w egipskim mieście Fayoum nad jeziorem Qaroun (2018) po raz trzeci w karierze sięgnął po złoty medal mistrzostw świata. Na jego koncie znajduje się także wywalczony w maju 2018 w Tajlandii, tytuł mistrza świata w konkurencjach klasycznych.

Kamil Kabasiński

SPORTY WALKI

Polska w sportach walki, na przestrzeni ostatnich stu lat odniosła niemałe sukcesy. Zdecydowanie największe sukcesy odnosiliśmy w **boksie**. W złotych latach polskiego bosku, przypadających w okresie od 1952 do 1992 r. Polacy zdobyli **43 medale olimpijskie**, w tym 8 złotych. Najbardziej znanym zawodnikiem był **Jerzy Kulej** (dwukrotny złoty medalista olimpijski). Zdobywał on także medale Mistrzostw Europy indywidualnie i drużynowo, w sumie stoczył 348 walk z czego 317 wygrał, 6 zremisował i 25 przegrał, ciekawostką jest również fakt, że jako bokser nigdy „nie leżał na deskach”

W boksie zawodowym najbardziej znani pięściarze to **Andrzej Gołota**, **Dariusz Michalczewski** oraz **Tomasz Adamek**. **Andrzej Gołota** w czasach kariery amatorskiej zdobył brązowy medal olimpijski. Podczas kariery zawodowej aż czterokrotnie walczył o pas mistrza świata w kategorii ciężkiej, jednak żadnej z tych walk nie udało mu się wygrać. Walczył z największymi

bokserami swoich czasów, jego rywalami byli m.in. Riddick Bowe, Lennox Lewis, Mike Tyson, Chris Byrd, John Ruiz. **Dariusz Michalczewski** to najlepszy polski zawodnik wszechczasów według rankingu BoxRec. W wadze półciężkiej zdobywał tytuły mistrza świata w trzech federacjach IBF, WBO, WBA, jako pierwszy w historii zunifikował pasy mistrzowskie. W ciągu **9 lat** bronił pasa mistrzowskiego, wygrywając kolejno **22 walki o mistrzostwo**. **Tomasz Adamek** zajmuje drugie miejsce na liście polskich zawodników wszechczasów rankingu BoxRec. Zdobywca tytułu mistrza świata organizacji IBF i IBO w wadze junior ciężkiej oraz organizacji WBC w wadze półciężkiej. Odbił pamiętne walki m.in. dwukrotnie z Paulem Briggsem, Chadem Dawsonem oraz Stevenem Cunninghamem.

Sukcesy odnosiły także polskie zawodniczki. Pierwszą Polką, która zdobyła tytuł mistrzyni świata w boksie zawodowym była **Iwona Guzowska**, która zdobyła tytuły mistrzyni świata organizacji IBO i IBF, wcześniej zdobywając tytuł mistrzyni świata w kick-boxingu. Jeszcze większe sukcesy odnosiła inna Polka **Agnieszka Rylik**, która w wieku niespełna 17 lat została mistrzynią świata w kick-boxingu a kilka miesięcy później również mistrzynią świata w boksie.

Znaczące sukcesy polscy zawodnicy osiągnęli również w mieszanych sztukach walki, w tym walcząc dla największej i najbardziej popularnej amerykańskiej organizacji UFC. Pierwszym zawodnikiem z Polski, który zdobył mistrzostwo świata organizacji UFC była **Joanna Jędrzejczyk**, która po zdobyciu tytułu broniła go skutecznie przez ponad **2 lata** wygrywając w **pięciu** kolejnych walkach. Aktualnym mistrzem świata UFC w kategorii półciężkiej jest **Jan Błachowicz**, który zdobył tytuł we wrześniu 2020 r. i do tej pory skutecznie go bronił.

W zapasach Polska również ma bogatą tradycję i historię, w której nie brakuje sukcesów. Pierwsze Mistrzostwa Polski w zapasach zorganizowano już w 1924r. Na igrzyskach olimpijskich Polacy zdobyli w sumie **26 medali** w tym 5 złotych. Ważnymi postaciami byli bracia bliźniacy **Kazimierz** i **Józef Lipieniowie**. **Kazimierz Lipień** to złoty i brązowy medalista olimpijski, **Józef Lipień**, to z kolei srebrny medalista olimpijski. Co ciekawe bracia, żeby nigdy nie trafić na siebie w sportowej rywalizacji, postanowili, że będą startować w różnych kategoriach wagowych. Historia złotego medalu olimpijskiego Kazimierza Lipienia, który zdobył w **Montrealu** w **1976**, do dzisiaj podawana

jest w Polsce jako jedno z najbardziej emocjonujących wydarzeń sportowych. Poza Lipieniem w walce o złoty medal liczyli się jeszcze **Nelson Dawidjan** (ZSRR) i **László Récz**i (Węgry). Polak przegrał z Dawidjanem, który z kolei przegrał z Réczim. W walce z Węgrem Polak musiał wygrać przewagą przynajmniej 8 punktów. Walka była bardzo dramatyczna a przewaga była ciągle nie wystarczająca, jednak ostatecznie w końcówce walki Lipień przeprowadził kluczową akcję i wygrał walkę przewagą 9 punktów, zdobywając złoty medal. Dawidjan zdobył medal srebrny a brąz przypadł Laszlo Récziemu. Jedynym zawodnikiem, który zdobył **2 złote** medale olimpijskie był **Andrzej Wroński**, co ciekawe jako 11 letni chłopiec oglądał transmisję walki z Montrealu o złoty medal Kazimierza Lipienia, co sprawiło, że sam zainteresował się zapasami. Polskie sukcesy zapaśnicze, po kilkunastu latach braku medalu olimpijskiego w tej dyscyplinie, kontynuuje **Tadeusz Michalik**, który na tegorocznej olimpiadzie w **Tokio** zdobył **brązowy medal**.

Koniec lat 80-tych i początek 90-tych to duże sukcesy polskich judoków. Pamiętna do dzisiaj jest Olimpiada w **Seulu w 1988 r.** Na 7 zawodników judo, którzy pojechali na olimpiadę **3 zdobyło medale**. Polakiem który zdobył pierwszy w historii Polski złoty medal olimpijski w judo był **Waldemar Legień**, który cztery lata później na Olimpiadzie w Barcelonie (1992) zdobył kolejny **złoty medal olimpijski**, tym razem w wyższej kategorii wagowej. Na kolejnej olimpiadzie w Atlancie (1996), po trzeci złoty medal w historii polskiego judo sięgnął **Paweł Nastula**, jak do tej pory ostatni polski złoty medalista w tej dyscyplinie.

Na koniec warto wspomnieć o polskich szermierzach, którzy na igrzyskach zdobyli w sumie **22 medale** olimpijskie, z czego aż **15** z nich to medale zdobyte drużynowo. W tym kontekście warto wspomnieć jednego z architektów drużynowych sukcesów polskiej szermierki. **János Kevey**, to węgierski zawodnik i trener reprezentacji Polski w latach 1947 – 1958, za jego kadencji mistrzostwo świata juniorów zdobył **Wojciech Zabłocki** w 1953, wicemistrzostwo olimpijskie (1956) i mistrzostwo świata (1957) **Jerzy Pawłowski**, brązowy medal mistrzostw świata **Jerzy Twardokens** (1958). Drużyna wywalczyła kolejno brązowy medal mistrzostw świata w 1953, wicemistrzostwo świata w 1954, wicemistrzostwo olimpijskie w 1956, brązowe medale mistrzostw świata w 1957 i 1958. **Jerzy Pawłowski** to najbardziej utytułowany polski

szermierz, który zdobył **5 medali olimpijskich** (1 złoty, 3 srebrne, 1 brązowy). Po zakończonej karierze Pawłowski zajął się malarstwem.

Iwona Kabasińska

KOLARSTWO

W kolarstwie Polscy zawodnicy zdobyli dotychczas **11 medali olimpijskich** (7 srebrnych i 4 brązowe), 5 z nich to medale w jeździe drużynowej a 6 to medale indywidualne.

Historyczne wydarzenie w dziejach naszego olimpizmu oraz kolarstwa polskiego nastąpiło podczas igrzysk olimpijskich w Paryżu (1924). Wtedy to reprezentacyjna drużyna torowa w składzie: Józef Lange, Jan Łazarski, Tomasz Stankiewicz i Franciszek Szymczyk wywalczyła w wyścigu na dopędzenie na dystansie 4000 metrów pierwszy w naszych dziejach medal olimpijski (**srebrny**).

Niemal 40 lat trzeba było czekać na kolejne sukcesy. Na igrzyskach w Monachium (1972) Polacy zdobyli **srebro** w wyścigu drużynowym na 100km oraz **brąz** w tandemie (była to ostatnia olimpiada, w której ta konkurencja była rozgrywana). Kolejne igrzyska w Montrealu (1976) to również **dwa medale olimpijskie, srebrny** w drużynowej jeździe na czas na dystansie 100 km oraz **brązowy** w jeździe indywidualnej. Warto wspomnieć o dwóch kolarzach, którzy jako jedyni występowali w **srebrnej drużynie** podczas igrzysk w 1972 i 1976 i w sposób znaczący przyczynili się do zdobycia na nich srebrnych medali. Ci kolarze to **Ryszard Szurkowski i Stanisław Szozda**.

Ryszard Szurkowski oprócz zdobycia dwóch srebrnych medali olimpijskich, jako pierwszy Polak zdobył w 1973r. indywidualne mistrzostwo świata oraz dwukrotnie drużynowe mistrzostwo świata (1973, 1975). Czterokrotnie zwyciężał **Wyścigu Pokoju** (1970, 1971, 1973, 1975). **Stanisław Szozda**, który razem z Szurkowskim zdobywał srebrne medale olimpijskie w drużynie, dwukrotnie zdobywał także mistrzostwo świata w jeździe drużynowej (1973, 1975) wice-mistrzostwo świata indywidualnie 1973r. Zwyciężał również w **Tour de Pologne i Wyścigu Pokoju**. Na igrzyskach w Moskwie (1980) Polska zdobyła

kolejny srebrny medal w kolarstwie, tym razem w konkurencji indywidualnej. Srebrnym medalistą w wyścigu ze startu wspólnego został **Czesław Lang**, Z kolei w Seulu (1988) znowu drużynowo udało się zdobyć **srebrny medal**, ostatni medal olimpijski w tej dyscyplinie w XX wieku.

Na kolejny medal trzeba było czekać 20 lat, był to medal wyjątkowy: pierwszy zdobyty w XXI wieku, pierwszy w historii Polski zdobyty przez kobietę i pierwszy w historii Polski zdobyty w kolarstwie górskim (MTB). Ten historyczny **srebrny medal** zdobyła **Maja Włoszczowska** na olimpiadzie w Pekinie (2008). Osiem lat później w Rio de Janeiro ta sama zawodniczka zdobyła ponownie **srebrny medal** w MTB. Na tej samej olimpiadzie **brązowy** i jak dotąd ostatni medal w kolarstwie zdobył **Rafał Majka**, biorąc udział w wyścigu ze startu wspólnego.

Historia polskiego kolarstwa, to nie tylko zawodnicy i medale olimpijskie ale również wielkie imprezy kolarskie. Pierwsza z nich to **Wyścig Pokoju** organizowany od 1948 r. do 2006 r. (w sumie 43 edycje). Zapoczątkowany został przez komunistyczne dzienniki: polską „Trybunę Ludu” i czechosłowackie „Rudé právo” oraz polski i czechosłowacki związek kolarski. Od 1952 do organizatorów dołączył związek kolarski NRD oraz dziennik „Neues Deutschland”. Pomimo swojego komunistycznego pochodzenia, Wyścig Pokoju był organizowany na trasie Warszawa – Berlin – Praga a jego średnia długość wynosiła ok 2 tys kilometrów. Drugi, ciągle organizowany w Polsce wyścig to **Tour de Pologne**. Organizowany już od 1928 r. pod nazwą „Wyścig dookoła Polski”. Wyścig ten przez długi czas miał drugorzędne znaczenie, jednak od 1993 r. kiedy Dyrektorem Tour de Pologne został były kolarz, srebrny medalista olimpijski **Czesław Lang**, Wyścig uzyskiwał coraz większy prestiż. Od 2011 Wyścig należy do rankingu UCI World Tour, do którego należą również najpopularniejsze: Tour de France czy Giro d'Italia. Warto podkreślić, że Tour de Pologne jest jedynym tak prestiżowym wyścigiem organizowanym na terenie Europy Wschodniej.

Marek Madej, Maria Król

TENIS

Tenis ziemny to dyscyplina która w Polsce cieszy się wielką popularnością i z roku na rok staje się sportem powszechnie uprawianym.

Wojciech Fibak (ur. 30 sierpnia 1952), polski tenisista, finalista Masters i czterokrotny ćwierćfinalista turniejów wielkoszlemowych w grze pojedynczej, zwycięzca Australian Open w grze podwójnej. Jest uznawany za jednego z najlepszych polskich tenisistów w historii.

Agnieszka Roma Radwańska (ur. 6 marca 1989), polska tenisistka, finalistka Wimbledonu 2012, wiceliderka rankingu WTA, zwyciężczyni kończącego sezon turnieju WTA Finals w 2015 roku, ambasador dobrej woli UNICEF. Zwyciężczyni dwudziestu turniejów WTA w grze pojedynczej i dwóch w grze podwójnej. Triumfatorka dwóch juniorskich turniejów wielkoszlemowych: Wimbledon 2005 i French Open 2006 w grze pojedynczej.

Iga Świątek (ur.31 maja 2001),pierwsza polska triumfatorka turnieju wielkoszlemowego w singlu. W wielkim stylu (bez straty seta) zwyciężyła w Paryżu w Roland Garros 2020. Awansowała na 17. miejsce w rankingu WTA.

Dotarła również do półfinału debla French Open 2020 (wraz z Amerykanką Nicole Melichar).W 2021 roku triumfowała w turnieju WTA w Adelajdzie. Był też w czwartej rundzie Australian Open 2021.

Hubert Hurkacz (ur.11 lutego 1997), w chwili obecnej uznawany jest za jednego z najlepszych polskich tenisistów. Do największych sukcesów można zaliczyć nie tylko triumfy w prestiżowych turniejach rangi ITF Futures, ATP Challenger i ATP Tour (Winston-Salem 2019 i Delray Beach 2021), ale również dojście do finału w Australian Open 2015 (w grze podwójnej chłopców).

W kwietniu 2021 roku zwyciężył w turnieju ATP 1000 Miami Open. Awansował na 16. miejsce w klasyfikacji ATP.W lipcu 2021 roku dotarł do półfinału Wimbledonu. W ćwierćfinale pokonał samego Rogera Federera.

II. FEJEZET

LENGYEL SPORTSIKEREK

Kamil Kabasiński

A FOGYATÉKOSSÁGGAL ÉLŐK SPORTJA LENGYELORSZÁGBAN

A fogyatékossgal élő emberek sportjának kezdetei Lengyelországban a XX. század 50-es éveire esnek. A fogyatékossgal élő sportba való bevonása nagyon fontos volt a rehabilitációban.

A fogyatékossgal élő sportjának fejlesztésének előfutára az 1952-ben alapított **„START” Munkaügyi Szövetkezetek Sportszövetsége** volt, amely 1990-ben, a szövetkezeti struktúrák felszámolását követően **átalakult**, és a **„Start” Lengyel Mozgássérült Sportszövetsége** lett. A fogyatékossgal élő sportja professzionalizálásának másik fontos lépése volt az 1998-ban létrehozott **Lengyel Paralimpiai Bizottság**, mely 1999-ben bekerült a Nemzetközi Paralimpiai Bizottság (IPC) struktúrájába.

A nyári paralimpiai játékokon nyert érmek összesített listáján Lengyelország a 123 nemzeti csapat közül a **9. helyen áll, 729 érmet nyert, s összesen 262 aranyérmet szerzett**. A legutóbbi tokiói paralimpián a lengyel olimpikonok **25 érmet nyertek** (7 arany, 6 ezüst, 12 bronz).

Multimedalista és rekorder ezen a területen **Arkadiusz Pawlowski** (úszás), aki összesen **18 érmet** (10 arany, 3 ezüst és 5 bronz) nyert, a következő többszörös érmesek: **Natalia Partyka** (asztalitenisz), **10 érmet** (6 arany, 2 ezüst, 2 bronz), **Grzegorz Biela** (úszás), **10 érmet** (5 arany, 2 ezüst és 3 bronz), **Mirosław Pych** (öttusa, gerelyhajítás) **9 érmet** (5 arany, 2 ezüst, 2 bronz), **Ryszard Tomaszewski** (súlyzó) **7 érmet** (4 arany, 2 ezüst, 1 bronz), **Marta Makowska** (kard, tőr), **7 érmet** (4 arany, 3 bronz), **Waldemar Kikolski** (hosszútávfutó, maraton) **7 érmet** (3 arany, 3 ezüst és 1 bronz). A legsikeresebb lengyel paralimpiai versenyző a téli szakágakban startoló **Jan Kołodziej** (sífutás), aki **7 érmet** (1 arany, 2 ezüst és 4 bronz) szerzett.

A csapat szakágakban a legnagyobb sikert a lengyel válogatott az **Ampfutballban érte** el, ahol 2021 szeptemberében nyerte el az Európa-bajnokság **bronzérmét**. Népszerű csapatsportok a kerekesszékes rögbi (5. hely

a 2009-es Európa-bajnokságon) és a **kerekesszékes kosárlabda** (2-szer 4. hely a 2009-es és 2011-es Európa-bajnokságon).

Maria Król

FUTBALL

A lengyel labdarúgó-válogatott legnagyobb sikerei az 1972-1992-es évekre tehetők. Aranyérmet nyert a müncheni olimpián (1972), ezüstérmet szerzett a montreali olimpián (1976) és Barcelonában (1992). A világbajnokságon a lengyel csapat 1974-ben (Németország) és 1982-ben (Spanyolország) kétszer is harmadik helyezést szerzett.

1974-ben a lengyel csatár, **Grzegorz Lato** lett a világbajnokság gólkirálya (7 találát). Kazimierz Górski edző csapata részt vevő a nyugat-németországi világbajnokságon (1974), amelyen hírnevet az angolok eltávolításával szerzett (London, Wembley Stadion, 1973).

Csoda a WEMBLEY-BEN (London, 1973. október 17.)

Az ikonikus Wembley Stadionban került sor a döntő összecsapásra a németországi világbajnokságra való bejutásért folytatott küzdelemben. Az abszolút favoritok az angolok voltak.

A félidőben még 0-0 volt az állás. Az angolok meg voltak döbbenve. Az újságírók azt mondták, hogy a lengyelek úgy védik a kaput, mint saját hazájukat. Az 57. percben Jan Domarski gólt rúgott, s a lengyelek pedig 1:0-ra vezettek.

„Gól, gól, hölgyeim és uraim, szenzáció a Wembley-ben” – kiáltotta a felejtetetlen lengyel sportkommentátor, Jan Ciszewski.

A 63. percben a játékvezető ellentmondásos büntetőt ítélt Angliának, és Allan Clarke betalált. 1:1 volt az állás.

Az angolok folyamatosan támadták a lengyel kaput. A lengyel kapus, Jan Tomaszewski pályafutása legjobb mérkőzését játszotta.

Tizenkét perccel a meccs vége előtt Grzegorz Lato-t egy angol játékos elgáncsolta egy olyan helyzetben, amikor egyedül volt a kapussal, megakadályozva, hogy biztos gólt szerezhessen. „Ez volt az egész mérkőzés legszomorúbb pillanata. Elvettük Lengyelország győzelmét. Ez a gesztus megmutatta az egész világnak, hogy nem tudunk veszíteni” – írta később az angol sajtó. „A világ vége” – így foglalták össze az angolok a lengyelekkel való meccset.

A Wembley-en tartott mérkőzés legendává, és a lengyel futball egyfajta alapító mítoszává vált.

Kazimierz Górski (1921. március 2. – 2006. május 23.) a lengyel sport legendája. Edzőként 1971-ben debütált a Svájc elleni győzelem során, a lengyel labdarúgás legjobb időszakát indította el (müncheni olimpia (1972), világ bajnoki selejtezők – a Wembley (1973), a világ bajnoksági selejtező és a brazilok elleni győzelem a harmadik helyért folytatott küzdelemben (Nyugat-Németország 1974), Montrealban (1976). Játékosai, akiket „Górski sasainak” hívtak, nagyon tisztelték őt, és ő képes volt őket egy kiváló csapatba egyesíteni.

Kazimierz Deyna (1947. október 23. – 1989. szeptember 1.). Kazimierz Górski fantasztikus csapatának agya. A fehér-piros csapat sikerének szimbóluma – a harmadik legjobb játékos az 1974-es „France Football” népszavazásán. Górski edző számára ő egy teljesen különleges ember volt – egy játékos vezető, aki képes volt magával ragadni a csapatot, és harcra vezetni a mérkőzés során. A legjobb időszakban ő volt a nemzeti csapat kapitánya. A középpálya királyának nevezték.

Jan Tomaszewski (1948. január 9. –) a lengyel válogatott egyetlen kapusa, aki megállította Angliát a Wembley-ben, és ő volt az egyetlen, aki két büntetőt hárított a világ bajnokságon.

Włodzimierz Lubański (1947. február 28. –) lengyel labdarúgó.

Górski edző azt mondta róla, hogy ő a lengyel labdarúgás történetének egyik legjobb játékosa. Górskival aranyérmet nyert az olimpián (1972), ahol a csapat kapitánya volt. Az 1974-es világ bajnoki selejtezőkön nagyszerű meccset játszott Anglia ellen. 1973. június 6-án Lengyelország 2-0-ra legyőzte Angliát a sziléziai stadionban. Ez a lengyelek egyetlen győzelme az angolok ellen a történelemben. Lubański nélkül lehetetlen lett volna megnyerni ezt

a meccset (sajnos olyan sérülést szenvedett, amely megszakította karrierjét). Minden idők gólkirálya, a nemzeti csapat 75 mérkőzése során 48 gólt szerzett.

A magyarok különleges helyet foglalnak el a lengyel labdarúgás történetében. Ők voltak a fehér-piros csapat első riválisa a nemzetközi porondon – 1921. december 18-án Budapesten 1:0-ra nyertek. A világbajnoki selejtezőkben azonban soha nem voltak a lengyelek ellenfelei.

Sok szurkoló emlékszik a lengyel labdarúgók győzelmére a müncheni olimpián (1972), ahol az utolsó mérkőzésen Kazimierz Deyna két gólja után 2:1-re legyőzték a magyarokat.

Nyolc győzelem, négy döntetlen és 20 vereség a lengyel labdarúgó-válogatott Magyarország elleni eddigi 32 mérkőzésének mérlege.

Világbajnokság (Spanyolország, 1982)

A lengyel válogatott kvalifikálta magát a bajnokságra, de attól tartottak, hogy a hat hónappal a világbajnokság kezdete előtt bevezetett statárium negatív hatással lehet a játékosok hozzáállására. A statárium bevezetése Lengyelországban (1981. december 12/13.) az ország összes sportversenyének felfüggesztését eredményezte. A 3. helyért lefolytatott mérkőzésen Lengyelország (Antoni Piechniczek edzővel) 3:2-re nyert.

Zbigniew Boniek (1956. március 3. –) Szerepel a FIFA világ labdarúgásának száz legjobb labdarúgójának listáján. A Kiváló Nemzeti Válogatott Klub tagja, a lengyel labdarúgó-válogatott kapitánya, a világbajnokság 3. döntőjének résztvevője – Argentína 1978, Spanyolország 1982 (3. hely), Mexikó 1986 (összesen 16 mérkőzés és 6 gól). A sikeres teljesítményei a harmadik helyet eredményezték a „France Football” 1982-es szavazásán. A 2012-2021-es években a Lengyel Labdarúgó-szövetség elnöke, majd a szövetség tiszteletbeli elnöke és nagykövete. 2017. április 5-től tagja az UEFA végrehajtó bizottságának. 2021-től az UEFA alelnöke¹.

A Barcelonai olimpia (1992)

A fehér-piros csapat (Janusz Wójcik edzővel) csak a döntőben és az utolsó percben találta meg méltó ellenfelét. A Camp Nou 95 000 szurkolójának jelenlétében, a meghosszabbított játékidőben a játék házigazdájának játékosa – Kiko – gólt szerzett, mely barcelonai játékokon aratott győzelmet és az aranyérem megszerzését jelentette – Spanyolország 3-2-re nyert.

Jakub Błaszczykowski (1985. december 14. –) A 2010–2014-es években a lengyel válogatott csapatkapitánya volt. Résztvevője a 2018-as világbajnokságnak, a 2012-es és 2016-os Európa-bajnokságnak. A Kiváló Nemzeti Válogatott Klub tagja, egyike annak a négy lengyel labdarúgónak (Grzegorz Lato, Michał Żewłakow és Robert Lewandowski mellett), akik legalább 100 mérkőzésen szerepeltek a nemzeti csapatban. 2010-től Dortmundban (2007-2015-ben a Borussia Dortmundban játszott) alkotta az úgynevezett lengyel triót Robert Lewandowskival és **Łukasz Piszczekkel**. Ha népszavazást tartanának Lengyelország legnépszerűbb labdarúgójáról, Kuba Błaszczykowski biztosan megnyerné. A 2015-ben alapított Emberi Gesztus Alapítvány alapítójaként sporttevékenységén kívül segíti 21 évnél fiatalabb betegeket, kerülve a média érdeklődését. Az Alapítvány minden évben szervez egy „**Kuba Cup**” labdarúgó versenyt Truskolasban. Célja továbbá, hogy sportversenyek és egyéb jótékonyági rendezvények szervezésével támogassa a fiatalokat és fejlessze tehetségüket a fizikai kultúra tekintetében. A sportoló a „Mosoly Rendje” (2016) díjazottja, „Opole város tiszteletbeli állampolgára” (2017) valamint a „Szent Albert Testvér **érem**» (2017) büszke tulajdonosa.

Robert Lewandowski (1988. augusztus 21. –) a Bayern Monachium német labdarúgóklub és a lengyel válogatott játékosa. 72 góljával a nemzeti csapatok történetének egyik legjobb gólszerzője.

A történelem egyetlen lengyeljeként megkapta a FIFA Év Labdarúgója és az UEFA Év Labdarúgója díjat, valamint az Európai Aranycipőt. 25 trófeájával a történelem legsikeresebb lengyel labdarúgója. Kilenc perc alatt öt gólt szerzett a Wolfsburg elleni 2015-ös bajnoki mérkőzésen, és bekerült a Guinness Rekordok Könyvébe.

2021. május 22-én, a Bundesliga 34. fordulójának az FC Augsburg elleni mérkőzésén (5:2) megszerezte szezonbeli 41. gólját, és megdöntötte Gerd Müller az 1971/1972-es szezonban felállított rekordját, aki akkor 40 bajnoki gólt szerzett.

Az UNICEF jószolgálati nagykövete 2014 óta. A pandémia során Anna és Robert Lewandowski egymillió eurót adományozott a lengyelországi kórházaknak a koronavírus elleni küzdelemre.

Maria Król

RÖPLABDA, KÉZILABDA.

A nemzeti lengyel röplabda-válogatott a Visztula egyik legnépszerűbb sportcsapata. A lengyel férfi röplabda-válogatott legnagyobb sikerei: a montreali olimpiai játékok aranyérme (1976), a mexikói (1974), lengyelországi (2014), torinói (2018) világbajnokság, a törökországi (2009) Európa-bajnok és a lengyelországi (2021) bronzérem.

A Hubert Wagner vezette csapat olimpiai aranya legendává vált, a lengyel röplabda legnagyobb sikerének tartják. A fehér-piros csapat a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége elleni emlékezetes 3-2-es győzelme után nyerte el.

Hubert Aleksander Wagner (1941. március 4. – 2002. március 13.) röplabdázó, lengyel edző. Edzőként a lengyel röplabda legnagyobb sikereinek alkotója volt. Nagy szigoráról és következetességéről ismert, emiatt kapta a „Hóhér” becenevet. Nagyon következetes edző volt. Az ő általa vezetett férfi csapat 1974-ben Mexikóban világbajnokságot, 1976-ban montreali olimpiai aranyérmet nyert. Az 1975-ös Európa-bajnokságon a lengyelek ezüstérmet szereztek. 1983 és 1985 között másodszor edzősködött a férfi válogatottban, az 1983-as Európa-bajnokságon újabb ezüstérmet nyert.

A fehér-piros csapat háromszor bizonyult a világ legjobb csapatának. Először – Wagner irányítása alatt, két évvel az olimpiai arany előtt, amikor megnyerték a Mexikóban (1974) rendezett versenyt. A döntős csoportban megelőzték Szovjetuniót és Japánt.

2014-ben a Stephane Antiga vezette csapat legyőzte Brazíliát a katowicei döntőben. Négy évvel később Torinóban Vital Heynen csapata győzött a brazilok ellen. Csak Oroszországnak (beleértve a Szovjetunió eredményeit is) van több győzelme. Ehhez hozzá kell adni a lengyelek által 2006-ban Japánban elnyert ezüstöt.

Az Európa-bajnokságon a röplabdázók nyolc érmet nyertek – az 1975-1983-as rendkívüli sorozat során Lengyelország sorozatban ötször fejezte be a versenyt a második helyen. Ekkor minden alkalommal a Szovjetunió csapata

nyert. 2009-ben Daniel Castellani edzővel megnyerte a döntőt Franciaország ellen, és aranyérmet szerzett. Ehhez hozzá kell adni két bronzérmet 1967-ből és 2011-ből.

A lengyel női röplabdázók 1950-ben, 1951-ben, 1963-ban és 1967-ben Európa-bajnokok voltak. 2003-ban először (Törökország), két évvel később (2005, Horvátország) pedig másodszor állt a dobogó legmagasabb fokán a lengyel női röplabdázók nemzeti csapata. Az Európa-bajnokságot megnyerő női röplabdázókat azóta Lengyelországban „Aranykáknak”-nak hívják. A lengyel női röplabdacsapat sikereinek alkotója **Ryszard Andrzej Niemczyk** (1944. január 16. – 2016. június 2.) lengyel röplabdázó és edző volt, akivel kétszer is aranyérmet nyert az Európa-bajnokságon (2003 és 2005).

A lengyel röplabdázók sikereit kiemelkedő játékosok segítettek elérni, az alább felsoroltak vezetésével.

Bartosz Kurek (1988. augusztus 29. –) lengyel röplabdázó, egyaránt játszik támadó játékosként és külső ütőként. 2007 óta nemzeti válogatott (Európa-bajnok 2009-ben, londoni, rio de janeirói és tokiói olimpikon). A 2018-as világbajnokság aranyérmese, valamint a torna MVP-je. 2018-ban az Európai Röplabda Szövetség az év legjobb röplabdázójának ismerte el.

Michał Kubiak (1988. február 23. –) lengyel röplabdázó, külső ütőként játszik. A 2014-es és 2018-as világbajnokság aranyérmese. A második bajnokságban jobban kitűnt, csapatkapitányként irányított, és a torna legjobb külső ütőjének választották.

Piotr Nowakowski (1987. december 18. –) Sok edző tartja őt a legjobb játékosnak, akit valaha is edzeniük kellett. A nagy képességeket nagy sikerek erősítik meg, amelyeket kettős világbajnokság, a kontinentális bajnokságban aratott győzelem és számos más reprezentatív verseny érem bizonyít.

Wilfredo Leon (1993. július 31. –) Kubai születésű, de 2015 óta lengyel állampolgársággal rendelkezik, tagja a fehér-piros csapatnak. Sokan a világ legjobb röplabdázójaként tartják. Tehetségének nagyságát bizonyítja, hogy tizennégy éves korában szülőföldje színeiben debütált, három évvel később pedig a válogatott kapitánya lett. 2019-ben debütált Vital **Heynennél**, érme-
ket nyert az Európa-bajnokságon és a világbajnokságon. Mindkét versenyen őt választották a legjobb külső ütőként.

A **lengyel kézilabda** kezdete más európai országokhoz képest meglehetősen korai, mert 1918-ra nyúlik vissza, a Kalisz melletti Szczypiornóban internált lengyel légiósokhoz kapcsolódik, akik új játékot tanultak a német őröktől a hadifogolytáborban. A hely nevéből eredő játék lengyel neve – „szczypiorniak”.

1976-ban (Montrealban) a lengyel kézilabdázók csapata olimpiai bronzérmet nyert Stanisław Majorek és Janusz Czerwiński edző duó vezetésével. 1982-ben a lengyelek a 3. helyet szerezték meg a németországi világbajnokságon. A világbajnokság ezüstérmét a lengyelek (Bogdan Wenta edző vezetésével) Németországban (2007) nyerték el. A bronzérmet a fehér-piros csapat a következő világbajnokságról hozta el – Horvátország 2009-ben (Bogdan Wenta edzővel). A katarai világbajnokságon (2015) a Spanyolország elleni bronzérmes mérkőzés hosszabbítást igényelt. A lengyelek (Michael Biegler edző vezetésével) egy drámai, hosszabbítást igénylő csatát követően, egy találattal nyertek, és a történelem során negyedszer álltak a világbajnokság dobogóján.

Az alábbiakban a legkiemelkedőbb lengyel kézilabdázók találhatók.

Sławomir Szmal (1978. október 2. –) válogatott kapus, aki rekordtartó a felnőtt csapat hivatalos államközi mérkőzéseinek számát tekintve (298 mérkőzés, 3 gól). 2007-ben a világbajnokságon második helyen végzett, a 2009-es világbajnokság és a 2015-ös világbajnokság bronzérmese. Az olimpiai játékok kétszeres résztvevője (2008 és 2016). A világ legjobb kézilabdázója 2009-ben!

Bogdan Wenta (1961. november 19. –) kézilabdázó és edző. 1981 és 1994 között képviselte a lengyeleket (191 hivatalos mérkőzésen 763 gólt szerzett). 2004 és 2012 között a lengyel válogatott edzője volt. 2007-ben ezüstérmet, két évvel később pedig bronzérmet szerzett a világbajnokságon.

Karol Bielecki (1982. január 23. –) – baloldali átlövő játékos, nemzeti válogatott, az olimpiai játékok (Peking, 2008) résztvevője, 2007-ben világbajnok, a 2009-es világbajnokság bronzérmese, a 2015-ös katarai világbajnokság bronzérmese. 2016-ban a lengyel csapat zászlósa volt a Rio de Janeiro-i olimpiai játékokon.

Marcin Lijewski (1977. szeptember 21. –) jobboldali átlövő játékos, kézilabdázó, nemzeti válogatott és csapatkapitány, az olimpiai játékok résztvevője

(Peking, 2008), 2007-ben világbajnoki második helyezett, a 2009-es világbajnokság bronzérmese.

Krzysztof Lijewski (1983. július 7 -én –) – kézilabdázó, jobboldali átlövő játékos, nemzeti válogatott, az olimpiai játékok résztvevője (Peking, 2008), 2007-ben világbajnoki második helyezett, a 2009-es világbajnokság bronzérmese.

Marek Madej

TÉLI SPORTOK

A téli sportágak nagyon gazdag történelemmel rendelkeznek a lengyel történelemben. Minden a turizmussal kezdődött, és csak később léptünk a téli sportok szakmai útjára. Az első sportversenyeket **1907-ben rendezték meg** Lvivben. Hamarosan sportegyesület alakult a **Zakopane Lengyel Tátrai Társaság Sírészlege** néven, mely a mai napig létezik.

Lengyelország **egyike annak a tizenkét országnak**, amely részt vett minden téli olimpián (1924 óta).

32 éve vártunk az első olimpiai éremre. Az 1956-os északi összetettben a **bronzérmet Franciszek Gąsienica-Groń** szerezte meg, aki akkor élete legjobb formájában volt. A siker még nagyobb volt, hiszen ő az első nem skandináv versenyző, aki érmet nyert.

A legtöbb olimpiai érmet, **9-et** (4 arany, 3 ezüst és 2 bronz) a síugrók nyerték. Az első olimpiai érmes ebben a szakágban Wojciech **Fortuna**, aki bár nem volt a verseny favoritja, nagy meglepetést okozott, megnyerve az olimpiai **aranyérmet** a nagysáncon (1972). Ez nagy meglepetés volt a szapporói szervezők számára is, akik nem voltak felkészülve a lengyelek győzelmére, és a zenekar sem kapta meg a lengyel himnusz kottáját. Csak egy óra múlva hozták el a helyi lengyel diplomáciai képviselőtől.

A síugrásban az olimpiai játékok történetének legkitüntetettebb lengyel sportolói **Kamil Stoch**, aki **4 érmet** (3 arany és 1 bronz) nyert, és **Ádám Malysz**, aki szintén **4 érmet** (3 ezüst és 1 bronz) szerzett.

A sífutás a második téli szakág, amelyben Lengyelország nagy eredményeket ért el, elsősorban egy sportolónak, **Justyna Kowalczyknak** köszönhetően. Kowalczyk az olimpiai érmek számát tekintve rekorder. Lengyelország számára **5** érmet szerzet (2 arany, 1 ezüst, 2 bronz).

Gyorskorcsolyában is nyertünk olimpiai érmeket. Az egyéni olimpiai **aranyérmet Zbigniew Bródka** (2014), az **ezüstérmet Elwira Seroczyńska** (1960), a **bronzérmet pedig Pilejczyk Helena** (1960) szerezte meg. Csapatban a korcsolyázók egyszer **ezüstöt** (2014) és kétszer **bronzot** (2010, 2014) is nyertek. Biatlonban **olimpiai ezüstérmet** nyertünk, amelyet Tomasz **Szikora** (2006) szerzett.

Végül érdemes bemutatni **Stanisław Marusarz** síugró, négyszeres olimpiakon, és a Honi Hadsereg alhadnagyának történetét. A német csapatok bevonulása után Marusarz csatlakozott a **Fegyveres Harc Szövetségéhez** (ZWZ), és 1939 októberétől futárszolgálatot teljesített a Zakopane – Budapest útvonalon. Embereket és az ellenállás anyagait csempészte, és pénzt szállított a földalatti tevékenységekre.

A Gestapo kétszer fogta el és kínoztta meg, de sikerült elmenekülnie. Átjutott Magyarországra, ahol a háború végéig maradt. **Stanisław Przystalski** néven magyar **síugrókat és lesiklókat képzett ki**. 1944 januárjában részt vett a borsafüredi sáncon rendezett versenyen. Magyarországon Marusarz részt vett a kassai és borsafüredi sáncok tervezésében. 1945-ben tért vissza Zakopane-ba, és 1957-ig folytatta sportkarrierjét. 1969-ben a **Lengyel Síszövetség 50. évfordulójának** síelőjévé választották, 1975-ben pedig Janusz Kusociński-díjat kapott a Przegląd Sportowy-tól, amelyet sportolóknak ítélnék oda a sportban, illetve a szakmai életben elért eredményekért és az erkölcsi elvek vezéreltségéért. 1989-ben a **Zakopane Wielka Krokiew** sáncot Stanisław Marusarzról nevezték el. 1993. október 29-én szívrohamban halt meg, miközben beszédet mondott Wacław Felczak temetésén, aki parancsnoka volt a megszállás alatt.

Paul Kinga

VÍZISPORTOK

Emlékezve a lengyelek rendkívüli eredményeire a különböző sportágakban, lehetetlen nem megemlíteni a lengyelek vízi sportokban elért eredményeit.

A vitorlázás olimpiai szakágként 1900-ban debütált Párizsban, a második modern olimpián. Lengyelországnak közel 100 **évet** kellett várnia az első olimpiai **aranyéremre**, amit **Mateusz Kusznierewicz** nyert vitorlázásban (1996-ban). Nyolc évvel később ugyanez a sportoló olimpiai **bronzérmet** nyert (2004). **Przemysław Miarczyński** egy olyan versenyző, aki a londoni olimpiai játékokon (2012) nyert **bronzérmet**. Ugyanezen a játékokon az RS:X kategóriában a **bronzérmet Zofia Noceti-Klepcka** nyerte el, aki világbajnok és **háromszoros Európa-bajnok**. A legutóbbi tokiói olimpián (2021) **Agnieszka Skrzypulec** és **Jolanta Ogar ezüstérmet nyertek**.

Lengyelország az **úszásban** is sikerekkel büszkélkedhet. **Agnieszka Czopek-el** kezdve, aki elsőként nyerte el az első érmet ebben a szakágban – **bronzérmet** (1980-ban). Egy másik **bronzérmet Artur Wojdat** (1988) nyert. Négy évvel később **Rafał Szukała** olimpiai **ezüstérmet nyert** (1992). Szukała a hosszú medencében **világbajnok** és kétszeres **Európa-bajnok**. A lengyel úszás vitathatatlan királynője **Otylia Jędrzejczak**. Pályafutását **végül három olimpiai éremmel** (arany és két ezüst) zárta 2004-ben Athénban. Ezenfelül kétszeres **világbajnok** és **nyolcszoros Európa-bajnok**.

A történelem során a lengyel **evezősök** összesen **256 érmet** (50 aranyat, 97 ezüstöt és 109 bronzot) nyertek. Sydney-ben (2000) és Athénban (2004) az **aranyérmet Robert Sycz** és **Tomasz Kucharski** szerezték meg. A lengyel evezősök Pekingben (2008) is sikeresen szerepeltek, **ezüstérmet** (Paweł Rańda, Miłosz Bernatajtyś, Bartłomiej Pawełczak, Łukasz Pawłowski) és **aranyérmet** (Konrad Wasielewski, Marek Kolbowicz, Michał Jeliński és Adam Korol) nyertek. **Julia Michalska** és **Magdalena Fularczyk** küzdelmei is sok izgalmat szereztek a lengyel közönségnek. **Bronzérmet** nyertek a londoni olimpián (2012). A következő olimpia megerősítette a lengyel válogatott nagyszerű lehetőségeit. Rio de Janeiróban (2016) **Natalia Madaj, Magdalena Fularczyk-Kozłowska** nyerte az **aranyat**, **Agnieszka Kobus, Joanna Leszczyńska, Monika Ciaciuch**

és **Maria Springwald** pedig **bronzérmet szerzett**. Tokióban (2021) **Agnieszka Kobus-Zawojcka, Marta Wieliczko, Maria Sajdak** és **Katarzyna Zillmann** ezüstérmet nyertek.

A lengyel **kajakozásban Aneta Konieczna** vezet, és büszkélkedhet lengyel bajnoki címével. Többszörös **világbajnok** (17 érme) és **Európa-bajnok** (15 érme). A K-2-ben **három olimpiai érmet, egy ezüstöt** (2008) és két **bronzérmet** (2000, 2004) nyert. Londonban (2012) és Rio de Janeiróban (2016) Beata Mikołajczyk és Karolina Naja is eredményes volt, párosban kétszer **bronzérmet** nyertek. Tokióban (2020) Karolina Naja K-2-ben **ezüst-**, K-4-ben **pedig bronzérmet szerzett**. A kajak kettesben a **magyarok** voltak a riválisaink. Képviselőik közül meg kell említenünk **Kozák Danutát**, akinek édesanyja lengyel származású. A kajakozásról írva nem hagyhatjuk ki **Aleksander Doba** személyét és eredményeit. A **történelemben elsőként** kajakozott át egyedül az Atlanti-óceánon kontinensről kontinensre (Afrikától Dél-Amerikáig), kizárólag az izomerőnek köszönhetően. Háromszor is megtette ezt az utat 2010-ben, 2013-ban, 2017-ben. A „National Geographic” szavazáson elnyerte az **„Év Utazója 2015”** címet.

Maria Król

ATLÉTIKA

A két világháború közötti időszaktól napjainkig Lengyelországot kiemelkedő sportolók képviselték az olimpiai, világ- és Európa-bajnokságon. A 2009-es berlini világbajnokságon Lengyelország eddigi legmagasabb helyezését szerezte meg az éremtáblázaton (V). A legtöbb érmet a világbajnokságon a kalapácsvetésben nyertük, mint általában. És bár soha nem voltunk atlétika koloszsza, megvannak a sikereink és a nagy bajnokaink, akikre büszkék vagyunk.

Janusz Kusociński (1907. január 15. – 1940. június 21.) testnevelő tanár, a két világháború közötti lengyel-, világcsúcstartó és olimpiai bajnok (a történelem első) legkiemelkedőbb sportolója Los Angelesben (1932) 10 000 méteren. A német megszállás alatt a „Farkasok” földalatti katonai szervezetben harcolt. A Gestapo akciójának eredményeként 1940. március 28-án letartóztatták.

A csaknem három hónapos brutális vallatás? ellenére egyik bajtársát sem adta ki. 1940. június 21-én, Varsó közelében, Palmiryben történt tömeges kivégzés során végezték ki. Az első lengyel olimpiai aranyérmes emlékére 1954 óta minden évben nemzetközi atlétikai találkozót tartanak Janusz Kusociński Memorial néven. Számos iskola, utca és sportlétesítmény (beleértve a PLO hajót és a LOT repülőgépet) kapta ennek a nagyszerű sportolónak, katonának és hazafinak a nevét.

Maria Kwaśniewska (1913. augusztus 15. – 2007. október 17.), sokoldalú lengyel atléta, a berlini olimpiai játékok bronzérmese (1936) gerelyhajításban, lengyel 14-szeres bajnok távolugrásban, erőemelésben és öttusában, a lengyel röplabda és kosárlabda nemzeti válogatottja. Híres azon fotója, amelyen Adolf Hitlerrel (és két német gerelyhajítóval: arany- és ezüstérmes) látható, a háború alatt ennek a fényképének köszönhetően több száz embert tudott megmenteni a pruszkowi táborból. A következő olimpiai fotón látható, hogy Maria Kwaśniewska, aki a dobogón áll, nem emeli fel a kezét a náci, köszöntésben? ellentétben mindenkivel.

1939-ben részt vett Varsó védelmében (Vitéz Keresztet kapott ezért), harcolt az ellenállási mozgalomban, a varsói felkelésben, és otthonában bújtatta a németek által keresett lengyeleket és zsidókat. Sportkarrierje befejezését követően az olimpiai mozgalom kiemelkedő, aktív aktivistája volt.

Irena Kirszenstein-Szewińska (1946. május 24. – 2018. június 29.), a lengyel sporttörténelem legjobb sportolója, 7-szeres olimpiai érmes (1964, 1968, 1972, 1976), lengyel, európai és világcsúcstartó (100, 200, 400, távolugrásban, váltóban), a világ legjobb sportolója (1974), a lengyel és nemzetközi sportmozgalom aktivistája, a NOB tagja. 1965-ben három érmet nyert a budapesti Universiadén, 1966-ban pedig a magyar fővárosban **négy (ebből három arany) érmet** nyert az Európa-bajnokságon. 1974-ben a United Press International hírügynökség a világ legjobb sportolójának választotta. 2021-ben a „Przegląd Sportowy” különleges szavazásán az évszázad lengyel sportolójaként ismerték el.

Bronisław Malinowski (1951. június 4. – 1981. szeptember 27.) lengyel atléta. Legnagyobb sikerei a 3000 méteres gátfutásban voltak, két olimpiai érmet szerzett. Olimpiai bajnok (1980, Moszkva) és második helyezett (1976, Montreal) volt, 3000 m gátfutásban pedig negyedik lett a müncheni olimpián

(1972). Kétszeres Európa-bajnok (1974, Róma és 1978, Prága) ezen a távon. 10-szeres lengyel bajnok (négy cím 3000 gátfutásban, három 5000 méteren és terepfutásban), 1973-ban az ország fedett pályás bajnoka lett 3000 méteren; 23-szor képviselte Lengyelországot a nemzetközi versenyeken. 1979-ben második lett terepfutásban a világbajnokságon. A mai napig tartja a lengyel rekordokat 3000 m, 5000 m, 1 mérföld, 2 mérföld és 3000 m gátfutásban.

Władysław Kozakiewicz (1953. december 8. –) lengyel-német rúdugró. 1980-ban Moszkvában olimpiai aranyérmes lett a rúdugrásban. 1980. július 30-án 5,78 méteres eredménnyel olimpiai bajnok lett rúdugrásban – ezzel egyúttal új világrekordot állított fel. Emlékszünk a füttyülő orosz rajongók felé kétszer is megtett gesztusára (az úgynevezett Kozakiewicz-gesztusra), amely a Lengyel Népköztársaság idején a szovjet imperializmussal szembeni ellenállás széles körben elismert szimbólumává vált. 1980-ban kétszer állított fel világrekordot: 5,72 és 5,78 méteren. 1985-ben végleg Németországba távozott.

Robert Marek Korzeniowski (1968. július 30. –) a testnevelés magisztere, edző, vállalkozó, gyalogló, háromszoros világbajnok (1997, 2001, 2003) és négyszeres olimpiai bajnok (1996, 2000 [20 km, 50 km], 2004), a lengyel olimpikonok rekordere.

Paweł Fajdek (1989. június 4. –) kalapácsvető, a világbajnokság valaha volt legfiatalabb aranyérmese (2013, 2015, 2017 és 2019), londoni (2012) és riói (2016) olimpikon, tokiói olimpiai bronzérmes (2020). A KS Agros Zamośćnál (2008–2020) edzett.

Anita Włodarczyk (1985. augusztus 8. –) kalapácsvető, olimpiai bajnok Pekingből (2008) és olimpiai bajnok Londonból (2012), Rio de Janeiróból (2016), Tokióból (2020), olimpiai és világcsúcstartó.

Kamila Skolimowska (1982. november 4. – 2009. február 18.) rendőr és kalapácsvető, a 2000-es sydneyi olimpia aranyérmese. 14 éves volt, amikor aranyérmet szerzett a lengyel felnőttbajnokságon. Nagykorúsága előtt aranyérmet nyert a sydneyi olimpián. Kamila Skolimowska váratlanul halt meg a lengyel sportolók portugáliai edzőtáborában. A Kamila Skolimowska Alapítvány szervezi a Kamila Skolimowska Memorialt – nemzetközi atlétikai találkozót (az első 2009-ben), amelyet 2011 óta minden évben megrendeznek. 2020-tól a Memorial a World Athletics Gold Continental Tour részét képezi.

Kinga Paul, Maria Król

MOTORSPORT ÉS LÉGI SPORTOK

A világon speedway-ként (autópálya) ismert. Lengyelországban – **salakmotorsport**. A névtől függetlenül – érzelmekkel teli, de veszélyes sport, mert a motorkerékpároknak nincs fékjük vagy sebességváltójuk. A salakmotorsport versenyeken több mint 300 versenyző vesztette életét. Ennek ellenére a salakmotorsport nagyon népszerű Lengyelországban. Lengyelországban az első versenyekre a 20. század 30-as éveinek elején került sor. A lengyelországi salakmotorsport ikonja **Tomasz Gollob**. Sikeres volt mind a hazai, mind pedig a nemzetközi szintén. A **világbajnokságon 7-szeres egyéni érmes** (1 arany, 2 ezüst, 4 bronz). A csapatvilágbajnokságon/világbajnokságon **10-szer** állt a dobogón, ebből **6-szor aranyérmet** szerzett. A világbajnoki címet viselő más sikeres lengyelek **Jerzy Szczakiel** (1973) és a kétszeres világbajnok **Bartosz Zmarzlik** (2019 és 2020). Érdekesség, hogy a kilencvenes évek eleje óta a magyarok a lengyel salakmotorsport liga egyik legrepresentatívabb nemzete. 2006-2010 között a Magyar Speedway Miskolc a lengyel első ligában játszott.

Egy másik sportág az **autóverseny**, ahol a legfontosabb események a World Rally Championship – WRC (Rali-világbajnokság) – a rali-világbajnokság és az (European Rally Championship – ERC (Rali Európa-bajnokság) – a rali Európa-bajnokság. Lengyelországnak ezen a sportterületen is vannak képviselői, akik hőstetteikkel többször is lenyűgözték az egész rally világot. A Junior WRC-ben **Michał Kościuszko** második helyen végzett. **Az Európa-bajnokok** többek között **Sobiesław Zasada**, **Krzysztof Hołowczyc**, **Kajetan Kajetanowicz**, második helyezettek **Marian Bublewicz**, **Janusz Kulig**, **Michał Sołowow** és **bronzérmes Andrzej Jaroszewicz** és **Leszek Kuzaj voltak**. Érdemes megemlíteni **Bartosz Ostalowskit** is, aki az egyetlen profi sportversenyző a világon, aki **lábbal** vezet, és sikeresen versenyez a nem fogyatékossgal élő versenyzőkkel a lengyel és európai bajnokságokban.

Robert Kubica is rendkívüli **eredményeket ért el**. Egyike azon kevés versenyzőknek a motorsport történetében, akiknek lehetőségük volt versenyezni mind a WRC-ben, mind a **Forma-1-ben**, a motorsport két legmagasabb kategóriájában. A Forma-1-ben látványos sikereket ért el, többek között megnyerte

a Kanadai Nagydíjat (2008). Sajnos 2011-ben egy baleset érte a Ronde di Andorra rally során és egy nagyon súlyos kézserülés tönkretette Kubica karrierjét az F1-ben.

A lengyel pilóták a **repülés** kezdetétől fogva nagyszerű hozzáértést és tehetséget mutattak. A Lengyel Repülés Napja, amelyet minden évben augusztus 28-án ünnepelnek Lengyelországban, a Franciszek Żwirko és Stanisław Wigura a Nemzetközi Repülő Szövetség (FAI) által szervezett International Tourist Aircraft Competition Challenge versenyen elért győzelmének évfordulója, amelyre 1932-ben Berlinben került sora.

A második világháború alatt a lengyel pilóták hőiesen harcoltak a nagy-britanniai csatában és más szövetséges légi műveletekben, több mint 1000 ellenes repülőgépet lőve le. A kortárs lengyel légi sportolók továbbra is bizonyítják, hogy méltó örökösei Żwirko-nek és Wigura-nak. A lengyelek büszkén mondhatják, hogy a légi közlekedésben ők a legjobbak a világon. Csak 2013-ban a lengyel sportolók 62 érmet nyertek: 22 aranyat, 17 ezüstöt és 23 bronzot.

Zbigniew Nieradka (1967. március 16. –) lengyel vitorlázó pilóta. 2010-ben a 18 méteres osztályban világbajnoki címet nyert Szegeden. Két évvel később megvédte címét a texasi Uvalde-ban. A 11. helyen áll a Nemzetközi Repülő Szövetség FAI rangsorában.

Sebastian Piotr Kawa (1972. november 15. –) lengyel orvos, vitorlázó pilóta és sportversenyző, tizenhatszoros vitorlázó világbajnok, többszörös vitorlázó világcsúcstartó, sok éven át a vitorlázó pilóták világranglistájának élvonalában, a történelem legrangosabb vitorlázó pilótája. Többszörös lengyel bajnok, az ifjúsági Spartakiada győztese. 2003 és 2021 között 27 aranyérmet nyert a világ- és Európa-bajnokságon. Sebastian Kawa négyszer nyert – egyedülként – aranyérmet a 2005 óta kétévente megrendezett Grand Prix Vitorlázó Világbajnokságon. Sikereinek túlnyomó többségét a lengyel gyártmányú – PW-5, Bravo, SZD-56-2 Diana 2. – siklórepülőkkal érte el.

A precíziós repülés világbajnokságát 1975 óta rendezik meg, először Svédországban került rá sor. A bajnokságot általában kétévente rendezik meg a Nemzetközi Repülő Szövetség (FAI) égisze alatt.

Az első bajnokság házigazdái – a svédek voltak a legsikeresebbek az elején, de hamarosan az 1977 óta világbajnokságon részt vevő lengyelek kezdtek el dominálni. A lengyel pilóták 1981-től kezdődően képességeiknek köszönhetően 16 egyéni és 18 csapatos aranyérmet nyertek (a bajnokság 24. kiadásán) és számos ezüst- és bronzérmet (2019-től), hosszú ideig, egészen a közelmúltig, a lengyel PZL-104 Wilga repülőgépen repülve.

A 2013-as franciaországi **Motoros Sárkányrepülő Szlalom** Világbajnokságon a nemzeti csapat lengyel pilótái összesen 4 arany- és egy bronzérmet szereztek. 2018. április 27- május 5-én Thaiföldön, a lopburi Pasak Jolasid Damban rendezték meg a X Motoros Sárkányrepülő világbajnokság klasszikus versenyeit. A lengyel pilóták ismét veretlennek bizonyultak – hat érmet nyertek –, négy arany, egy ezüst és egy bronz.

Wojciech Bógdał (Lengyel siklórepülő, repülőgép- és helikopterpilóta, a lengyel Motoros Sárkányrepülő nemzeti csapat tagja, motoros sárkányrepülő oktató. Háromszoros egyéni szlalomvilágbajnok és kétszeres Európa-bajnok a PL1 kategóriában, a nem olimpiai sportversenyek világbajnokságán bronzérmet nyert a PF1 kategóriában. Az egyiptomi Fayoum városában, a Qaroun-tavon (2018) megrendezett versenyen pályafutása során harmadszor nyerte el a világbajnokság aranyérmét. A klasszikus versenyeken is világbajnoki címet szerzett, 2018 májusában Thaiföldön nyert.

Kamil Kabasiński

HARCMŰVÉSZETEK

Lengyelország a harcművészetek terén az elmúlt száz **évben jelentős** sikereket ért el. Messze a legsikeresebbek a **bokszbán** voltunk. A lengyel boksza arany éveiben, azaz az 1952-től 1992-ig tartó időszakban a lengyelek **43 olimpiai érmet nyertek**, köztük 8 aranyérmet. A leghíresebb bokszoló **Jerzy Kulej** (kétszeres olimpiai aranyérmes) volt. Egyéniben és csapatban is érmet szerzett az Európa-bajnokságon, összesen 348 meccset vívott, ebből 317-et megnyert, 6 döntetlen lett és 25-öt elveszített, érdekesség az is, hogy bokszolóként soha nem „feküdt a padlón”.

A profi ökölvívásban a leghíresebb bokszolók **Andrzej Gołota, Dariusz Michalczewski és Tomasz Adamek**. **Andrzej Gołota** amatőr pályafutása során bronzérmet nyert. Profi pályafutása során négyszer harcolt a nehézsúlyú kategóriában a világbajnoki övért, de egyik meccset sem sikerült megnyernie. Korának legnagyobb bokszolóival harcolt, riválisai m.in. Riddick Bowe, Lennox Lewis, Mike Tyson, Chris Byrd, John Ruiz voltak. **Dariusz Michalczewski** minden idők legjobb lengyel játékosa a BoxRec rangsora szerint. A könnyűsúlyú divízióban három szövetségben, az IBF-ben, a WBO-ban, a WBA-ban világbajnoki címet nyert, ő volt az első a történelemben, aki megszerezte az összes bajnoki **övet**. 9 év alatt megvédte a bajnoki övet, **22 egymást követő bajnoki meccset nyert meg**. **Tomasz Adamek** a második helyen áll a minden idők lengyel ökölvívóinak listáján a BoxRec rangsorában. Megnyerte az IBF és IBO világbajnoki címeket junior nehézsúlyban és WBC könnyűsúlyban. Emlékezetes meccset vívott m.in kétszer Paul Briggs, Chad Dawson és Steven Cunningham ellen.

A lengyel női ökölvívók is sikeresek voltak. Az első lengyel nő, aki világbajnok lett profi ökölvívásban, **Iwona Guzowska volt**, aki megnyerte az IBO és az IBF világbajnoki címét, miután korábban megnyerte a kick-box világbajnoki címét. Még sikeresebb volt egy másik lengyel nő, **Agnieszka Rylik**, aki még 17 éves sem volt, amikor a kick-box világbajnoka lett, és néhány hónappal később bokszvilágbajnok is.

Jelentős sikereket értek el a lengyel sportolók a vegyes harcművészetekben is, beleértve a legnagyobb és legnépszerűbb amerikai szervezetet, az UFC-t is. Az első lengyel sportoló, aki megnyerte az UFC **világbajnokságot**, **Joanna Jędrzejczyk volt**, aki a bajnoki cím megnyerése után több mint **2 évig** hatékonyan megvédte, és öt egymást követő meccsen nyert. Az UFC jelenlegi világbajnoka a könnyűsúlyú kategóriában **Jan Błachowicz**, aki 2020 szeptemberében megnyerte a címet, és eddig sikeresen megvédte.

A birkózást illetően Lengyelországnak is gazdag hagyománya és történelme van, amelyben nincs hiány sikerekből. Az első lengyel birkózóbajnokságot 1924-ben rendezték meg. Az olimpiai játékokon a lengyelek összesen **26 érmet nyertek**, köztük 5 aranyat. Fontos személyiségek voltak az ikertestvérek, **Kazimierz és Józef Lipieniowie**. **Kazimierz Lipień** olimpiai arany- és bronzérmes, míg **Józef Lipień** olimpiai ezüstérmes. Érdekes, hogy a testvérek annak érdekében, hogy soha ne találkozzanak egymással egy sportversenyen, úgy

döntöttek, hogy különböző súlykategóriákban versenyeznek. **Kazimierz Lipień** olimpiai aranyérmének története, amelyet **1976-ban Montrealban** nyert, még mindig Lengyelországban az egyik legizgalmasabb sportesemény. Lipień mellett **Nelson Dawidjan** (Szovjetunió) és **Réczi László** (Magyarország) is részt vett az aranyéremért folytatott küzdelemben. A lengyel kikapott Dawidjantól, aki viszont kikapott Réczitől. A magyar elleni küzdelemben a lengyelnek legalább 8 pontos különbséggel kellett nyernie. A küzdelem nagyon drámai volt, és az előny még mindig nem volt elég, de a harc végén Lipień kulcsfontosságú akciót hajtott végre, és 9 ponttal megnyerte a meccset, megnyerve ezzel az aranyérmet. Dawidjan ezüstérmet nyert, a bronzot pedig Réczi László szerezte meg. Az egyetlen sportoló, aki **két** olimpiai aranyérmet nyert, **Andrzej Wroński** volt, aki érdekes módon 11 éves fiúként nézte Kazimierz Lipień montreali meccsének közvetítését, s ezt követően kezdett el birkózni. A lengyel birkózói sikereket – miután több évig nem nyertek olimpiai érmet ebben a sportágban – folytatja Tadeusz **Michalik**, aki **bronzérmet** nyert az idei tokiói olimpián.

A 80-as évek vége és a 90-es évek eleje a lengyel cselgáncsozók nagy sikerének korszaka. Az **1988-as** szöuli olimpia ma is emlékeztető. Az olimpián részt vevő 7 cselgáncsozó közül **hárman szereztek érmet**. A lengyel cselgáncsban az első olimpiai aranyérmet **Waldemar Legień** szerezte meg, aki négy évvel később a barcelonai olimpián (1992) újabb olimpiai **aranyérmet nyert**, ezúttal magasabb súlycsoportban. A következő atlantai olimpián (1996) a lengyel cselgáncs történetének harmadik aranyérmét **Paweł Nastula** nyerte, aki eddig az utolsó lengyel aranyérmes ebben a sportágban.

Végül érdemes megemlíteni a lengyel vívókat, akik összesen **22** olimpiai érmet nyertek a játékokon, amelyek közül **15-öt** csapatként nyertek. Ezzel összefüggésben érdemes megemlíteni a lengyel vívás csapatsikereinek egyik megteremtőjét. **Kevey János** egy magyar vívó, aki 1947 és 1958 között a lengyel válogatott edzője volt. Hivatali ideje alatt a junior-világbajnokságot **Wojciech Zabłocki** nyerte 1953-ban, olimpiai ezüstöt (1956) és világbajnoki címet (1957) **Jerzy Pawłowski**, a világbajnoki bronzérmét pedig **Jerzy Twardoks** (1958). A csapat az 1953-as világbajnokságon bronzérmet, 1954-ben ezüstöt, 1956-ban olimpiai ezüstöt, az 1957-es és 1958-as világbajnokságon pedig bronzérmet szerzett. **Jerzy Pawłowski** a legsikeresebb lengyel vívó, aki **5 olimpiai érmet** nyert (1 arany, 3 ezüst, 1 bronz). Pályafutása befejezését követően Pawłowski festeni kezdett.

Iwona Kabasińska

KERÉKPÁROZÁS

A kerékpározásban a lengyel sportolók eddig **11 olimpiai érmet** (7 ezüstöt és 4 bronzot) nyertek, ezek közül 5 csapatos, 6 pedig egyéni érem.

Az olimpizmus és a lengyel kerékpározás történetének történelmi eseményére került sor a párizsi olimpiai játékokon (1924). Abban az időben a Józef Lange, Jan Łazarski, Tomasz Stankiewicz és Franciszek Szymczyk alkotta reprezentatív pályacsapat megnyerte az első olimpiai érmet (**ezüstöt**) a 4000 méteres versenyben.

Közel 40 évet kellett várni a következő sikerre. A müncheni olimpián (1972) a lengyelek **ezüstérmet** nyertek a 100 km-es csapatversenyben és **bronzérmet** tandémben (ez volt az utolsó olimpia, amelyen ezt a versenyt megtartották). A következő montreali játékokon (1976) **két olimpiai érmet nyertek**, egy **ezüstöt** a 100 km-es csapatos időfutamban és egy **bronzot** is az egyéniben. Érdemes megemlíteni azt a két kerékpárost, akik az 1972-es és 1976-os olimpián csak **ezüstérmesek** voltak, és jelentősen hozzájárultak az ezüstérmük megszerzéséhez. Ezek a versenyzők **Ryszard Szurkowski és Stanisław Szozda**.

Ryszard Szurkowski két olimpiai ezüstérmet is nyert, 1973-ban az első lengyel volt, aki egyéni világbajnokságot, kétszer pedig csapatbajnokságot nyert (1973, 1975). Négyszer nyerte meg a **békeversenyt** (1970, 1971, 1973, 1975). A Szurkowskival csapatban olimpiai ezüstérmet szerző **Stanisław Szozda kétszer is világbajnoki címet szerzett csapatban (1973, 1975),** egyéniben pedig ezüstöt a világbajnokságon 1973-ban. Megnyerte a Tour de Pologne-t és a Békeversenyt is. A moszkvai olimpián (1980) Lengyelország újabb ezüstérmet szerzett kerékpársportban, ezúttal egyéni versenyben. A közös rajtversenyen Czesław Lang ezüstérmes lett, míg Szöulban (1988) csapatban ismét sikerült ezüstérmet szerezni, ez volt az utolsó olimpiai érem ebben a szakágban a XX. században.

A következő éremre 20 évet kellett várni, egyedülálló érem volt: az első a 21. században, az első nő által megnyert érem, és a lengyelek történetében

az első érem hegyi kerékpározásban (MTB). Ezt a történelmi ezüstérmet **Maja Włoszczowska** nyerte a pekingi olimpián (2008). Nyolc évvel később Rio de Janeiróban ugyanez a sportoló ismét **ezüstérmet** nyert az MTB-ben. Ugyanezen az olimpián **Rafał Majka bronzérmet** és eddig az utolsó érmet szerezte meg kerékpározásban.

A lengyel kerékpározás története nemcsak olimpiai versenyzők és érmek, hanem nagyszerű kerékpáros események is. Ezek közül az első az 1948 és 2006 között megrendezett **Békeverseny (összesen 43 verseny)**. **A kommunista napilapok kezdeményezték: a lengyel «Trybuna Ludu» és a csehszlovák „Rudé právo”,** valamint a lengyel és csehszlovák kerékpáros szövetség. 1952-től a szervezőkhöz csatlakozott az NDK kerékpáros egyesület és a „Neues Deutschland” napilap. Kommunista származása ellenére a Békeversenyt a Varsó – Berlin – Prága útvonalon rendezték meg, amelynek átlagos hossza körülbelül 2000 kilométer volt. A második, a Lengyelországban még mindig megrendezett verseny a **Tour de Pologne**. 1928 óta rendezik „Verseny Lengyelország körül” néven. Ez a verseny sokáig másodlagos jelentőségű volt, de 1993 óta, amikor a Tour de Pologne igazgatója az egykori kerékpáros, az olimpiai ezüstérmes **Czesław Lang** lett, a verseny egyre népszerűbb lett. 2011 óta a verseny az UCI World Tour része, amely magában foglalja a legnépszerűbbeket is: Tour de France vagy Giro d'Italia. Érdemes megjegyezni, hogy a Tour de Pologne az egyetlen ilyen rangos verseny, amelyet Kelet-Európában rendeznek.

Marek Madej, Maria Król

TENISZ

A tenisz egy olyan sportág, amely nagyon népszerű Lengyelországban, és évről évre egyre szélesebb körben gyakorolt sporttá válik.

Wojciech Fibak (1952. augusztus 30. –) lengyel teniszező, Masters-döntős, Grand Slam-tornák négyszeres negyedöntőse. A történelem egyik legjobb lengyel teniszezőjének tartják.

Agnieszka Roma Radwańska (1989. március 6. –) lengyel női teniszező, a Wimbledon 2012 döntőse, a WTA ranglista élvrosa, 2015-ben megnyerte a szezonzáró WTA Finals tornát, az UNICEF jószolgálati nagykövete. 20 WTA-tornát nyert egyesben és kettőt párosban. Két junior Grand Slam-torna győztese: Wimbledon 2005 és French Open 2006 egyesben.

Iga Świątek (2001. május 31. –) az első lengyel Grand Slam-győztes. Szép stílusban (szettvesztés nélkül) nyert Párizsban a 2020-as Roland Garroson. A 17. helyre lépett előre a WTA-rangsorban.

A 2020-as Francia Open páros elődöntőjébe is bejutott (az amerikai Nicole Melicharral együtt). 2021-ben adelaide-i WTA-tornán diadalmaskodott. A 2021-es Australian Open negyedik fordulójában is szerepelt.

Hurkacz Hubert (1997. február 11. –) jelenleg az egyik legjobb lengyel teniszező. A legnagyobb sikerei közé tartoznak nemcsak az ITF Futures, az ATP Challenger és az ATP Tour rangos versenyeinek győzelmei (Winston-Salem 2019 és Delray Beach 2021), hanem a 2015-ös Australian Open döntőjébe jutás is (fiú párosban).

2021 áprilisában megnyerte az ATP 1000 Miami Opent. Az ATP ranglistáján a 16. helyre lépett előre. 2021 júliusában bejutott a Wimbledon elődöntőjébe. A negyedöntőben magát Roger Federert győzte le.

III. FEJEZET

MAGYARORSZÁG SPORTSIKEREK

Emőke Edit Radnóti, Ádám Makk

MAGYARORSZÁG – LENGYELORSZÁG LABDARÚGÓMÉRKŐZÉSEK

„Az eddigi 32 mérkőzésen – közte hat tétmeccs – a javunkra billen a mérleg: 20 győzelem és nyolc vereség mellett négy döntetlen született a magyar és a lengyel labdarúgó-válogatott összecsapásain. A 87 rúgott gólra csupán 39 érkezett.

AZ ELSŐ...1921

Magyarország–Lengyelország 1:0

barátságos mérkőzés

1921. december 18., Budapest, Hungária út, 8000 néző,

vezette: Grätz (csehszlovák)

Gól: Szabó (18.)

Az **1921-es Magyarország–Lengyelország labdarúgó-mérkőzés** történelmi eseménye volt a lengyel futballnak. Bár Magyarország válogatottja nyerte a barátságos mérkőzést 1-0 eredménnyel, mégis nem az eredmény miatt, hanem a lengyel válogatott első világháború utáni megalakítása miatt vált fontossá a lengyel sport számára e mérkőzés.

Magyarország: Zsák Károly, Amsel Ignác, Fogl Károly, Mándi Gyula, Kertész Vilmos, Obitz Gábor, Blum Zoltán, Pluhár István, Molnár György, Szabó Jenő, Schlosser Imre, Wiener Jenő

Lengyelország: Jan Loth, Ludwik Gintel, Artur Marczewski, Zdzisław Styczeń, Stanisław Cikowski, Tadeusz Synowiec, Stefan Loth, Stanisław Mielech, Wacław Kuchar, Józef Kałuża, Marian Einbacher, Leon Sperling, Mieczysław Batsch

A meccset 1921. december 18-án rendezték meg a Hungária körúti stadionban. Míg a magyarok számára ez is csak egy újabb barátságos mérkőzés volt, addig a lengyelek számára kiemelten fontos sporttörténeti esemény volt a mérkőzés 90 perce, mert 123 év után ismét láthatta a nézőközönség a lengyel válogatottat saját mezében játszani. A magyar válogatott a meccs idejére

már túl volt, mintegy 80 nemzetközi mérkőzésen. A nézőközönség mintegy 8000 fő volt, mely elmaradt az akkoriban átlagos harmincezres nézőszámától. Az időjárás miatt a pálya nedves és sáros volt, mely a lengyeleknek kedvezett. A magyarok a pálya állapota miatt nem voltak képesek hozni a megszokott energikus játékukat. A meccs 18. percében **Szabó Jenő** berúgta a meccs egyetlen gólját. A 41. percben ismét lett volna lehetősége gólt rúgni a magyar válogatottnak, ám Fogl Károly kihagyta a büntetőt. A magyar csapat a szünetben kapust cserélt. Bár több lehetőség is adódott a mérkőzés során a magyar válogatott számára, hogy gólt szerezzenek, ugyanakkor **a lengyel kapus kifejezetten jól védett ezen a meccsen**, így több gól nem született.

AZ UTOLSÓ 2021

U21-es eb-selejtező

B-csoport, 3. Forduló

Magyarország–Lengyelország 2–2 (0–0)

Szeged, Szent Gellért Fórum, **800** néző.

Vezette: Glenn Nyberg (svéd)

Gólszerző: Németh A., Benedyczak, Wedrychowski, Németh A.

Magyarország: Hegyi – Varju, Mocsi, Csóka, Kerkez (Komáromi, 82.) – Baráth P., Csonka (Major, 67.) – Bukta (Kiss T., 87.), Skribek (Bárány, 82.), Szendrei – Németh A.

Szövetségi edző: Gera Zoltán

Lengyelország: Majchrowicz – Bejger, Nawrocki, Kiwior (Gruszkowski, 76.), Karbownik – Kaminski, Bogusz (Wedrychowski, 71.), Poreba – Skóras, Benedyczak (Szymczak, 71.), Marchwinski (Szelagowski, 90+6.).

Szövetségi edző: Maciej Stolarczyk

EGY GYŐZELEM, EGY VERESÉG – a magyar és a lengyel válogatott azonos mérleggel várta a szegedi Szent Gellért Fórumban rendezett összecsapást, s ha ez nem lenne elég hasonlóság, mindkét együttest Izrael győzte le 2–1-re a 2023-as U21-es Európa-bajnokság selejtezőiben. A szegedi mérkőzés jó iramban kezdődött, a lengyel válogatott feltolta a védekezését, és igyekezett már a magyar térfélen labdát szerezni, de ha hátrébb sikerült, akkor is pár passzból építette támadásait. Egy ilyen akció során a 8. percben **Adrian Benedyczak** indult meg a jobb oldalon, és a tizenhatoson belülről érve a jobb alsó

sarkot vette célba, **Hegyi Krisztián** magabiztosan védett. Gera Zoltán szövetségi edző négy védővel, két védekező középpályással küldte pályára csapatát, és a bal oldalon **Szendrei Norbert** is rendszeresen visszazárt biztosítani, így sikerült visszaverni a pálya közepén épülő lengyel támadásokat, a széleken viszont kissé sebezhetőnek tűnt az együttes, és a levegőben is nagyobb arányban nyerték meg párharcaikat a vendégek, ami a kapu elé ívelt szögletek, szabadrúgások miatt tűnt problémásnak. Védekezésben ezek ellenére stabil volt a csapat, igaz, a 29. percben a svéd játékvezető úgy ítélte meg, hogy a magyar kapus hazaadást fogott meg a tizenhatoson belül, így az őt és felesről közvetett szabadrúgást ítél a lengyeleknek. Az ígéretes lehetőségből **Mateusz Bogusz** kapura lőtt, a kirobbanó sorfalról a labda szögletre vágódott. Ami miatt a csapatot lelkesen buzdító magyar szurkolóknak hiányérzetük lehetett, az a támadásépítés, a lengyel kapu szinte egyáltalán nem forgott veszélyben végig az első félidő alatt, egy-két távoli lövést lehetett csak feljegyezni, **Németh Andrást** elvétele sikerült játékba hozni.

Nem úgy a második félidő elején! Három perc sem telt el, amikor **Varju Benedek** szemfüles indítása üresen találta a jobb szélen **Bukta Csabát**, aki hajszálpontosan adott laposan középre **Németh András** felé – a lengyel védelem mögött elsuhanó labda pont a csatár lábára érkezett, és **a kapu bal oldalán kötött ki**. A helyzetkihasználásra tehát nem lehetett panasz, az előnyt viszont nem sikerült sokáig megtartani. Negyedóra elteltével **Csonka András** kezezett a tizenhatoson belül, a büntetőt pedig **Adrian Benedyczak** a balra vetődő Hegyit becsapva **a kapu jobb oldalába lőtte**. A magyar válogatott lendületesen szőtte támadásait, és a 75. percben csak némi szerencse hiányzott a gólhoz: **Németh András** lapos lövése tizenhét méterről a bal kapufát találta telibe. Ami pedig nálunk nem ment be, a túloldalon igen, **Marcel Wiedrichowski** a tizenhatos jobb oldalán szép csellet helyet csinált magának, majd szép mozdulattal **a kapu jobb oldalába lőtt**. A találkozó vége feszült lett, egy kisebb kakaskodás végén Michal Skórást kiállította Glenn Nyberg, és egyértelmű gólhelyzet megakadályozásáért Major Sámuel is piros lapot kapott, de az egyenlítés végül összejött. A felívelt labdára rosszul mozdult ki Filip Majchrowicz, és a helyzetet kihasználva **Németh András az üres kapuba lőtt**.

EGERVÁRI SÁNDOR (Pomáz, 1950. július 15. –) magyar labdarúgó, hátvéd, edző, szövetségi kapitány.

Junior klub: 1966–1968 között a Pomázi SE csapatában játszott.

Profi klubok: 1968–1970 Kossuth KFSE, 1971–1972 Bp. Spartacus, 1972–1976 Bp. Honvéd, 1976–1977 Szegedi EOL AK, 1977–1981 MTK–VM

1983-tól Mezey György segítőjeként a válogatottnál dolgozott. **1989**-ben Both József segítőjeként lett aranyérmes a kispestiekkel. A BVSC-vel **1996**-ban bajnoki- és kupaezüstérmet szerzett, majd az év végén őt választották az év edzőjének. **1998** nyarán az MTK vezetőedzője, kupagyőzelemre vezette a kék-fehéreket, majd egy évvel később 19 pont előnnyel bajnokságot nyert. **2000**-ben bajnok 16 pont előnnyel, **2000-ben mesteredzői elismerésben részesült.** **2001**-ben ezüstérmes lett a Dunaferrel. **2003**-ban az MTK-val ismét bajnoki címet nyert. A **2007–2008**-as idényben harmadik helyezést ért el a Győri ETO-val. **2008**-tól a magyar U20-as válogatott szövetségi kapitánya (hivatalosan szövetségi edző). A **2009** őszén Egyiptomban megrendezett U20-as világbajnokságon bronzérmet ért el magyar csapattal. **2010 – 2013-ig** a felnőtt magyar labdarúgó-válogatott szövetségi kapitánya lett. 34 mérkőzésen vezette a magyar válogatottat. Mérlege: 17 győzelem, 8 döntetlen, 9 vereség, az elmúlt 25 évben ennél egyetlen magyar szövetségi kapitány sem teljesített jobban.

DZSUDZSÁK BALÁZS (Debrecen, 1986. december 23. –) magyar válogatott labdarúgó.

Háromszor nyert magyar bajnokságot és Magyar Szuperkupát a DVSC csapatával, **2010**-ben elnyerte Az év magyar labdarúgója címet, **2009**-ben pedig Junior Prima díjat kapott. A magyar válogatottban Görögország ellen mutatkozott be **2007**-ben. A **2006–2007 -es** bajnokság legjobb játékosának választották. 2008 januárjától 2011 nyaráig a PSV játékosa volt. 2020 szeptemberében, tizenkét év elteltével visszatért a DVSC-hez. Részt vett a **2016**-os labdarúgó-Európa-bajnokságon, ahol a Portugália elleni 3–3-as csoportmérkőzésen két gólt szerzett. 108 alkalommal lépett pályára a magyar válogatottban.

Klubcsapatokban 482 mérkőzésen 118 gólt, **válogatottban** 108 mérkőzésen 21 gólt szerzett.

GERA ZOLTÁN (Pécs, 1979. április 22. –) magyar válogatott középpályás labdarúgó.

A Ferencvárossal magyar bajnok **(2001, 2004, 2016)** és Magyar Kupa-győztes **(2003, 2004, 2015, 2016)**. Magyarországon három alkalommal választották meg az év labdarúgójának **(2002, 2004, 2005)**. **2004–2014-ig** külföldi csapatoknál játszott. **2014-ben** hazatért, és ismét a Ferencváros csapatát erősítette. Számos alkalommal volt **a magyar labdarúgó-válogatott csapatkapitánya**. Kiváló indításai, váratlan cselei miatt népszerű. **Angliában a „Mágikus Magyar” becenevet adták neki**. 2005-ben a soccernet.com internetes szaklap beválasztotta a Premier League 2004–05-ös álomcsapatába. **2005** szeptemberében az angol sajtó **Gerát Puskás Ferenchez** hasonlította. Olyannyira népszerűvé vált Gera addigra, hogy az angol sajtóban a neve mellett egyre gyakrabban feltűnt a Magical Magyar jelző. A **2020-as** Európa-bajnokság magyar nagykövetének választották. Összesen 97 találkozót játszott a nemzeti csapatban és 26 gólt szerzett. **2019** nyaratól jelenleg is az U21-es magyar válogatott szövetségi edzője.

MAGYARORSZÁG SPORTSIKEREI

Magyarország először az 1896-os nyári olimpiai játékokon vett részt, és azóta két olimpia kivételével Magyarország versenyzői az összes nyári és téli olimpián indultak. A téli olimpiákon szerényebb sikereket értünk el, de a nyári játékokon rendszerint szép eredménnyel tértek haza sportolóink. A 15. Helsink nyári olimpia (1952) hozta a játékok történetének eddigi legsikeresebb magyar szereplését, miután Magyarország harmadik lett a nemzetek pontversenyében (42 éremmel) 16 aranyéremmel, tíz ezüsttel és 16 bronzal. Magyarországnak a 2020/21-es tokiói olimpiáig bezárólag 304 nyári olimpiai bajnoka volt, aranyérmeiket 108 versenyszámban nyerték meg.

Magyarország a modern kori olimpiákon elnyert 176 aranyérmével, 151 ezüstérmével és 174 bronzérmével, valamint a paralimpiákon szerzett 31 aranyérmével, 49 ezüstérmével és 64 bronzérmével az olimpiai és paralimpiai játékok történetének legeredményesebb sportnemzetei közé tartozik. A Tokióban megrendezett nyári olimpiai játékokon az országot 22 sportágban 173 sportoló képviselte, akik összesen 20 érmet szereztek: 6 arany, 7 ezüst, 7 bronz.

1. VÍVÁS

Magyarországon a legeredményesebb olimpiai sportág a vívás. 1908-tól 1964-ig szinte kivétel nélkül magyar versenyző nyerte az egyéni és a csapat kardversenyeket. A magyar sport legeredményesebb olimpiikonja **Gerevich Aladár** volt (7 aranyérem). **Vívásban** a nyári olimpiák összesített éremtáblázatában **Magyarország a 3.** helyen áll Olaszország és Franciaország mögött 37 arany, 23 ezüst és 27 bronzéremmel. Magyarországon az első sportegyesület a Magyar AC (MAC). **1894. május 20-án** szervezte meg az **első országos vívóakadémiát**. **1897-ben** megalakult a MASZ (Magyar Atlétikai Szövetség) vívóosztálya. Magyar vívók 1900-tól indultak az olimpiákon. Az olimpia után **1913-ban** megalakult a Nemzetközi Vívószövetség. A szövetség Nagy Bélát bízta meg a nemzetközi vívószabályok kidolgozásával, egységesítésével. A világranglista a VK (Világ Kupa) versenyek alapján készül. A VK versenyek száma évenként, fegyvernemenként 12 lehet. Magyarország évente legalább egyet megrendez. A legrangosabb a Tokaj Expressz párbajtőr és a Hungária kupa kardverseny.

GEREVICH ALADÁR (Jászberény, 1910. március 16. – Budapest, 1991. május 14.) **hétszeres olimpiai aranyérmes, tizennégyszeres világ-bajnok, harmincnégyszeres magyar bajnok vívó**, edző. Olimpiai eredményei kardvívásban: **Csapat arany:** 1932, 1936, 1948, 1952, 1956, 1960. Egyéni eredmények: 1936 **bronz**, 1948 **arany**, 1952 **ezüst**. Emellett törvívásban is nyert bronzérmet 1952-ben a csapattal. Az olimpiai érmeken túl **még 19 világ- és Európa-bajnoki** (nem hivatalos világbajnoki) **arany-, ezüst- és bronzérmet** szerzett. A magyar sportolók között Gerevich Aladár szerezte a legtöbb olimpiai aranyérmet, szám szerint hetet, mellyel az olimpiák történetében is a legeredményesebb szereplők között tartják számon. Gerevich Aladár, „Ali bácsi” még 50 évesen is olimpiát nyert. **1988-ban megkapta a NOB Olimpiai Érdemrend ezüst fokozatát**. 1989-ben a MOB tagja lett.

GEREVICH GYÖRGY (1946 – 2008. augusztus 2.) magyar kardvívó, a Vasas SC mesteredzője. Ifi korában jó eredményeket ért el, de felnőttként abbahagyta a vívást. **1972-ben** kezdett edzősködni, először a BVSC-ben, azután 1980-tól haláláig a Vasasban. Szakmai tudásával és emberségével a legnagyobb mesterek egyikévé vált. Az olimpiai ezüstérmes, 2x-es világbajnok

Nemcsik Zsoltnak több, mint 20 évig volt mestere, **Szilágyi Áron** első olimpia aranyérme után is az első között szólt szeretett mesteréről. A 2017-ben egyéni világbajnoki címet szerzett kardozó, **Szatmári András** is évekig Gerevich tanítvány volt, csakúgy, mint a világbajnoki ezüst és bronzérmes **Iliász Nikolasz**. 2007-ben a szentpétervári világbajnokságon a magyar kardcsapat újra megnyerte a világbajnoki címet. A csapatban 2 Gerevich tanítvány vívott, Nemcsik és Szilágyi. Az akkor 17 éves Szilágyi Áron az utolsó előtti asszóban 8:3-ra verte az előző napokban 5. egyéni vb aranyát nyerő, 4x-es olimpiai bajnok Pozdnyakovot.

GEREVICH PÁL (Budapest, 1948. augusztus 10. –) magyar vívó, vívóedző; a magyar kardcsapattal kétszeres olimpiai bronzérmes, négyszeres világbajnok, 1977-ben egyéni világbajnok, többszörös magyar bajnok. **1973-ban**, **1974-ben**, **1976-ban** és **1977-ben** egyéni magyar bajnoki címet szerzett. Tagja volt a magyar csapatnak, amikor az világbajnok lett **1973-ban** Göteborgban, **1978-ban** Hamburgban, **1981-ben** Clermont-Ferrandban és **1982-ben** Rómában. Ezüstérmes volt **1975-ben** Budapesten és **1977-ben** Buenos Airesben. **1972-ben** és **1980-ban** olimpiai bronzérmet szerzett csapatban. **1977-ben** Magyarországon az év férfi sportolójának választották. **1983-ban** súlyos térdműtete volt, ezért abba kellett hagynia a sportolást. Visszavonulását követően a Vasas szakosztályvezető-helyettese lett, **1988-tól** pedig az ausztriai Mödlingben kapott edzői állást.

SZILÁGYI ÁRON (Budapest, 1990. január 14. –) háromszoros olimpiai, világ- és Európa-bajnok magyar kardvívó. A Vasas SC versenyzője. Nevelőedzője **Gerevich György** volt. **2006-ban** a Poznańban megrendezett junior Európa-bajnokságon aranyérmes lett. **2007-ben** kadét Európa-bajnok volt egyéniben és csapatban is. Ugyanebben az évben rendezett kadét világbajnokságon második helyezést ért el, a szentpétervári világbajnokságon aranyérmet szerzett csapatban. **2008-ban** a junior vb-n csapatban első lett. Az év végén megnyerte a magyar bajnokságot. **2009-ben** a junior vb-n egyéniben második, csapatban első lett. **2010-ben** a junior világbajnokságon egyéniben harmadik. **2012-ben** Chicagóban aranyéremmel zárt. A **2012-es londoni olimpián a kard egyéni versenyszámban olimpiai bajnok lett**. A 2013-as zággrábi Európa-bajnokságon csapatban a második helyen végzett. **2014** februárjában megnyerte a férfi kardozók padovai világkupaversenyét. **2015-ben** egyéniben Európa-bajnokságot nyert. **2016. évi nyári olimpiai játékokon kard**

egyeniben megvédte olimpiai bajnoki címét, ezzel megszerezve a második olimpiai aranyérmét. A 2017-es lipcsei világbajnokságon csapatban ezüstérmet szerzett. A 2018-as szöuli Grand Prix-n egyéniben aranyérmet szerzett. A budapesti világbajnokságon a kardcsapattal ezüstérmet szerzett. 2020 februárjában a Varsóban rendezett Világkupa-versenyen aranyérmet nyert. Szeptemberben a Vasas vívószakosztályának elnöke lett. 2021-ben a Tokióban rendezett olimpiai játékokon kard egyéniben a **döntőben ismét megvédte olimpiai bajnoki címét, ezzel megszerezve a harmadik olimpiai aranyérmét. Ő lett az első, aki férfi kard egyéniben három egymást követő olimpián is aranyat szerzett.** A csapatversenyben bronzérmet szerzett.

NEMCSIK ZSOLT (Budapest, 1977. augusztus 15. –) olimpiai ezüstérmes, világbajnok magyar kardvívó. Pályafutása során **Gerevich György** volt az edzője. 1996-ban egyéni junior világbajnokságot nyert Belgiumban. 1997-től a felnőtt magyar válogatott tagja. 1998-ban, 2001-ben, 2002-ben, 2004-ben, 2005-ben egyéni országos bajnokságot nyert kardvívásban. 1998-ban csapatvilágbajnok. 2001-ben a nîmes-i világbajnokságon csapatban ezüstérmes. 2002-ben a moszkvai Európa-bajnokságon bronzérmes. 2003-ban a havannai világbajnokságon csapatban ezüstérmes. 2004-ben az athéni olimpián egyéniben ezüstérmes. 2006-ban az izmiri Európa-bajnokságon az ezüstérmes csapat tagja, a torinói világbajnokságon ezüstérmes egyéniben.

REJTŐ ILDIKÓ (Budapest, 1937. május 11. –) a Nemzet Sportolója címmel kitüntetett kétszeres olimpiai bajnok magyar törvívó, edző. Őt olimpián vett részt és valamennyin érmes helyezést ért el. **A magyar női vívás történetében páratlanul eredményes pályafutása alatt összesen hét olimpiai és tizenöt világbajnoki érmet nyert.** Az 1956. évben Luxemburgban, majd 1957-ben Varsóban már ifjúsági világbajnokságot nyert. 1958-ban szerezte első világbajnoki érmét. A következő évben világbajnok lett csapatban. 1960-ban, a római olimpián csapatban ezüstérmet szerzett. 1961-ben csapat ezüstéremmel térhetett haza a világbajnokságról. A következő évben csapatban első lett a vb-n. 1963-ban nyerte egyetlen felnőtt világbajnoki címét. Ugyanitt csapatban második lett. Az 1964-es olimpián a fegyvernem mindkét versenyszámában a dobogó tetejére állhatott. A világbajnokságokon csapatban 1966-ban második, 1967-ben első helyezett volt. 1968-ban az olimpián csapatban második, egyéniben harmadik volt. 1969-ben világbajnoki csapat bronzérmet ért el. 1971-ben csapatban és egyéniben is ezüstérmes volt a vb-n. Az 1972-es

olimpián csapatban második lett. **1973**-ban csapatban világbajnok, egyéniben bronzérmes volt. **1974**-ben és **1975**-ben vb ezüstérmes lett csapatban. A montreali olimpián bronzérmes lett csapatban. **1980**-ban az aktív sportolást befejezte. Visszavonulása után az Újpesti Dózsa, majd a Budapesti Honvéd technikai vezetője lett. **1995**-ben veterán Európa-bajnoki, **1999**-ben veterán világbajnoki címet nyert.

TORDASI ILDIKÓ (Budapest, 1951. szeptember 9. – Budapest, 2015. július 13.) magyar olimpiai bajnok vívó. **1970**-ben az Ifjúsági Barátság Versenyen második volt egyéniben. A következő évben a felnőtt válogatott tagjaként csapatban második a világbajnokságon. A junior vb-n aranyérmes lett. **1972**-ben Münchenben a tör csapat ezüstérmet szerzett. A világbajnokságokon **1973**-ban csapatban első, egyéniben második, **1974**-ben mindkét versenyszámban második, **1975**-ben csapatban második volt. **1976**-ban Montrealban egyéniben **olimpiai bajnok lett**. Csapatban a harmadik helyen végeztek. **1977**-ben egyéniben bronzérmes lett a vb-n. Az universiaden bronzérmes lett. A következő évben csapatban második, egyéniben harmadik lett a világbajnokságon. Utolsó olimpiáján, **1980**-ban Moszkvában a törccsapattal bronzérmet szerzett. **1981**-ben és **1982**-ben vb-ezüstérmet szerzett csapatban. Visszavonulása után edzői pályára lépett, az MTK utánpótlás-edzője lett.

STEFANEK GERTRÚD (Ózd, 1959. július 5. –) kétszeres olimpiai bronzérmes, világbajnok magyar törvívó. 1972 és 1977 között az Ózdi Kohász sportolója volt. 1977 és 1988 között az UTE versenyzője volt, az egyesület színeiben **1979, 1982, 1983** és **1986**-ban egyéniben, **1980, 1981** és **1983**-ban csapatban magyar bajnok volt. 1989-től 1993-ig a Honvéd színeiben versenyzett. 1979 és 1993 között magyar válogatott volt, mellyel egy világbajnoki címet (**1987**), valamint két olimpiai bronzérmet (**1980, 1988**) szerzett. **2006** óta a Törekvés vívó szakosztályának vezetője volt.

SZÁSZ EMESE JUDIT (Budapest, 1982. szeptember 7. –) olimpiai bajnok, világ- és Európa-bajnoki ezüstérmes magyar párbajtörvívó. **1998**-ban a venezuelai junior vb-n csapatban első lett. **1999**-ben a junior vb-n csapatban második volt. **2000**-ben csapatban a junior Eb-n bronzérmes. **2001**-ben a junior Európa-bajnokságon csapatban második helyezést ért el. **2002**-ben év végén megnyerte a csapatbajnokságot. **2004**-ben az Európa-bajnokságon csapatban ezüstérmet szerzett. Az országos bajnokságon első lett. **2006**-ban

a kontinensbajnokságon csapatban második volt. A vb-n egyéniben harmadik lett. Az ob-n első volt. **2008**-ban az ob-n megvédte bajnoki címét. **2009**-ben a vb-n egyéniben ezüstérmet szerzett. A magyar bajnokságon egyéniben és csapatban is első helyen végzett. A **2013**-as Európa-bajnokságon egyéniben és csapatban is bronzérmet szerzett. A budapesti világbajnokságon egyéniben bronzérmet nyert. A **2015**-ös Európa-bajnokságon egyéniben bronzérmet szerzett. A **2016**-os Európa-bajnokságon egyéniben harmadik, csapatban negyedik lett. **Élete legnagyobb eredményét a Rio de Janeiróban rendezett 2016. évi nyári olimpiai játékokon érte el, ő szerezte meg a magyar olimpiai csapat első aranyérmét a játékokon. 2021 júniusában a Vasas vívószakosztályának társelnöke lett.**

2. ÚSZÁS

A hazai úszósport fejlődésére a modern kori olimpiák gyakorolták a legnagyobb hatást. **Hajós Alfréd** az 1896-os, athéni premieren két aranyérmet nyert (100 és 1200 méter), így ő **lett a magyar sport első olimpiai bajnoka**. 1907. december 12-én alakult meg a Magyar Úszó Szövetség. A magyar úszók az elkövetkező évtizedekben, elsősorban az ötvenes években kiemelkedő eredmények, olimpiai, világ- és Európa-bajnoki címek sorát érték el.

EGERSZEGI KRISZTINA (Budapest, 1974. augusztus 16. –) A Magyar Szent István-renddel kitüntetett, ötszörös olimpiai-, kétszeres világ-, és kilencszeres Európa-bajnok magyar úszó. **Egyike a modern olimpiák legsikeresebb magyar sportolójának, a legfiatalabb magyar olimpiai bajnok 1988 óta. Ő az egyetlen női úszó, aki öt egyéni olimpiai aranyérmet szerzett.**

1987 Felnőtt Európa-bajnoki 4. és 5. helyezett (200 és 100m hát)
amerikai bajnok (200m hát)

1988 Olimpiai bajnok (200 m hát) és olimpiai ezüstérmes (100 m hát)
Háromszoros ifjúsági Európa-bajnok (100 és 200m hát, 200m vegyes)
Amerikai bajnok (100 és 200m hát)

1989 Háromszoros felnőtt Európa-bajnoki ezüstérmes (400m vegyes, 100 és 200m hát)

Négyszeres ifjúsági Európa-bajnok (100 és 200m hát, 200 és 400m vegyes)
ifjúsági Eb ezüstérmes (200m pillangó)

1990 Jóakarát Játékokon arany- (200m hát), illetve ezüstérmes (100m hát)

1991 Kétszeres világbajnok (100 és 200m hát)

Háromszoros Eb (100 és 200m hát, 400m vegyes)

2-szeres világcsúcstartó

2-szeres Európa-csúcstartó

1992 Háromszoros olimpiai bajnok (100 és 200m hát, 400m vegyes)

Európa legjobb női sportolója

a világ 2. legjobb női sportolója

1993 Európa bajnok 100 és 200m háton, 200m pillangón, 400m vegyesen

1994 Világbajnoki ezüstérmes 200m és 5. helyezett 100m háton

1995 2-szeres Európa-bajnok 200m hát és 400m vegyesúszásban

2. helyezett a női 4x100m vegyesváltóval

rövidpályás Európa-csúcstartó

1996 Olimpiai bajnok a 200m-es hátúszásban, bronzérmes 400m vegyesen

Emellett 97-szeres magyar bajnok

7-szer megválasztották az Év sportolónőjének

1987-től 1996-ig 3-szor a világ legjobb női úszója (1991, 1992)

2. a világ legjobb női sportolója választáson 1992-ben

1996-ban Amerikában a The Time és Olaszországban a Corriere dello Sport

a világ első számú sportolójává választotta

Európa legjobb sportolónője (1992)

világ- és Európa-csúcsok fűződnek nevéhez

Az Évszázad Sportolói jelöltje (világ)

Egerszegi Krisztina a Hírességek Csarnokában

Az évszázad sportolója (magyar)

HOSSZÚ KATINKA (Pécs, 1989. május 3. –) háromszoros olimpiai, kilenc-szeres világ- és tizenötszörös Európa-bajnok magyar úszónő. **Az első versenyző, aki egy időben tartotta a világcsúcsot mind az öt vegyesúszó számban** (200 m, 400 m, rövid pályán: 100 m, 200 m, 400 m). **A riói olimpián élete legnagyobb sikerét érte el. 3 arany- és 1 ezüstéremmel az olimpia legeredményesebb úszója volt egyéni számokban.**

Olimpiai bajnok (2016) 100m hát, 200m vegyes, 400m vegyes, 2. hely
200m hátúszásban

Négyszeres világbajnokság 1. hely 200m vegyes, ötszörös 400m vegyes
úszásban

Európa bajnokság 1. hely 200m hát, 100m hát, 200m pillangó
kétszeres 4x200 gyors váltó
háromszoros 400m vegyes
ötszörös 200m vegyes

Rövidpályás Világbajnokság 1. hely

négyszeres világbajnok: 100m vegyes

háromszoros: 200m vegyes

kétszeres: 400m vegyes; 200m pillangó, 100m hát, 200m hát

egyszeres: 100m pillangó

Rövidpályás Európa-bajnokság 1. hely

négyszeres: 100m vegyes; 200m vegyes

háromszoros: 400m vegyes, 200m pillangó

kétszeres: 50m hát, 100m hát, 200m hát

Junior Európa-bajnokság 1. hely

200m gyors, 400m vegyes, 4x100m gyors, 4x200m gyors

DARNYI TAMÁS (Budapest, 1967. június 3. –) négyszeres olimpiai bajnok magyar úszó, sportvezető. 1984-től 1993-ig szerepelt a magyar válogatottban. Részt vett az 1988. évi szöuli és az 1992. évi barcelonai olimpián. Mindkét-szer a 200 és 400 méteres vegyesúszásban olimpiai bajnoki címet szerzett, így **négy aranyérmével máig ő a legeredményesebb magyar férfi úszó olimpikon.** Négyszer nyert világbajnoki, nyolcszor Európa-bajnoki címet. 200 méteres és 400 méteres vegyesúszásban többször megjavította a világ-, illetve az Európa-csúcsot. **Ő volt a világon az első úszó, aki 200 méteres vegyesúszásban két percen belüli időt ért el.** Négyszeres olimpiai és világ-bajnokként vegyesúszásban nemzetközi versenyen soha nem győzték le. Több mint ötvenszer nyert magyar bajnoki címet, 1985-től örökös bajnok. **A szöuli ötkarikás játékokon 400 méter vegyesen olimpiai csúccsal (4:16.55) jutott a döntőbe. A döntőben saját, 1987-ben elért világcsúcsát megdöntve (4:14.75) szerezte meg az aranyérmet.**

GYURTA DÁNIEL (Budapest, 1989. május 4. –) olimpiai első és második helyezett, háromszoros világ- és kétszeres Európa-bajnok, kétszeres rövidpályás világbajnok, ötszörös rövidpályás Európa-bajnok magyar úszó. Az egyik legsikeresebb magyar mellúszó. **2008**-as pekingi olimpián 200 méteres mellúszásban Európa-csúcsot úszott a selejtezőben. Az olimpiai ezüstérem után pályafutása eddigi legnagyobb sikerét a **2009**-es római világbajnokságon érte el: a 200 m-es mellúszásban 2:07,64-es új Európa-rekorddal világbajnok lett. A **2013**-as úszó-világbajnokságon 200 méter mellen új világbajnoki és Európa-rekorddal nyert. **Ő lett az első magyar úszó, aki ugyanabban a versenyszámban háromszor nyert világbajnokságot.** **2013** októberében beválasztották az Európai Olimpiai Bizottság sportolói bizottságába. Az év végén a LEN, 2013 második legjobb európai úszojának választotta. **2015**-ben beválasztották a NOB sportolói bizottságába.

KOVÁCS ÁGNES (Budapest, 1981. július 13. –) olimpiai bajnok magyar úszó. Kovács Ágnes olimpiai bajnok, kétszeres világ- és hétszeres Európa-bajnok, világkupa győztes, örökös magyar bajnok úszó. **Az egyetlen olyan magyar úszó, aki 1997-2001 közötti időszakban az év legrangosabb világversenyéről aranyéremmel tért haza.** Többször megválasztották Európa legjobb úszojának. Összesen hét alkalommal volt az év magyar úszónője. Négy alkalommal volt az év sportolója. **2006**-ban a budapesti Európa Bajnokságon a magyar csapat legjobb női versenyzője lett. 200 m-es mellúszásban olimpiai bajnok, kétszeres világbajnok, háromszoros Európa bajnok 100 és 50 m-es, kétszeres Európa bajnok 200 m-es mell úszásban. Háromszoros Ifjúsági Európa-bajnok, 50-szeres magyar bajnok, hatszoros Európai csúcstartó.

3. KAJAK-KENU

Az 1936-os berlini olimpián a benevezett öt magyar kajakos még csak tapasztalatszerzés céljából indult, ám 1938-ban, az első vb-n Balatoni Kamill csupán centikkel maradt le a 10 000 méter győztesétől, és lett ezüstérmes. 1947-ben már 17 egyesület lépett be a Magyar Kajak – Kenu Szövetségbe. A következő évtizedtől hazánk reprezentánsai szinte mindvégig ott szerepeltek a világversenyek legjobbjai között. A pekingi olimpián szerzett három magyar első helyből kettő e sportág legkiválóbbjainak érdeme volt. Az utóbbi idők

már-már páratlan aranyhalmozásának eredményeként a magyarok vezetik a sportág örökös világranglistáját is.

DOUCHEV-JANICS NATASA (Palánka, Jugoszlávia, 1982. június 24. –) szerb–horvát származású magyar kajakozó, háromszoros olimpiai bajnok, 19-szeres világbajnok, és 19-szeres Európa-bajnok. **Örökös bajnok.** 2004-ben az év végén kiadott hazai ranglistán első lett a nők mezőnyében. Az év magyar sportolónője szavazáson első lett. A csapatok között harmadik helyen végzett. A **2005**-ös ob-n négy aranyérmet nyert. **2006**-ban tarolt a magyar bajnokságon. A kilenc versenyszámból hétben aranyérmet szerzett. **2019** januárjában egészségügyi okok miatt befejezte sportolói karrierjét. **Legjobb eredményei:**

3x olimpiai bajnok K–1 500 m, 2004; K–2 500 m, 2004, 2008

2x olimpiai ezüstérmes K–4 500 m, 2008; K–2 500 m, 2012

olimpiai bronzérmes K–1 200 m

19x világbajnok K–1 200 m, K–2 200 m, K–4 200 m, K–2 500 m, K–1 4x200 m váltó, K–4 500 m, K–2 1000 m, K–4 1000 m,

6x vb-2. K–2 200 m, K–4 200m, K–1 4x200 m váltó, K–1 500 m, 2010; K–2 500 m

19x Európa-bajnok K–1 200 m, K–2 200 m, K–4 200 m, K–1 500 m, K–2 500 m, K–4 500 m, K–2 1000 m, K–4 1000 m

4x Eb-2. K–2 200 m, K–4 200 m, K–1 4x200 m váltó, K–4 500 m

2x Eb-3. K–1 200 m, K–2 500 m

KOZÁK DANUTA (Budapest, 1987. január 11. –) hatszoros olimpiai, tizenötösörös világ- és tizenhétszeres Európa-bajnok magyar kajakozó, a legtöbb olimpiai aranyérmet nyert magyar női kajakos. **Örökös bajnok.** Hat olimpiai bajnoki címével a legeredményesebb magyar női sportoló az ötkarikás játékok történetében. Édesanyja révén lengyel származású. 2016-ban a kajak egyes 500 méteres versenyszámában elért győzelemével az **első magyar kajakozó lett, aki négy aranyérmet nyert az olimpiai játékokon, valamint Magyarország 500. érmét szerezte az olimpiai játékok történetében.** **2010-ben** az év magyar kajakozónőjének választották. **2013-ban** a duisburgi világbajnokságon 3 aranyéremmel – K1 500, K4 500, K1 4 × 200– a világbajnokság legeredményesebb résztvevője lett. A 2016-os riói olimpián K2 500 m-en Szabó Gabriellával párban olimpiai bajnoki címet szerzett, majd két nap múlva K1 500

m-en megvédte olimpiai bajnoki címét. A kajak négyes csapat tagjaként 500 méteren is olimpiai bajnokságot nyert, így három aranyérmet szerzett a riói olimpián. A tokiói olimpián a kajak négyessel aranyérmet szerzett, és **hatodik olimpiai aranyérmével a legeredményesebb magyar női sportoló lett az olimpiai játékok történetében. Legjobb eredményei:**

6x olimpiai bajnok K-1 500 m, K-2 500 m, K-4 500 m

olimpiai ezüstérmes K-4 500 m

15x világbajnok K-1 500 m, K-2 500 m, K-4 500 m, K-2 200m, K-1 4x200 m váltó

4x vb-2. K-1 500 m, K-4 500 m

2x vb-3. K-2 1000 m, K-1 500m

18 x Európa-bajnok K-2 1000 m, K-4 200 m, K-1 500 m, K-2 500 m, K-4 500 m, K-2 200 m, K-1 200 m

11x Eb-2. K-4 500 m, K-1 4x200 m váltó, K-1 500 m, K-1 200 m, K-2 500 m

Eb-3. K-4 500 m

2x Európai Játékok-győztes K-1 500 m, K-4 500 m

SZABÓ GABRIELLA (Budapest, 1986. augusztus 14. –) háromszoros olimpiai bajnok magyar kajakozó. **Örökös bajnok.** Érdekesség, hogy adottságainak köszönhetően a magyar élmezőny több meghatározó versenyzőjével, így Csipes Tamarával és Fazekas-Zur Krisztinával is világbajnok tudott lenni párosban. A 2008 és 2016 közötti időszakban a női csapathajó megingathatatlan vezérevezősévé nőtte ki magát. **2015-től** az Olimpiai Bajnokok Klubjának delegáltjaként a MOB tagja. **2020** júniusában visszavonult a versenyzéstől. **Legjobb eredményei:**

3x olimpiai bajnok K-4 500 m, K-2 500 m

olimpiai 2. K-4 500 m

9x világbajnokság 1. K-2 500 m, K-2 1000 m, K-4 500 m

9x Európa-bajnokság 1. K-2 1000 m, K-2 500 m, K-4 500 m

3x Eb 2. K-2 1000 m, K-4 500 m, K-4 500 m

1x Eb 3. K-4 500 m

Európa Játékok győztes K-4 500 m

CSIPES TAMARA (Budapest, 1989. augusztus 24. –) kétszeres olimpiai, világ- és Európa-bajnok magyar kajakozó. **Örökös bajnok.** Tizenhat éves

korától volt tagja az ifjúsági válogatottnak, négy idény alatt öt világbajnoki és három Európa-bajnoki címet szerzett. Az U23-as Európa-bajnokságokon összességében 7 arany- és egy bronzérmét nyert – egyéni számokban ötször diadalmaskodott. Tokióban egy-egy arany- és ezüstérmével, valamint a Medveczky Erikával K-2 500 méteren elért 4. helyével a teljes magyar olimpiai küldöttség legeredményesebb sportolója lett. **Legjobb eredményei:**

2x olimpiai bajnok K-4 500 m

olimpiai ezüstérmes K-1 500 m

9x világbajnok K-4 500 m, K-2 1000 m, K-1 1000 m, K-1 5000 m, K-2 500 m

3x vb-2. K-1 1000 m, K-1 500 m, K-4 500 m

9x Európa-bajnok K-2 1000 m, K-2 500 m, K-1 1000 m, K-4 500 m

5x Eb-2. K-2 1000 m, K-4 500 m, K-1 5000 m, K-2 500

Eb-3. K-2 1000 m

KOPASZ BÁLINT (Szeged, 1997. június 20. –) olimpiai, világ- és Európa-bajnok magyar kajakozó. **Örökös bajnok** Tizenöt évesen két sportágban is országos bajnoki címet szerzett: a kajak-kenu mellett atlétikában, mezei futásban is korosztálya legjobbjává vált. Egy évre rá, a 2015-ös portugáliai ifi vb-n ezer egyesben nyert aranyérmével a szakma számára egyértelművé tette: övé a jövő a királyszámban. Itthon az Év kajakosának négyszer választották. **Legjobb eredményei:**

olimpiai bajnok K-1 1000 m

olimpiai 4. K-2 1000 m

világbajnok K-1 1000 m

vb-2. K-1 1000 m

3x Európa-bajnok K-1 1000 m, K-1 500 m

Eb-2. K-1 1000 m

3x Eb-3. K-1 1000 m, K-1 500 m

Európai Játékok-győztes K-1 5000 m

TÓTKA SÁNDOR (Mezőtúr, 1994. július 27. –) olimpiai, kétszeres világ- és háromszoros Európa-bajnok valamint ifjúsági olimpiai bajnok magyar kajakozó. **Örökös bajnok.** A 2010. évi nyári ifjúsági olimpiai játékokon kajak egyesben aranyérmét szerzett. A júniusi pozsnai Eb-n a K-1 200 méter megnyerésével addigi pályafutása legnagyobb sikerét aratta, megszerezve első egyesbeli

győzelmét felnőtt-világversenyen. Diadalmenete két hónap múlva Tokióban folytatódott: a 27 éves kajakos az olimpián sem talált legyőzőre a sprintszámban. Az olimpiát követően számos elismerésben részesült, Újpest díszpolgára címet kapott, majd beiktatták a Magyar Kajak-Kenu Szövetség Örökös bajnokai közé.

Legjobb eredményei:

olimpiai bajnok K-1 200 m

olimpiai 4. K-2 200 m

2x világbajnok K-1 4x200 m váltó, K-2 200 m

vb-2. K-2 500 m

2x vb-3. K-1 4x200 m váltó, K-4 500 m

4x Európa-bajnok K-4 500 m, K-2 500 m, K-1 200 m

Európai Játékok-3. K-2 200 m

CSAY RENÁTA (Győr, 1977. március 21. –) kajakozó, hússzoros maraton kajak világbajnok. **Örökös bajnok.** Minden idők legeredményesebb maratoni versenyzője. Csay Renáta az aranyhalmozást még 1999-ben kezdte.

2016-ban megszerezte 18. világbajnoki címét, és ezzel sportága legsikeresebb versenyzőjévé vált. **2018**-ban, a portugáliai Prado Vila Verdében rendezett maratoni világbajnokságon 19. aranyérmét is megszerezte. **2019** októberében Saohszingben huszadik alkalommal is aranyérmet nyert, ezzel a maratoni kajak-kenu történetének legeredményesebb sportolója lett.

20x világbajnok K-1, K-2

12x vb-2. K-1, K-2, K-1 5000 m

vb-3. K-1 5000 m

16x Európa-bajnok K-1, K-2, K-1 5000 m

2x Eb-2. K-2

4. VÍZILABDA

A magyar férfi vízilabda-válogatott Magyarország nemzeti csapata, amelyet a Magyar Vízilabda-szövetség irányít. Kilencszeres olimpiai bajnok (1932, 1936, 1952, 1956, 1964, 1976, 2000, 2004, 2008), háromszoros világbajnok és tizenháromszoros Európa-bajnok, ezzel a világ legsikeresebb vízilabda-válogatottja. A magyar férfi vízilabda válogatott **2008-ban, Pekingben harmadszorra**

is megnyerte egymás után az olimpiát. A hihetetlen eredmény azért számíthat a magyar sporttörténelem legkiemelkedőbb sportteljesítményének, mert ugyan több aranykora volt a magyar férfi vízilabdának, 12 évig soha nem álltunk a világ tetején.

GYARMATI DEZSŐ (Miskolc, 1927. október 23. – Budapest, 2013. augusztus 18.) a Nemzet Sportolója címmel kitüntetett magyar vízilabdázó, szakedző. Vízilabdázóként először a Gamma játékosa lett **1940**-ben. **1964-ig 108-szoros válogatott.** **1963**-tól a Központi Sportiskola (KSI), **1966**-tól a Ferencvárosi Torna Club edzője volt. **1970**-tól Kolumbiában szövetségi kapitány. **1971**-től a Vasas SC edzője. **1972**-től a magyar válogatott másodedzője, **1973-tól 1980**-ig szövetségi kapitánya. Irányítása alatt a válogatott **1973**-ban világbajnok, **1974**-ben Európa-bajnok, **1975**-ben világbajnoki második helyezett, **1976**-ban olimpiai bajnok, **1977**-ben Európa-bajnok, **1978**-ban világbajnoki második helyezett, **1980**-ban olimpiai harmadik helyezett volt. **1992**-től a Magyar Vízilabda-szövetség (MVL SZ) alelnöke, **1996**-tól társelnöke volt. **1996**-tól a Ferencvárosi TC vízilabda-szakosztályának társelnöke majd **1998**-tól szaktanácsadója is lett. **2004**-ben a Magyar Vízilabda Szövetség örökös tiszteletbeli elnökének választották, valamint az Újpesti TE vízilabdaszakosztályának szaktanácsadjaként dolgozott. **2005**-ben a Nemzet Sportolójának képviseletében a Magyar Olimpiai Bizottság tagja lett.

BENEDEK TIBOR (Budapest, 1972. július 12. – Budapest, 2020. június 18.) háromszoros olimpiai bajnok, Európa- és világbajnok vízilabdázó, 2013 és 2016 között a férfi vízilabda-válogatott szövetségi kapitánya, az *International Swimming Hall of Fame* magyar tagja a *Team Hungary 2000–2008* keretén belül. 8 éves korában bekerült a Központi Sport Iskolába, **1991**-ben újra Magyar Kupa döntőben két mérkőzésen szerzett 9 góljával a döntő legeredményesebb játékosa lett. **1992**-ben a Magyar Kupában második helyen és a döntő legeredményesebb játékosaként zárt. **A gólkirályi címet 21 góllal szerezte meg.** 1993-ban ismét a legjobb magyar játékosnak választották. A válogatott pedig elnyerte Az év magyar csapata címet. Az atlantai olimpián negyedik lett a válogatott. Benedek 19 góllal gólkirály lett. A válogatott keretben a **Sydney-ben olimpiai aranyérmet nyert.** A döntő győzelemből 4 góllal vette ki részét. A decemberi, Zágrábban rendezett Európai Nemzetek Ligája döntőjében szintén első helyezést szerzett a válogatottal. Az év zárásaként a válogatott elnyerte az év csapata díjat, **Benedeket beválasztották az évszázad magyar**

vízilabdaválogatottjába. 2007-ben szerepelt 400. alkalommal a válogatottban. Az olimpiai győzelem után visszavonult a válogatott szerepléstől. **2013. január 10-től 2016. december 31-ig** töltötte be a férfi vízilabda válogatott szövetségi kapitányi posztját. A **2013-as** férfi vízilabda-világbajnokságon Barcelonában győzelemre vezette csapatát. A hazai rendezésű Európa-bajnokságon irányításával a csapat ezüstérmet szerzett. A belgrádi EB-n a magyar válogatott bronzérmet szerezve a dobogó harmadik fokára állhatott fel. Benedek Tibor **2016. október 20-án** bejelentette, hogy az év végén távozik a nemzeti csapat éléről. **2016** októberétől a Magyar Vízilabda Szövetség elnökségi tagjává választották, valamint az UVSE Vízilabda Sportegyesület szakmai igazgatói posztját is megkapta, melyet 2017. január 1. és 2020. április 30. között töltött be.

KEMÉNY DÉNES (Budapest, 1954. június 14. –) válogatott vízilabdázó, edző, állatorvos. Országos **hírnevét a magyar vízilabda-válogatott szövetségi kapitányaként szerezte, amellyel 2000 és 2008 között három olimpiai bajnokságot nyert. 1974-től 1986-ig** összesen tizenhét alkalommal szerepelt a magyar felnőtt válogatottban. Visszavonulása után **1997-ben** a magyar férfi vízilabda-válogatott szövetségi kapitánya lett. Ezt követően a sportág történetének egyik legeredményesebb szövetségi kapitányává vált. **1999-ben, 2000-ben, 2004-ben és 2008-ban** az év szövetségi kapitányává választották. 2000-ben, a sydney-i olimpiát követően a Magyar Köztársasági Érdemrend tisztikeresztjét vehette át (polgári tagozat). 2003. augusztus 20-án a Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztje (polgári tagozat), 2004-ben az athéni olimpia után a vízilabda-válogatott címvédéséért a Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztje a csillaggal (polgári tagozat) kitüntetést kapta. 2006. december 9-én Prima Primissima díjban részesült. 2008. augusztus 29-én, a pekingi olimpiát követően az immáron háromszoros olimpiai bajnok szövetségi kapitány a Magyar Köztársasági Érdemrend nagykeresztjét vehette át. 2011. május 6-án az Úszó Hírességek Csarnokának tagjává avatták. 2013 májusában a Magyar Edzők Társaságának alelnöke lett. 2013-tól tagja a FINA edzői bizottságának, melynek alelnöke lett.

SZÉCSI ZOLTÁN (Budapest, 1977. december 22. –) **háromszoros olimpiai bajnok** vízilabdázó, kapus. **1995-ben** már a junior válogatottban szerepelt. A következő évben a BVSC-vel megnyerte első magyar bajnokságát és a KEK-ben a döntőig jutott. Ebben a szezonban ezüstérmes volt a junior Európa-bajnokságon. Az **1996-1997-es** bajnokságban már a BVSC elsőszámú

kapusa volt. A bajnokságot ismét megnyerték. 1997-ben második volt a junior világbajnokságon és az Universiaden. **1998**-ban és **1999**-ben ismét magyar bajnok volt. 1999-ben harmadik volt az Universiaden. Ebben az évben tagja volt a Világkupa-győztes válogatottnak. **2000**-ben a Bajnokok Ligájában harmadik volt a BVSC-vel. **Az olimpián aranyérmet** szerzett. **2001**-ben bronzérmes volt az Európa-bajnokságon. **2003**-ban bronzérmet szerzett az Eb-n. A világbajnokságon és a Világligában aranyérmes volt. **2004** -ben megvédte Világliga és olimpiai elsőségét is. **2005**-ös világbajnokságon ezüstérmet szerzett. Az Európa-bajnokságon és a Világkupán második helyezést ért el. **2007**-ben a válogatottal második helyezett volt a világbajnokságon. A Világligában ebben az évben második lett. **2008**-ban a LEN-kupa döntőjéig jutott a klubjával. Az Európa-bajnokságon bronzérmes, az **olimpián sorozatban harmadszor aranyérmes** volt. **2011**.májusban 12 év után ismét magyar bajnok lett. **2012**-ben az Európa-bajnokságon bronzérmes, az olimpián ötödik lett. **2013**-ban magyar bajnok. **2015** májusától **2017** októberéig a Kaposvár vezetőedzői posztját is betöltötte. **2018** szeptemberében az Egri VK elnökének választották.

5. MAGYARORSZÁG PARALIMPIAI SZEREPLÉSE

1960-ban rendezték meg első alkalommal a Bénultak Világjátékát Rómában. Magyarország először a 1972-es heidelbergi paralimpiai játékokon vett részt. A magyar paralimpiai sportolók is kiemelkedő sikereket értek el.

Leghíresebb paralimpiai sportolóink:

HALASSY OLIVÉR: hazánk első parasportolója, aki a német-amerikai tornász, George Eyser után a második olyan sportoló a világon, aki jóval az első Paralimpiai játékok előtt, az épek olimpiai játékán szerzett olimpiai ezüst és aranyérmeket úgy, hogy bal lábát 8 éves korában egy baleset következtében sípcsonttól lefelé amputálni kellett. Sikereit ráadásul nemcsak egy sportágban érte el, amellet hogy a magyar vízilabda csapat tagjaként 1928-ban ezüst (Amszterdam) és 1932-ben (Los Angeles), valamint 1936-ban (Berlin) aranyérmet nyert (melyhez 3 Európai bajnoki aranyérem is társult), úszásban is rendkívül sikeres volt. Ebben a sportágban többek között 1931-ben Európa bajnoki aranyérmet is szerzett 1500 méteres gyorsúszásban, ráadásul úgy, hogy

az aranyérmes vízilabdadöntő, amelyen végig játszott, és az azt követő úszás között mindössze 2 óra telt el.

PÁSZTORY DÓRA: kétszeres paralimpiai úszóbajnok.

SORS TAMÁS: többszörös paralimpiai úszóbajnok.

SZEKERES PÁL: többszörös paralimpiai bajnok tőr- és kardvívó, sportvezető. Az egyetlen ember a világon, aki az olimpiai és paralimpiai játékokon is érmet szerzett. Sportpályafutását követően nemzetközileg elismert sportdiplomata lett.

TAKÁCS KÁROLY: kétszeres olimpia bajnok sportlövő. Fiatal kora óta tehetséges sportlövő volt, azonban jobb kézfejét 1938-ban egy gránátrobbanás következtében elvesztette. Kitartását mutatja, hogy fél éven belül megtanult bal kézzel is kiválóan lőni, olimpiai aranyérmeit is bal kézzel szerezte Londonban és Helsinkiben az épek olimpiai játékán.

VERECZKEI ZSOLT: háromszoros paralimpiai úszóbajnok. Az egyetlen olyan magyar sportoló, aki hét különböző olimpián tudott érmet szerezni (Barcelona, Atlanta, Sydney, Athén, Peking, London, Rio).

2021. Tokió, XVI. paralimpia

KÖZEL 4500 SPORTOLÓ, MAGYARORSZÁG A 18. AZ ÉREMTÁBLÁZATON

A viadalon, melyen a menekültek csapatával együtt 163 küldöttség rekordnak számító 4403 – 2550 férfi és 1853 nő – sportolója versenyzett 22 sportágban, 38 magyar vett részt. A 37, illetve a látássérült kerékpáros guide-jával együtt 38 fős piros-fehér-zöld küldöttség...hét aranyat, öt ezüstöt, és négy bronzot szerzett, amivel 18. lett az éremtáblázaton. Ennél többet mindössze egyszer, 1984-ben New Yorkban sikerült, akkor 13 olimpiai bajnoki címmel zárt a piros-fehér-zöld küldöttség. Nem véletlen, hogy Szabó László, a Magyar Paralimpiai Bizottság (MPB) elnöke a magyar paralimpiai sport aranycsapatának nevezte a tokiói magyarokat.

ARANYÉRMESEK:

Veres Amarilla – női egyéni párbajtőr; **Pálos Péter** – férfi egyéni asztalitenisz; **Illés Fanni** – női 100 méteres mellúszás; **Ekler Luca** – női távolugrás; **Konkoly Zsófia** – női 100 méteres pillangóúszás; **Pap Bianka** – női 100 méteres hátúszás és **Kiss Péter Pál** – férfi 200 méteres K1

EZÜSTÉRMESEK:

Konkoly Zsófia 2x – női 200 méteres vegyes- és 400 méteres gyorsúszás; **Pap Bianka 2x** – női 200 méteres vegyes- és 400 méteres gyorsúszás és **Osváth Richárd** – férfi tőr

BRONZÉRMESEK:

Szvitacs Alexa – női egyéni asztalitenisz; **Hajmási Éva, Krajnyák Zsuzsanna, Mező Boglárka** és **Dani Gyöngyi** – női tőr csapat; **Dávid Krisztina** – női 10 méteres légpisztoly és **Varga Katalin** – női 200 méteres K1

ROZDZIAŁ III

WĘGIERSKIE SUKCESY SPORTOWE

Emőke Edit Radnóti, Ádám Makk

MECZE PIŁKI NOŻNEJ POMIĘDZY WĘGRAMI A POLSKĄ

„W 32 dotychczasowych meczach, w tym sześciu meczach o wysoką stawkę, szala przechyla się na naszą korzyść: oprócz 20 zwycięstw i ośmiu porażek, w starciach między reprezentacjami Węgier i Polski w piłce nożnej osiągnięto cztery remisy. Na 87 strzelonych goli w do naszej bramki wpadło tylko 39 piłek.

PIERWSZY... 1921

Węgry-Polska 1:0

mecz towarzyski

18. grudnia 1921, Budapeszt, Hungaria ut, 8000 widzów,

sędzia: Grätz (Czechosłowacja)

Bramka: Szabó (18.)

Mecz węgiersko-polski w 1921 roku był historycznym wydarzeniem dla polskiej piłki nożnej. Choć reprezentacja Węgier wygrała mecz towarzyski 1:0, to nie ze względu na wynik, ale ze względu na powstanie reprezentacji Polski po I wojnie światowej mecz ten stał się ważny dla polskiego sportu.

Węgry: Károly Zsák, Ignác Amsel, Károly Fogl, Gyula Mándi, Vilmos Kertész, Gábor Obitz, Zoltán Blum, István Pluhár, György Molnár, Jenő Szabó, Imre Schlosser, Jenő Wiener

Polska: Jan Loth, Ludwik Gintel, Artur Marczewski, Zdzisław Styczeń, Stanisław Cikowski, Tadeusz Synowiec, Stefan Loth, Stanisław Mielech, Wacław Kuchar, Józef Kałuża, Marian Einbacher, Leon Sperling, Mieczysław Batsch

Mecz odbył się 18 grudnia 1921 roku na stadionie na ulicy Hungária. O ile był to tylko kolejny mecz towarzyski dla Węgrów, o tyle 90 minut meczu było dla Polaków szczególnie ważnym wydarzeniem sportowym, bo po 123 latach publiczność mogła ponownie zobaczyć reprezentację Polski grającą we własnej koszulce. Reprezentacja Węgier rozegrała już około 80 meczów międzynarodowych do czasu tego meczu. Na widowni zasiadło około 8 000 widzów, co było poniżej średniej frekwencji wynoszącej 30 000 w tym czasie.

Ze względu na pogodę boisko było mokre i błotniste, co sprzyjało Polakom. Ze względu na stan boiska Węgrzy nie byli w stanie prowadzić swojej zwykłej, energicznej gry. W 18. minucie meczu jedyną bramkę meczu zdobył **Jenő Szabó**. W 41. minucie reprezentacja Węgier ponownie miała okazję do zdobycia bramki, ale Károly Fogl nie wykorzystał rzutu karnego. Węgierska drużyna zmieniła bramkarzy w przerwie. Chociaż w trakcie meczu było kilka okazji do zdobycia bramki przez reprezentację Węgier, **polski bramkarz był szczególnie skuteczny w trakcie meczu**, więc nie padło już więcej bramek.

I OSTATNI 2021

Eliminacje do Euro U21

Grupa B, 3. Runda

Węgry: Polska 2-2 (0-0)

Szeged, Szent Gellért Fórum, **800 widzów**.

Sędzia: Glenn Nyberg (Szwecja)

Strzelcy: Németh A., Benedyczak, Wedrychowski, Németh A.

Węgrzy: Hegyi – Varju, Mocsi, Kissa, Kerkez (Komáromi, 82.) – Baráth P., Csonka (Major, 67.) – Bukta (Kiss T., 87.), Skribek (Lamb, 82.), Szendrei – Németh A.

Trener: Zoltán Gera

Polska: Majchrowicz – Bejger, Nawrocki, Kiwior (Gruszkowski, 76.), Karbownik – Kaminski, Bogusz (Wedrychowski, 71.), Poreba – Skóras, Benedyczak (Szymczak, 71.), Marchwinski (Szelagowski, 90+6.).

Trener: Maciej Stolarczyk

JEDNO ZWYCIĘSTWO, JEDNA PORAŻKA – reprezentacje Węgier i Polski miały taki sam bilans przed starciem na Szent Gellért Fórum w Szeged, a jeśli to nie było wystarczająco podobieństwo, to warto dodać, że obie drużyny zostały pokonane 2-1 przez Izrael w kwalifikacjach do Mistrzostw Europy U-21 2023. Mecz w Szeged rozpoczął się w dobrym tempie, reprezentacja Polski sforsowała obronę i próbowała zdobyć piłkę na węgierskiej połowie boiska, ale gdy udawało się to z tyłu, to budowała swoje ataki z kilku podań. W takiej akcji **Adrian Benedyczak** zaczął z prawej strony w 8. minucie, a gdy dotarł do prawego dolnego rogu w 16. minucie, **Krisztián Hegyi** pewnie bronił. Trener Zoltán Gera wystawił swoją drużynę na boisku z czterema obrońcami,

dwoma defensywnymi pomocnikami, a **Norbert Szendrei** regularnie bronił po lewej stronie, odpierając w ten sposób polskie ataki w środku boiska, ale zespół wyglądał trochę bezbrinnie na brzegu boiska, a goście wygrywali pojedynki w powietrzu, co wydawało się problematyczne z powodu rzutów różnych przed bramką, oraz rzutów wolnych. W obronie zespół był jednak stabilny, choć w 29. minucie szwedzki arbiter orzekł, że węgierski bramkarz dotknął piłki rękoma we własnym polu karnym po otrzymaniu jej bezpośrednio z wrzutu od współpartnera, i w 16. minucie przyznał Polakom pośredni rzut wolny. **Mateusz Bogusz** strzelił na bramkę, piłka odbiła się od zawodników na rzut różny. To, co mogło powodować u węgierskich kibiców entuzjastycznie zachęcających zespół do walki niedosyt, to było prowadzenie ataku, gdyż polska bramka prawie nie była zagrożona przez całą pierwszą połowę, jeden lub dwa strzały padły tylko z dystansu, zaś **András Németh** rzadko włączał się do gry.

Ale to się zmieniło na początku drugiej połowy! Minęły trzy minuty, kiedy **Benedek Varju**, podał piłkę na prawe skrzydło do **Csaba Bukta** – który dośrodkował do **Andrása Németha** – piłka przeleciała za polską obroną i trafiła prosto w nogi napastnika i wylądowała **po lewej stronie bramki**. W związku z tym nie można było narzekać na wykorzystanie sytuacji, ale przewagi nie udało się długo zachować. Po kwadransie **András Csonka** dotknął piłkę ręką w polu karnym, zaś **Adrian Benedyczak** uderzył z rzutu karnego w prawą stronę bramki, podczas gdy Hegyi rzucił się na lewo. Reprezentacja Węgier budowała swoje ataki w sposób dynamiczny, a w 75. minucie zabrakło nieco szczęścia do bramki: płaski strzał **Andrása Németha** trafił w lewy słupek bramki z 17 metrów. A to co nam nie wyszło, to się udało po drugiej stronie boiska, **Marcel Wedrychowski** zrobił sobie miejsce ładnym podstępem po prawej stronie pola karnego, a potem, ładnym ruchem, **strzelił w prawą stronę bramki**. Końcówka spotkania była napięta, Michał Skóras otrzymał czerwoną kartkę do Glenna Nyberga, i Sámuel Major również otrzymał czerwoną kartkę, ale w końcu udało się wyrównać. Filip Majchrowicz źle ruszył po piłkę i wykorzystując sytuację, **András Németh** strzelił w pustą bramkę.

SÁNDOR EGERVÁRI (Pomáz, 15 lipca 1950 –) Węgierski piłkarz, obrońca, trener, trener reprezentacji.

Klub juniorski: W latach 1966-1968 grał w Pomázi SE.

Kluby zawodowe: 1968-1970 Kossuth KFSE, 1971-1972 Bp. Spartacus, 1972-1976 Bp. Honvéd, 1976-1977 Szeged EOL AK, 1977-1981 MTK-VM

Od 1983 roku pracował w drużynie narodowej jako asystent György Mezey. W **1989** roku zdobył złoto z Kispest jako asystent Józsefa Both. Wygrał ligę i puchar z BVSC w **1996 roku**, a pod koniec roku został wybrany trenerem roku. Latem **1998** roku był trenerem MTK, poprowadził niebiesko-białych do pucharowego zwycięstwa, a rok później zdobył mistrzostwo z 19-punktową przewagą. W **2000** roku został mistrzem z 16-punktową przewagą, w **2000 roku otrzymał nagrodę mistrza trenerów**. W **2001** roku zdobył srebro z Dunaferrem. W **2003 roku** ponownie zdobył mistrzostwo z MTK. W **sezonie 2007-2008** zajął trzecie miejsce z Győr ETO. **Od 2008** roku jest głównym trenerem reprezentacji Węgier U20 (oficjalnie trener reprezentacji). Na Mistrzostwach Świata U20 w Egipcie jesienią **2009** roku zdobył z reprezentacją Węgier brązowy medal. W **latach 2010-2013** był głównym trenerem dorosłej kadry węgierskiej reprezentacji w piłce nożnej. Poprowadził reprezentację Węgier w 34 meczach. Bilans: 17 zwycięstw, 8 remisów, 9 porażek, żaden węgierski trener nie radził sobie lepiej w ciągu ostatnich 25 lat.

BALÁZS DZSUDZSÁK (Debreczyn, 23 grudnia 1986 –) Reprezentant Węgier w piłce nożnej.

Zdobył trzy mistrzostwa Węgier i Superpuchar Węgier z drużyną DVSC, zdobył tytuł węgierskiego piłkarza roku w **2010** roku i otrzymał nagrodę Junior Prima w **2009 roku**. W reprezentacji Węgier zadebiutował w **2007** roku w meczu z Grecją. Został wybrany najlepszym zawodnikiem w lidze 2006/07. Grał w PSV od stycznia 2008 do lata 2011 roku. Uczestniczył w Mistrzostwach Europy w Piłce Nożnej w 2016, gdzie strzelił dwa gole w meczu grupowym z Portugalią (3-3). W reprezentacji Węgier zaliczył 108 występów.

Strzelił 118 goli w 482 występach klubowych i 21 goli w 108 meczach reprezentacji.

ZOLTÁN GERA (Pecz, 22 kwietnia 1979 –) Pomocnik reprezentacji Węgier.

Mistrz Węgier z Ferencváros (**2001, 2004, 2016**) i zdobywca Pucharu Węgier (**2003, 2004, 2015, 2016**). Trzykrotnie został wybrany piłkarzem roku na Węgrzech (**2002, 2004, 2005**). W latach **2004-2014** grał w zagranicznych klubach. W **2014** wrócił, i ponownie wzmocnił zespół Ferencváros. Kilkakrotnie był kapitanem **reprezentacji Węgier**. W **Anglii nadano mu przydomek „Magik z Węgier”**. W 2005 roku został wybrany do wymarzonej drużyny Premier League w sezonie 2004/05 przez magazyn internetowy soccernet.

com. We wrześniu **2005** roku angielska prasa **porównała Gerę do Ferencza Puskása**. Gera stała się już wtedy tak popularny, że w angielskiej prasie coraz częściej pojawiał się obok jego nazwiska przydomek „Magik z Węgier”. Został wybrany ambasadorem Węgier na Mistrzostwa Europy w **2020**. W reprezentacji zaliczył łącznie 97 występów i strzelił 26 goli. Od lata **2019 roku** jest głównym trenerem reprezentacji Węgier U21.

SUKCESY SPORTOWE WĘGIER

Węgry po raz pierwszy brały udział w Letnich Igrzyskach Olimpijskich w 1896 roku i od tego czasu z wyjątkiem dwóch olimpiad brały udział we wszystkich Letnich i Zimowych Igrzyskach Olimpijskich. Osiągnęliśmy skromniejszy sukces na Zimowych Igrzyskach Olimpijskich, ale na Letnich Igrzyskach nasi sportowcy zwykle wracali do domu z dobrymi wynikami. 15. Letnie Igrzyska Olimpijskie w Helsinkach (1952) przyniosły najbardziej udany występ Węgier w historii igrzysk, po tym jak Węgry zajęły trzecie miejsce w rywalizacji punktowej narodów (z 42 medalami) z 16 złotymi, dziesięcioma srebrnymi i 16 brązowymi medalami. Węgry miały w sumie 304 letnich mistrzów olimpijskich aż do Igrzysk Olimpijskich w Tokio 2020/21, zdobywając złote medale w 108 konkurencjach.

Węgrzy są jednym z najbardziej utytułowanych narodów sportowych w historii Igrzysk Olimpijskich i Paraolimpijskich ze 176 złotymi medalami, 151 srebrnymi medalami i 174 brązowymi medalami, a także 31 złotymi medalami, 49 srebrnymi medalami i 64 brązowymi medalami zdobytymi na Paraolimpiadzie. Na Letnich Igrzyskach Olimpijskich w Tokio kraj reprezentowało 173 sportowców w 22 dyscyplinach sportowych, zdobywając łącznie 20 medali: 6 złotych, 7 srebrnych, 7 brązowych.

1. SZERMIERKA

Szermierka jest najbardziej udanym sportem olimpijskim na Węgrzech. Od 1908 do 1964 roku, prawie bez wyjątku, to węgierscy zawodnicy wygrywali indywidualne i drużynowe zawody. Najbardziej utytułowanym olimpijczykiem w węgierskim sporcie był **Aladár Gerevich** (7 złotych medali). **W szermierce Węgry** zajmują **3.** miejsce w ogólnej klasyfikacji medalowej letnich igrzysk olimpijskich z 37 złotymi, 23 srebrnymi i 27 brązowymi medalami tuż za Włochami i Francją. Pierwszym klubem sportowym na Węgrzech jest węgierski

AC (MAC). **20 maja 1894 roku** zorganizował on pierwszą ogólnokrajową **akademię szermierki**. W **1897 roku** powstał wydział szermierczy Węgierskiej Federacji Lekkoatletycznej. Węgieńscy szermierze startowali w Igrzyskach Olimpijskich od 1900 roku. Po Igrzyskach Olimpijskich w roku **1913** powstała Międzynarodowa Federacja Szermiercza. Federacja powierzyła Béli Nagy opracowanie i ujednolicenie międzynarodowych zasad szermierki. Ranking światowy opiera się na zawodach PŚ (Puchar Świata). Liczba turniejów PŚ może wynieść 12 rocznie na dany rodzaj broni. Węgry organizują co najmniej jeden turniej rocznie. Najbardziej prestiżowe to turniej Tokaj Express oraz turniej Hungaria Cup.

ALADÁR GEREVICH (Jászberény, 16 marca 1910 – Budapeszt 14 maja 1991) **siedmiokrotny złoty medalista olimpijski, czternastokrotny mistrz świata, trzydziestoczerokrotny mistrz Węgier w szermierce**, trener. Osiągnięcia olimpijskie w szabli: **drużynowe złoto**: 1932, 1936, 1948, 1952, 1956, 1960. Osiągnięcia indywidualne: **brąz** 1936, **złoto** 1948, **srebro** 1952. Zdobył również drużynowy brązowy medal we florecie w 1952 roku. Oprócz medali olimpijskich **zdobył także 19 złotych, srebrnych i brązowych medali** mistrzostw świata i Europy (nieoficjalne mistrzostwa świata). Wśród węgierskich sportowców Aladár Gerevich zdobył najwięcej złotych medali olimpijskich, siedem w sumie, i jest uważany za jednego z najbardziej utytułowanych sportowców w historii Igrzysk Olimpijskich. Aladár Gerevich, czyli „Wujek Ali” nawet w wieku 50 lat wygrywał Igrzyska Olimpijskie. **W 1988 roku został odznaczony srebrnym medalem Olimpijskiego Medalu Zasługi MKOI**. W 1989 roku został członkiem Węgierskiego Komitetu Olimpijskiego.

GYÖRGY GEREVICH (1946 – 2 sierpnia 2008) Węgierski szablista, główny trener Vasas SC. W młodzieżówce miał dobre wyniki, ale jako dorosły porzucił szermierkę. Zaczął pracować jako trener w **1972 roku**, najpierw w BVSC, a następnie w Vasas od 1980 roku aż do śmierci. Dzięki swojej wiedzy zawodowej i człowieczeństwu stał się jednym z największych mistrzów. Dla **Zsolta Nemcsika**, srebrnego medalisty olimpijskiego i 2-krotnego mistrza świata, przez ponad 20 lat był wzorem, zaś **Áron Szilágyi**, po zdobyciu pierwszego złotego medalu olimpijskiego, również wspominał o swoim ukochanym mistrzu. **András Szatmári**, szermierz, który zdobył indywidualny tytuł mistrza świata w 2017 roku, przez wiele lat był uczniem Gerevicha, podobnie jak Nikolasz Ilias, srebrny i brązowy medalista mistrzostw świata. W 2007 roku

na Mistrzostwach Świata w Petersburgu węgierska drużyna szablistów ponownie zdobyła tytuł mistrza świata. W zespole było 2 uczniów Gerevicha, Nemcsik i Szilágyi. 17-letni wówczas Áron Szilágyi pokonał 8 do 3 na przedostatnim etapie 4-krotnego mistrza olimpijskiego Pozdnyakova, który w poprzednich dniach zdobył 5. złoto w indywidualnym Pucharze Świata.

PÁL GEREVICH (Budapeszt, 10 sierpnia 1948 –) Węgierski szermierz, trener szermierki; dwukrotny drużynowy brązowy medalista olimpijski z węgierską reprezentacją szabli, czterokrotny mistrz świata, indywidualny mistrz świata z 1977 roku, wielokrotny mistrz Węgier. W **latach 1973, 1974, 1976 i 1977** zdobywał tytuły indywidualnego mistrza Węgier. Był członkiem węgierskiej drużyny, kiedy został mistrzem świata w Göteborgu w **1973** roku, w Hamburgu w **1978** roku, w Clermont-Ferrand w **1981** roku i w Rzymie w **1982** roku. Zdobył srebro w Budapeszcie w **1975** roku i Buenos Aires w **1977** roku. W **1972 i 1980** roku zdobył drużynowe brązowe medale olimpijskie. W **1977** roku został wybrany sportowcem roku na Węgrzech. W **1983 roku** przeszedł ciężką operację kolana i musiał przestać uprawiać sport. Po przejściu na emeryturę został zastępcą trenera w Vasas, a od **1988** roku otrzymał posadę trenerską w Mödling w Austrii.

ÁRON SZILÁGYI (Budapeszt, 14 stycznia 1990r. –) trzykrotny mistrz olimpijski, mistrz świata i Europy, węgierski szablista. Zawodnik Vasas SC. Jego trenerem był **György Gerevich**. W **2006 roku** zdobył złoto na Mistrzostwach Europy Juniorów w Poznaniu. W **2007 roku** został mistrzem Europy kadetów zarówno w turnieju indywidualnym, jak i drużynowym. W tym samym roku zajął drugie miejsce w mistrzostwach świata kadetów – zdobył złoty medal w drużynie na Mistrzostwach Świata w Petersburgu. W **2008 roku** zdobył pierwsze miejsce w Pucharze Świata juniorów. Pod koniec roku zdobył mistrzostwo Węgier. W **2009** roku zajął drugie miejsce w mistrzostwach świata juniorów i pierwsze w drużynie. W **2010** na Mistrzostwach Świata Juniorów trzecie miejsce w walce indywidualnej. Zdobył złoty medal w Chicago w **2012** roku. Na **Igrzyskach Olimpijskich w Londynie w 2012 roku** został mistrzem olimpijskim w **zawodach indywidualnych**. Zajął drugie miejsce drużynowe na Mistrzostwach Europy w **2013** w **Zagrzebiu**. W **lutym 2014** roku wygrał zawody Pucharu Świata szablistów w Padwie. W **2015** zdobył indywidualne Mistrzostwa Europy. Na **Letnich Igrzyskach Olimpijskich w 2016** **obronił tytuł olimpijski w grze indywidualnej, zdobywając swój drugi**

złoty medal olimpijski. Zdobył srebrny medal drużynowy na **Mistrzostwach Świata w 2017 w Lipsku.** Zdobył indywidualny złoty medal podczas Grand Prix Seulu w **2018.** Na Mistrzostwach Świata w Budapeszcie zdobył drużynowy srebrny medal. W **lutym 2020** roku zdobył złoty medal na zawodach Pucharu Świata w Warszawie. We wrześniu został prezesem wydziału szermierki Vasas. W **2021** roku na Igrzyskach Olimpijskich w Tokio ponownie obronił tytuł olimpijski w finale, **zdobywając swój trzeci złoty medal olimpijski. Stał się pierwszą osobą, która zdobyła indywidualne złoto w trzech kolejnych igrzyskach olimpijskich.** Zdobył brązowy medal w konkursie drużynowym.

ZSOLT NEMCSIK (Budapeszt, 15 sierpnia 1977 –) Srebrny medalista olimpijski, mistrz świata, węgierski szermierz. **György Gerevich** był jego trenerem przez całą karierę. W **1996** roku wygrał Indywidualne Mistrzostwa Świata Juniorów w Belgii. **Od 1997** roku jest członkiem dorosłej reprezentacji Węgier. W **latach 1998, 2001, 2002, 2004, 2005** zdobył indywidualne mistrzostwo kraju w szabli. W **1998** Drużynowy Mistrz Świata. W **2001** roku zdobył srebro w drużynie na Mistrzostwach Świata w Nîmes. W **2002** roku zdobył brąz na Mistrzostwach Europy w Moskwie. W **2003** drużynowy wice-mistrz na Mistrzostwach Świata w Hawanie. **Wicemistrz Igrzysk Olimpijskich w Atenach w 2004 roku.** Na Mistrzostwach Europy w Izmirze w **2006 roku** był członkiem srebrnej drużyny medalowej, zdobył srebro na Mistrzostwach Świata w Turynie.

ILDIKÓ REJTŐ (Budapeszt, 11 maja 1937 –) dwukrotna mistrzyni olimpijska we florecie, trener, odznaczona tytułem Sportowiec Narodu. Brała udział w pięciu igrzyskach olimpijskich i zdobywała na nich medale. **Podczas swojej niezrównanej kariery w historii węgierskiej szermierki kobiet zdobyła łącznie siedem medali olimpijskich i 15 mistrzostw świata.** W **1956** roku wygrała Młodzieżowe Mistrzostwa Świata w Luksemburgu i w **1957** roku w Warszawie. W **1958** roku zdobyła swój pierwszy medal mistrzostw świata. W następnym roku została drużynowym mistrzem świata. W **1960** na Igrzyskach Olimpijskich w Rzymie zdobyła drużynowy srebrny medal. W **1961** roku wróciła do domu z Mistrzostw Świata ze srebrnym medalem drużynowym. W następnym roku zdobyła drużynowe mistrzostwo na Mistrzostwach Świata. W **1963 roku** zdobyła swój jedyny dorosły tytuł mistrzyni świata. Zajęła drugie miejsce w turnieju drużynowym. Na Igrzyskach Olimpijskich w **1964** roku była w stanie stanąć na najwyższym stopniu podium w obu rodzajach

broni. Była drużynowym wicemistrzem świata na Mistrzostwa Świata w **1966** i mistrzem w **1967**. W **1968** roku zajęła drugie miejsce w grze drużynowej i trzeci w grze indywidualnej. W **1969** roku zdobyła drużynowy brązowy medal w mistrzostwach świata. W **1971** roku zdobyła srebro zarówno w mistrzostwach drużynowych, jak i indywidualnych. Zajęła drugie miejsce drużynowe na Igrzyskach Olimpijskich **1972** roku. W **1973** roku została drużynowym mistrzem świata i brązowym medalistą w grze indywidualnej. W **1974** i **1975** roku zdobyła srebrne medale Pucharu Świata w grze drużynowej. Na Igrzyskach Olimpijskich w Montrealu zdobyła drużynowy brązowy medal. W **1980** roku ukończyła karierę sportową. Po przejściu na emeryturę została dyrektorem technicznym Újpest Dozsa, a następnie Budapest Honvéd. Zdobyła Mistrzostwo Europy Weteranów w **1995** roku i tytuł mistrzyni świata weteranów w **1999** roku.

TORDASI ILDIKÓ (Budapeszt, 9 września 1951-Budapeszt, 13 lipca 2015) Węgierska mistrzyni olimpijska w szermierce. W **1970** roku była druga w Konkursie Przyjaźni Młodzieży. W następnym roku, jako członek seniorskiej kadry narodowej, zdobyła drugie miejsce na Mistrzostwach Świata. Zdobyła złoto na Mistrzostwach Świata Juniorów. W Monachium w **1972** roku zdobyła drużynowy srebrny medal we florecie. Na Mistrzostwach Świata w **1973** roku zajęła drużynowo pierwsze, indywidualnie drugie miejsce. W 1974 roku w obu zawodach zajęła drugie miejsce, zaś w **1975** roku drużynowo drugie miejsce. W **1976** roku została indywidualnym **mistrzem olimpijskim w Montrealu**. Drużynowo zajęła trzecie miejsce. W **1977** roku zdobyła indywidualny brąz na Mistrzostwach Świata. Na uniwersjadzie zdobyła brąz. W następnym roku na Mistrzostwach Świata zajęła drugie miejsce w drużynie i trzecie w grze pojedynczej. Na swoich ostatnich igrzyskach olimpijskich, w **1980** roku w **Moskwie**, zdobyła drużynowy brąz we florecie. W **1981** i **1982** roku zdobyła srebrne medale Pucharu Świata w drużynie. Po przejściu na emeryturę została trenerem, i zatrudniła się jako trener kadry B w MTK.

GERTRÚD STEFANEK (Ózd, 5 lipca 1959 –) dwukrotna brązowa medalistka olimpijska, mistrzyni świata, węgierska florecistka. W latach 1972-1977 był zawodnikiem Ózdi Kohász. W latach 1977-1988 była zawodnikiem UTE, a w latach 1979, **1982**, **1983** i **1986** była mistrzynią Węgier w grze pojedynczej, zaś w latach 1980, 1981 i 1983 drużynowo. W latach 1989-1993 startowała w Honvéd. W latach 1979-1993 była reprezentantką Węgier, zdobyła

tytuł mistrzyni świata (1987) oraz dwa brązowe medale olimpijskie (**1980, 1988**). Od **2006** roku jest kierownikiem Wydziału Szermierki w Törekvés.

JUDIT SZÁSZ EMESE (Budapeszt, 7 września 1982 –) Mistrzyni olimpijska, mistrzyni Węgier w grze pojedynczej, srebrna medalistka mistrzostw świata i Europy, florecistka. W **1998 roku** drużynowo zdobyła pierwsze miejsce na Mistrzostwa Świata Juniorów w Wenezueli. W **1999 roku** była drużynowo druga na Mistrzostwa Świata Juniorów. W **2000 roku** zdobył brąz w Mistrzostwach Europy juniorów. W **2001 roku** zajęła drugie miejsce w Mistrzostwach Europy juniorów. W **2002 roku** zdobyła drużynowe mistrzostwo pod koniec roku. W **2004 roku** zdobyła drużynowy srebrny medal na Mistrzostwach Europy. Zajęła pierwsze miejsce w mistrzostwach kraju. W **2006 roku** zajęła drugie miejsce w mistrzostwach kontynentalnych. Zajęła trzecie miejsce w grze indywidualnej na Mistrzostwach Świata. Zdobyła tytuł Mistrzyni Węgier. W **2008 roku** obroniła tytuł Mistrzyni Węgier. W **2009 roku** zdobyła srebrny medal w grze pojedynczej na Mistrzostwach Świata. Na mistrzostwach Węgier zajął pierwsze miejsce zarówno indywidualnie, jak i w drużynie. Na Mistrzostwach Europy w **2013 roku** zdobyła brąz zarówno indywidualnie, jak i w drużynie. Na Mistrzostwach Świata w Budapeszcie zdobyła brązowy medal w grze pojedynczej. Zdobyła brąz w **grze pojedynczej na Mistrzostwach Europy w 2015 roku**. Na Mistrzostwach Europy w **2016** zajęła trzecie miejsce w grze pojedynczej i czwarte w drużynie. Największe osiągnięcie swojego życia **osiągnęła na Letnich Igrzyskach Olimpijskich w 2016 w Rio de Janeiro**, gdzie **zdobyła** pierwszy złoty medal węgierskiej drużyny olimpijskiej na **igrzyskach**. W czerwcu **2021 roku** została współprzewodniczącym wydziału szermierki w Vasas.

2. PŁYWANIE

Największy wpływ na rozwój krajowych sportów pływackich miały współczesne igrzyska olimpijskie. **Alfréd Hajós** zdobył dwa złote medale (100 i 1200 metrów) podczas pierwszej Olimpiady w Atenach w 1896 roku, co czyni go pierwszym mistrzem olimpijskim w **węgierskim sporcie**. Węgierski Związek Pływacki został założony 12 grudnia 1907 roku. W następnych dziesięcioleciach, zwłaszcza w 1950 roku, węgierscy pływacy zdobyli szereg wybitnych osiągnięć, tytułów olimpijskich, mistrzostw świata i Europy.

KRISZTINA EGERSZEGI (Budapeszt, 16 sierpnia 1974 –) Pięciokrotna mistrzyni olimpijska, dwukrotna mistrzyni świata i dziewięciokrotna mistrzyni Europy, węgierska pływaczka, odznaczona Orderem Świętego Stefana Węgierskiego. **Jest jedną z najbardziej utytułowanych węgierskich sportowczyń współczesnych igrzysk olimpijskich, najmłodszym węgierskim mistrzem olimpijskim od 1988 roku. Jest jedyną pływaczką, która zdobyła pięć indywidualnych złotych medali olimpijskich.**

1987 Mistrzostwa Europy Seniorów, 4. i 5. miejsce (200 i 100m stylem grzbietowym) Mistrzyni Ameryki (200m stylem grzbietowym)

1988 Mistrzyni Olimpijska (200m stylem grzbietowym) i srebrna medalistka olimpijska (100m stylem grzbietowym) Trzykrotna Młodzieżowa Mistrzyni Europy (100m i 200m stylem grzbietowym, 200m stylem zmiennym) Mistrzyni Ameryki (100m i 200m stylem grzbietowym)

1989 Trzykrotna srebrna medalistka Mistrzostw Europy (400m stylem zmiennym, 100m i 200m stylem grzbietowym) Czterokrotna Młodzieżowa Mistrzyni Europy (100m i 200m stylem grzbietowym, 200m i 400m stylem zmiennym) Srebrna Medalistka Młodzieżowych Mistrzostw Europy (200m stylem motylkowym)

1990 Złota medalistka Igrzysk Dobrej Woli (200m stylem grzbietowym) i srebrna medalistka (100m stylem grzbietowym)

1991 Dwukrotna mistrzyni świata (100 i 200 m stylem grzbietowym) Trzykrotne mistrzyni Europy (100 m i 200 m stylem grzbietowym, 400 m stylem zmiennym), 2-krotna rekordzistka świata, 2-krotna rekordzistka Europy

1992 Trzykrotna mistrzyni olimpijska (100 m i 200 m stylem grzbietowym, 400 m stylem zmiennym)

najlepszy żeński sportowiec Europy

2. najlepszy żeński sportowiec Świata

1993 Mistrzyni Europy w 100m i 200m stylem grzbietowym, 200m stylem motylkowym, 400m stylem zmiennym

1994 Srebrna medalistka Mistrzostw Świata w 200m i 5. miejsce w 100m stylem grzbietowym

1995 2-krotna mistrzyni Europy w pływaniu na 200 m stylem grzbietowym i 400 m w stylem zmiennym

2. miejsce w żeńskiej sztafecie mieszanej 4x100 m

1996 mistrzyni olimpijska na 200 m stylem grzbietowym, brązowa medalistka na 400 m stylem zmiennym

Poza tym 97-krotny mistrzyni Węgier

Została wybrana 7 razy w Sportsmenką Roku

Od 1987 do 1996 roku 3 razy została najlepszą pływaczką na świecie (1991, 1992)

2. miejsce na świecie w kategorii najlepszy żeński sportowiec w 1992 roku

W 1996 roku The Time w Ameryce oraz Corriere dello Sport we Włoszech uznały ją za najlepszego sportowca na świecie

Najlepszy sportowiec w Europie (1992) ·

rekordy Europy i świata

nominaacja do kategorii Sportowiec Stulecia (Świat)

Krisztina Egerszegi w Galerii Sław

Sportowiec stulecia (Węgry)

KATINKA HOSSZÚ (Pecz, 3 maja 1989 –) trzykrotna olimpijka, dziewięciokrotna mistrzyni świata i 15-krotna mistrzyni Europy w pływaniu. **Pierwsza zawodniczka, która ustanowiła rekord świata we wszystkich pięciu pływackich stylach mieszanych** (200 m, 400 m, krótki basen: 100 m, 200 m, 400 m). **Na Igrzyskach Olimpijskich w Rio osiągnęła największy sukces w swoim życiu, zdobywając trzy złote i 1 srebrny medal, a także była najbardziej utytułowanym pływakiem na Igrzyskach Olimpijskich w zawodach indywidualnych.**

Mistrzyni olimpijska (2016) 100m stylem grzbietowym, 200m stylem zmiennym, 400m stylem zmiennym, 2. miejsce na 200m stylem grzbietowym

Czterokrotna mistrzyni świata **1. miejsce** na 200 m stylem zmiennym, pięciokrotna mistrzyni Europy w pływaniu mieszanym na 400 m stylem zmiennym **1. miejsce** na 200 m stylem grzbietowym, 100 m stylem grzbietowym, 200 m stylem motylkowym,

dwukrotnie sztafeta 4x200 m stylem dowolnym

trzykrotnie 400 m stylem zmiennym pięciokrotny 200m stylem zmiennym

Mistrzostwa Świata na krótkim basenie – 1. miejsce

Czterokrotna mistrzyni świata: 100m stylem zmiennym

potrójna: 200m stylem zmiennym

podwójna: 400m stylem zmiennym; 200m stylem motylkowym, 100m stylem grzbietowym, 200m stylem grzbietowym

jednokrotna: 100m stylem motylkowym

Mistrzostwa Europy na krótkim basenie – 1. miejsce

Czterokrotna mistrzyni: 100 m stylem zmiennym; 200 m stylem zmiennym

potrójna: 400m stylem zmiennym, 200m stylem motylkowym

podwójna: 50m stylem grzbietowym, 100m stylem grzbietowym, 200m stylem grzbietowym

Mistrzostwa Europy Juniorów – 1. miejsce

200m stylem motylkowym, 400m stylem zmiennym, 4x100m stylem motylkowym, 4x200m stylem motylkowym

TAMÁS DARNYI (Budapeszt, 3 czerwca 1967 –) czterokrotny mistrz olimpijski Węgier w pływaniu i lider sportowy. W latach 1984-1993 w reprezentacji Węgier. Brał udział w Igrzyskach Olimpijskich w Seulu w 1988 i Barcelonie w 1992 roku. W obu przypadkach zdobył tytuły olimpijskie w pływaniu mieszanym na 200 i 400 metrów, co czyni **go najbardziej utytułowanym węgierskim olimpijczykiem pływackim z czterema złotymi medalami. Wygrał cztery mistrzostwa świata, osiem mistrzostw Europy.** W pływaniu mieszanym na 200 i 400 metrów kilkakrotnie ustanawiał świata i Europy. Był pierwszym pływakiem na świecie, który osiągnął czas dwóch minut w pływaniu mieszanym na 200 m. Jako czterokrotny mistrz olimpijski i świata w pływaniu mieszanym nigdy nie został pokonany w zawodach międzynarodowych. Zdobyl mistrzostwo Węgier 50 razy, a od 1985 roku jest wiecznym mistrzem. **Na Igrzyskach Olimpijskich w Seulu dotarł do finału ze stylem zmiennym z rekordem olimpijskim 4:16.55. W finale pobił własny rekord świata z 1987 roku (4:14.75).**

DÁNIEL GYURTA (Budapeszt, 4 maja 1989 –) Mistrz i wicemistrz olimpijski, trzykrotny mistrz świata i dwukrotny mistrz Europy, dwukrotny mistrz świata

na krótkim basenie, pięciokrotny mistrz Europy na krótkim basenie, węgierski pływak. Jeden z najbardziej utytułowanych węgierskich pływaków pływających żabką. Na Igrzyskach Olimpijskich w Pekinie **w 2008 roku** pobił rekord Europy w kwalifikacjach na 200 m stylem klasycznym. Po srebrnym medalu olimpijskim największy sukces w karierze osiągnął na **Mistrzostwach Świata** w Rzymie w **2009 roku**, wygrywając na 200 m stylem klasycznym z nowym rekordem Europy 2:07,64. Na Mistrzostwach Świata w Pływaniu w **2013 wygrał na 200 m stylem klasycznym** z nowym rekordem świata i Europy. **Został pierwszym węgierskim pływakiem, który trzykrotnie wygrał Mistrzostwa Świata w tej samej kategorii.** W październiku **2013 roku** został wybrany do Komitetu Sportowców Europejskiego Komitetu Olimpijskiego. Pod koniec roku LEN wybrał go drugim najlepszym europejskim pływakiem 2013 roku. W **2015 roku** został wybrany do komitetu sportowców MKOI.

ÁGNES KOVÁCS (Budapeszt, 13 lipca 1981 -) Mistrzyni olimpijska, węgierska pływaczka. Ágnes Kovács jest mistrzynią olimpijską, dwukrotną mistrzynią świata i siedmiokrotną mistrzynią Europy, zdobywczynią Pucharu Świata i wieczną mistrzynią Węgier w pływaniu. **Jest jedynym węgierskim pływakiem, który wrócił do domu ze złotym medalem z najbardziej prestiżowych światowych zawodów w latach 1997-2001.** Wielokrotnie była wybierana najlepszym pływakiem w Europie. W sumie siedmiokrotnie była węgierską pływaczką roku. Czterokrotnie była sportowcem roku. W **2006 roku** została najlepszą zawodniczką węgierskiej drużyny na Mistrzostwach Europy w Budapeszcie. Mistrzyni olimpijska na 200 m stylem klasycznym, dwukrotna mistrzyni świata, trzykrotna mistrzyni Europy na 100 m i 50 m, dwukrotna mistrzyni Europy na 200 m stylem klasycznym. Trzykrotnie Młodzieżowa Mistrzyni Europy, 50-krotna Mistrzyni Węgier, sześciokrotnie pobiła rekordy Europy.

3. KAJAKI

Na Igrzyskach Olimpijskich w Berlinie w 1936 roku pięciu węgierskich kajakarzy starało się zdobyć tylko doświadczenie, ale w 1938 roku, na pierwszych Mistrzostwach Świata, Kamill Balatoni tylko o centymetry przegrał za zwycięzcą 10 000 na metrów i został srebrnym medalistą. W 1947 roku do Węgierskiej Federacji Kajakowej przystąpiło 17 stowarzyszeń. Od następnej dekady reprezentanci Węgier niemal cały czas zaliczali się do najlepszych

zawodników na świecie. Dwóch z trzech węgierskich zdobywców pierwszych miejsc na Igrzyskach Olimpijskich w Pekinie było reprezentantami tego sportu. W wyniku niemal niezrównanej akumulacji złota w ostatnim czasie, Węgrzy znajdują się również na szczycie światowych rankingów tego sportu.

DOUCHEV-JANICS NATASA (Palánka, Jugosławia, 24 czerwca 1982 -) Węgierska kajakarka pochodzenia serbsko-chorwackiego, trzykrotna mistrzyni olimpijska, 19-krotna mistrzyni świata i 19-krotna mistrzyni Europy. **Ma tytuł wiecznej mistrzyni.** W 2004 roku była numerem jeden wśród kobiet w krajowym rankingu opublikowanym pod koniec roku. Została wybrana Węgierską Sportsmenką Roku. Zajęła trzecie miejsce wśród drużyn. Zdobył cztery złote medale na mistrzostwach Węgier w **2005** roku. W **2006 roku** zdobyła mistrzostwo Węgier. Zdobyła złoto w siedmiu z dziewięciu dyscyplin. W styczniu **2019 roku** ze względów zdrowotnych zakończyła karierę sportową. **Najlepsze wyniki:**

3x mistrzyni olimpijska K-1 500 m, 2004; K-2 500 m, 2004, 2008

2x srebrna medalistka olimpijska K-4 500 m, 2008; K-2 500 m, brązowy medalistka olimpijski z 2012 roku K-1 200 m

19x mistrzyni świata K-1 200 m, K-2 200 m, K-4 200 m, K-2 500 m, K-1 4x200 m styl zmienny, K-4 500 m, K-2 1000 m, K-4 1000 m,

6x Mistrzostwa Świata-2. K-2 200 m, K-4 200m, K-1 4x200 m sztafeta, K-1 500 m, 2010; K-2 500 m

19x mistrzyni Europy K-1 200 m, K-2 200 m, K-4 200 m, K-1 500 m, K-2 500 m, K-4 500 m, K-2 1000 m, K-4 1000 m

4x Mistrzostwa Europy -2. K-2 200 m, K-4 200 m, K-1 4x200 m sztafeta, K-4 500 m

2x Mistrzostwa Europy -3. K-1 200 m, K-2 500 m

DANUTA KOZÁK (Budapeszt, 11 stycznia 1987 -) Sześciokrotna mistrzyni olimpijska, 15-krotna mistrzyni świata i siedemnastokrotna mistrzyni Europy, węgierska kajakarka, która zdobyła najwięcej złotych medali olimpijskich. **Ma tytuł wiecznej mistrzyni.** Z sześcioma tytułami olimpijskimi jest najbardziej utytułowanym węgierskim sportowcem w historii Igrzysk Olimpijskich. Ma polskie pochodzenie po mamie. W 2016 roku, dzięki zwycięstwu indywidualnemu na 500 metrów, została pierwszym **węgierskim kajakarzem, który zdobył**

cztery złote medale na Igrzyskach Olimpijskich oraz zdobyła 500. medal dla Węgry w historii Igrzysk Olimpijskich. W 2010 roku została wybrana Węgierską Kajakarką Roku. W 2013 roku na Mistrzostwach Świata w Duisburgu zdobyła trzy złote medale – K1 500, K4 500, K1 4 × 200 – została najsukuteczniejszym zawodnikiem mistrzostw świata. Na Igrzyskach Olimpijskich w Rio de Janeiro w 2016 roku wygrała K2 500m w parach z Gabriellą Szabó, a dwa dni później obroniła tytuł mistrzyni olimpijskiej w K1 500m. Jako członkini czteroosobowej drużyny kajakowej zdobyła mistrzostwo olimpijskie na 500 metrów i zdobyła trzy złote medale na Igrzyskach Olimpijskich w Rio. Na Igrzyskach Olimpijskich w Tokio zdobyła w czwórce złoty medal i stała się najlepszym węgierskim sportowcem w historii Igrzysk Olimpijskich z szóstym złotym medalem olimpijskim. Najlepsze wyniki:

6x mistrzyni olimpijska K-1 500 m, K-2 500 m, K-4 500 m

Srebrna medalistka olimpijska K-4 500 m

15x mistrzyni świata K-1 500 m, K-2 500 m, K-4 500 m, K-2 200m, K-1 sztafeta 4x200m

4x Mistrzostwa Świata-2. K-1 500 m, K-4 500 m

2x Mistrzostwa Świata -3. K-2 1000 m, K-1 500m

18 x Mistrzyni Europy K-2 1000 m, K-4 200 m, K-1 500 m, K-2 500 m, K-4 500 m, K-2 200 m, K-1 200 m

11x Mistrzostwa Europy -2. K-4 500 m, K-1 sztafeta 4x200 m, K-1 500 m, K-1 200 m, K-2 500 m

Mistrzostwa Europy -3. K-4 500 m

2x zwyciężczyni Igrzysk Europejskich K-1 500 m, K-4 500 m

GABRIELLA SZABÓ (Budapeszt, 14 sierpnia 1986 –) trzykrotna mistrzyni olimpijska, węgierska kajakarka. **Ma tytuł wiecznej mistrzyni.** Ciekawostką jest fakt, że dzięki swoim umiejętnościom udało jej się zostać mistrzynią świata w dyscyplinie z kilkoma najważniejszymi zawodniczkami węgierskiej czołówki, m.in. Tamarą Csipes i Krisztiną Fazekas-Zur. W latach 2008-2016 stała się niezachwianą liderką kobiecego drużynowego kajakarstwa. **Od 2015 roku** jest członkiem Węgierskiego Komitetu Olimpijskiego jako delegatka Klubu Mistrzów Olimpijskich. Przeszła na sportową emeryturę w czerwcu **2020 roku.** **Najlepsze wyniki:**

3x mistrzyni olimpijski K-4 500 m, K-2 500 m

Olimpiada 2. K-4 500 m

9x Mistrzostwa Świata 1. K-2 500 m, K-2 1000 m, K-4 500 m

9x Mistrzostwa Europy 1. K-2 1000 m, K-2 500 m, K-4 500 m

3x Mistrzostwa Świata 2. K-2 1000 m, K-4 500 m, K-4 500 m

1x Mistrzostwa Świata 3. K-4 500 m

Zwycięzcy Igrzysk Europejskich K-4 500 m

TAMARA CSIPES (Budapeszt, 24 sierpnia 1989 –) dwukrotna mistrzyni olimpijska, świata i Europy, węgierska kajakarka. **Ma tytuł wiecznej mistrzyni.** Był członkiem drużyny młodzieżowej od 16 roku życia i wygrała pięć mistrzostw świata i trzy mistrzostwa Europy w ciągu czterech sezonów. Łącznie zdobyła 7 złotych i jeden brązowy medal na Mistrzostwach Europy U-23 – pięciokrotnie triumfowała w dyscyplinach indywidualnych. Ze złotymi i srebrnymi medalami w Tokio oraz 4. miejscem w K-2 500 metrów z Eriką Medveczky stała się najbardziej utytułowaną zawodniczką całej węgierskiej delegacji olimpijskiej. **Najlepsze wyniki:**

2x Mistrzyni Olimpijska K-4 500m

Srebrna medalistka olimpijska K-1 500m

9x mistrz świata K-4 500m, K-2 1000m, K-1 1000m, K-1 5000m, K-2 500m

3x Mistrzostwa Świata-2. K-1 1000 m, K-1 500 m, K-4 500 m

9x Mistrzyni Europy K-2 1000 m, K-2 500 m, K-1 1000 m, K-4 500 m

5x Mistrzostwa Europy -2. K-2 1000 m, K-4 500 m, K-1 5000 m, K-2 500

Mistrzostwa Europy -3. K-2 1000 m

BALINT KOPASZ (Szeged, 20 czerwca 1997 –) Węgierski kajakarz, mistrz olimpijski, świata i Europy. W wieku piętnastu lat zdobył krajowe tytuły w dwóch dyscyplinach sportowych: oprócz kajakarstwa był także najlepszy w swojej grupie wiekowej w lekkoatletyce i biegach terenowych. Rok później, ze swoim złotym medalem w 1000 na Mistrzostwach Świata Juniorów 2015 w Portugalii, dał jasno do zrozumienia rywalom, że przyszłość w tej dyscyplinie należy do niego. Cztery razy został wybrany Kajakarzem Roku. **Najlepsze wyniki:**

Mistrz olimpijski K-1 1000m

Olimpiada 4. K-2 1000m

Mistrz świata K-1 1000m

Mistrzostwa Świata -2. K-1 1000 m

3x Mistrz Europy K-1 1000 m, K-1 500 m

Mistrzostwa Europy -2. K-1 1000 m

3x Mistrzostwa Europy -3. K-1 1000 m, K-1 500 m

Zwycięzca Igrzysk Europejskich K-1 5000 m

SÁNDOR TÓTKA (Mezőtúr, 27 lipca 1994 –) Węgierski kajakarz, olimpijczyk, dwukrotny mistrz świata i trzykrotny mistrz Europy oraz młodzieżowy mistrz olimpijski. **Ma tytuł wiecznego mistrza.** Na **Letnich Igrzyskach Olimpijskich Młodzieży** w **2010** zdobył złoty medal. Zwycięstwo w K-1 200 metrów na czerwcowych Mistrzostwach Europy w Poznaniu było największym sukcesem w jego karierze, zdobywając pierwsze zwycięstwo w mistrzostwach świata dorosłych. Swoją triumfalny pochod kontynuował dwa miesiące później w Tokio: 27-letni kajakarz nie znalazł godnego rywala w sprincie na igrzyskach olimpijskich. Po olimpiadzie otrzymał wiele nagród, otrzymał tytuł Honorowego Obywatela Újpest, a następnie został zaliczony do Wiecznych Mistrzów Węgierskiego Związku Kajakarstwa.

Najlepsze wyniki:

Mistrz olimpijski K-1 200m

Olimpiada 4. K-2 200 m

2x mistrz świata K-1 sztafeta 4x200 m, K-2 200

MŚ-2. K-2 500 m

2x MŚ-3. K-1 sztafeta 4x200 m, K-4 500 m

4x Mistrz Europy K-4 500 m, K-2 500 m, K-1 200

ME-3. K-2 200 m

RENÁTA CSAY (Győr, 21 marca 1977 –) kajakarka, 20-krotna mistrzyni świata w kajakarstwie maratońskim. **Ma tytuł wiecznej mistrzyni.** Najbardziej utytułowany maratończyk wszech czasów. Renáta Csay rozpoczęła swój złoty bieg w 1999 roku.

W 2016 roku uzyskała swój 18. tytuł mistrzyni świata, co czyni ją najbardziej utytułowaną zawodniczką w tym sporcie. W **2018** roku zdobyła swój 19. złoty medal na Mistrzostwach Świata w Maratonie w Prado Vila Verda w Portugalii. W **październiku 2019** roku zdobyła złoty medal po raz 20. w Saoh-szing, co czyni ją najbardziej utytułowaną zawodniczką w historii kajakarstwa maratońskiego.

20x mistrzyni świata K-1, K-2

12x MŚ-2. K-1, K-2, K-1 5000 m

MŚ -3. K-1 5000 m

16x Mistrzynie Europy K-1, K-2, K-1 5000 m

2x ME-2. K-2

4. PIŁKA WODNA

Węgierska męska drużyna piłki wodnej to reprezentacja Węgier, która jest kontrolowana przez Węgierską Federację Piłki Wodnej. Dziewięciokrotny mistrz olimpijski (1932, 1936, 1952, 1956, 1964, 1976, 2000, 2004, 2008), trzykrotny mistrz świata i trzynastokrotny mistrz Europy, co czyni ją najbardziej utytułowaną drużyną piłki wodnej na świecie. Węgierska męska drużyna piłki wodnej **wygrała Igrzyska Olimpijskie po raz trzeci z rzędu w Pekinie w 2008 roku.** Niesamowity wynik może liczyć na miano najwybitniejszego osiągnięcia sportowego w historii węgierskiego sportu, bo choć było kilka złotych wieków węgierskiej męskiej piłki wodnej, to od 12 lat nigdy nie staliśmy na szczycie świata.

DEZSŐ GYARMATI (Miskolc, 23 października 1927 – Budapeszt, 18 sierpnia 2013) to węgierski piłkarz wodny i zawodowy trener, który otrzymał tytuł Sportowca Narodu. Jako piłkarz wodny po raz pierwszy grał w Gamma w **1940 roku.** Do **1964 roku 108 razy był w reprezentacji.** Od **1963 roku** był trenerem Centralnej Szkoły Sportowej (CSS), a od **1966 roku** był trenerem Klubu Gimnastycznego Ferencváros, trenerem Kolumbii od **1970 roku, zaś od 1971 trenerem Vasas SC.** Od **1972 roku** był asystentem trenera reprezentacji Węgier, a od **1973 do 1980 roku** był głównym trenerem. Pod jego kierunkiem została ona drużynowym mistrzem świata w **1973 roku,** mistrzem Europy w **1974 roku,** wicemistrzem świata w 1975 roku, mistrzem olimpijskim w **1976 roku,** mistrzem Europy w **1977 roku,** wicemistrzem świata w **1978 roku,** zajęła trzecie miejsce na olimpiadzie w **1980 roku.** Od **1992 roku** był wiceprezesem Węgierskiej Federacji Piłki Wodnej (WFPW), a od **1996 roku** jej współprezydentem. Od **1996 roku** został współprzewodniczącym działu piłki wodnej Ferencváros TC, a od **1998 roku** został konsultantem. W **2004 roku** został wybrany honorowym prezesem Węgierskiej Federacji Piłki Wodnej i pracował jako konsultant w dziale piłki wodnej Újpest TE. W **2005 roku**

został członkiem Węgierskiego Komitetu Olimpijskiego z ramienia Sportowców Narodu.

TIBOR BENEDEK (Budapeszt, 12 lipca 1972 – Budapeszt, 18 czerwca 2020) trzykrotny mistrz olimpijski, mistrz Europy i świata w piłce wodnej, trener męskiej drużyny piłki wodnej w latach 2013–2016, węgierski członek *Międzynarodowej Galerii Sław Pływania* w ramach drużyny Węgier w latach 2000–2008. W wieku 8 lat został przyjęty do Centralnej Szkoły Sportowej, w **1991** roku został najlepszym zawodnikiem finału z dziewięcioma golami w dwóch meczach w finale Pucharu Węgier. W **1992** roku zajął drugie miejsce w Pucharze Węgier i był najbardziej utytułowanym zawodnikiem w finale. **Strzelił 21 goli**. W 1993 roku ponownie został wybrany najlepszym węgierskim piłkarzem wodnym. Drużyna narodowa otrzymała tytuł węgierskiej drużyny roku. Na Igrzyskach Olimpijskich w Atlancie drużyna narodowa zajęła czwarte miejsce. Benedek strzelił 19 goli. Zdobył **złoty medal olimpijski w drużynie narodowej** w Sydney. W finale strzelił cztery gole. Zdobył także pierwsze miejsce z drużyną narodową w finale Europejskiej Ligi Narodów w Zagrzebiu w grudniu. Pod koniec roku drużyna narodowa zdobyła nagrodę drużyny roku, **Benedek zaś został wybrany do drużyny narodowej stulecia. W 2007 roku zaliczył swój 400. występ w drużynie narodowej.** Po zwycięstwie olimpijskim wycofał się z występów w reprezentacji. Od **10 stycznia 2013 do 31 grudnia 2016** pełnił funkcję głównego trenera męskiej drużyny piłki wodnej. Poprowadził swój zespół do zwycięstwa na Mistrzostwach Świata w **Piłce Wodnej Mężczyzn w 2013** w Barcelonie. Na Mistrzostwach Europy na Węgrzech drużyna zdobyła srebrny medal. Na Mistrzostwach Europy w Belgradzie reprezentacja Węgier zdobyła brązowy medal i mogła stanąć na trzecim stopniu podium. Tibor Benedek ogłosił **20 października 2016** roku, że z końcem roku opuści drużynę narodową. W październiku **2016** r. został wybrany na członka zarządu Węgierskiej Federacji Piłki Wodnej, a także został mianowany dyrektorem Stowarzyszenia Sportów Wodnych UVSE, funkcję tę sprawował od 1 stycznia 2017 r. do 30 kwietnia 2020 r.

DÉNES KEMÉNY (Budapeszt, 14 czerwca 1954 -) członek reprezentacji, zawodnik piłki wodnej, trener, weterynarz. Zyskał **krajową sławę jako główny trener węgierskiej drużyny piłki wodnej, wygrywając trzy mistrzostwa olimpijskie w latach 2000-2008. W latach 1974-1986 17 razy zagrał w reprezentacji Węgier.** Po przejściu na emeryturę w **1997** roku został głównym

trenerem węgierskiej męskiej drużyny piłki wodnej. Następnie stał się jednym z najbardziej utytułowanych trenerów w historii tego sportu. **W latach 1999, 2000, 2004 i 2008** otrzymał tytuł Trenera Reprezentacji Roku. 6 maja 2011 roku dołączył do Panteonu Sław Pływactwa. W maju 2013 roku został wiceprezesem Węgierskiego Stowarzyszenia Trenerów. W 2013 roku został członkiem komitetu trenerskiego FINA, którego jest też wiceprezesem.

ZOLTÁN SZÉCSI (Budapeszt, 22 grudnia 1977 -) **trzykrotny mistrz olimpijski** w piłce wodnej, bramkarz. W **1995 roku** grał w drużynie juniorów. W następnym roku zdobył swoje pierwsze mistrzostwo Węgier z BVSC i dotarł do finału w KEK. W tym sezonie był srebrnym medalistą Mistrzostw Europy Juniorów. W **sezonie 1996/1997** był bramkarzem numer jeden BVSC. Ponownie zdobył mistrzostwo. W 1997 roku był drugi na Mistrzostwach Świata Juniorów i uniwersjadzie. W **1998 i 1999 roku** ponownie został mistrzem Węgier. W tym roku był członkiem zwycięskiej drużyny Pucharu Świata- w **2000 roku** był trzeci w Lidze Mistrzów z BVSC. **Zdobył złoty medal na Igrzyskach Olimpijskich.** W **2001 roku** zdobył brąz na Mistrzostwach Europy. W **2003** zdobył brązowy medal na Mistrzostwach Europy. Był złotym medalistą Mistrzostw Świata i Ligi Światowej. W **2004 roku** obronił tytuł Ligii Światowej i mistrzostwo olimpijskie. W **2005** na Mistrzostwach Świata zajął drugie miejsce. Również na Mistrzostwach Europy i w Pucharze Świata zajął drugie miejsce. W **2007 roku** z drużyną narodową został wicemistrzem na Mistrzostwach Świata. W tym roku zajął drugie miejsce w Lidze Światowej. W **2008 roku** dotarł ze swoim klubem do finału rozgrywek LEN. Był brązowym medalistą Mistrzostw Europy i trzecim złotym medalistą z rzędu na **Igrzyskach Olimpijskich.** W **2011 roku** został ponownie mistrzem Węgier po 12 latach. W **2012 roku** zdobył brązowy medal na Mistrzostwach Europy i był piąty na igrzyskach olimpijskich. W **2013 roku** został mistrzem Węgier. Od maja 2015 do października 2017 pełnił również funkcję głównego trenera Kaposvár. We wrześniu 2018 został wybrany prezesem Eger VK.

5. WYSTĘPY WĘGIER NA PARAOLIMPIADZIE

W 1960 roku w Rzymie po raz pierwszy odbyły się Światowe Igrzyska Paraolimpijskie. Węgry po raz pierwszy wystartowały na Igrzyskach Paraolimpijskich w Heidelbergu w 1972 roku. Węgieńscy paraolimpijczycy również osiągnęli wybitne sukcesy.

Nasi najśłynniejsi paraolimpijczycy:

HALASSY OLIVÉR: pierwszy węgierski niepełnosprawny sportowiec, który jest drugim sportowcem na świecie, po niemiecko-amerykańskim gimnastyku George'u Eyserze, który zdobył srebrny i złoty medal olimpijski na Igrzyskach Olimpijskich na długo przed pierwszymi Igrzyskami Paraolimpijskimi, z amputowaną lewą nogą od kości piszczelowej w dół – z powodu wypadku w wieku 8 lat. Ponadto osiągnął sukcesy nie tylko w jednej dyscyplinie, ale także jako członek węgierskiej drużyny piłki wodnej, zdobył srebro (Amsterdam) w 1928 roku, złoto w 1932 roku (Los Angeles) i 1936 (Berlin) (wraz z 3 złotymi medalami mistrzostw Europy), a także odniósł ogromne sukcesy w pływaniu. W tym sporcie między innymi w 1931 roku zdobył złoty medal Mistrzostw Europy na 1500 metrów stylem dowolnym, i to w taki sposób, że od finału piłki wodnej, w trakcie którego grał cały czas, pomiędzy pływaniem upłynęły zaledwie 2 godziny.

DÓRA PÁSZTORY: dwukrotna mistrzyni paraolimpijska w pływaniu.

TAMÁS SORS: wielokrotny mistrz paraolimpijski w pływaniu.

PÁL SZEKERES: wielokrotny mistrz paraolimpijski we florecie i szabli, lider sportowy. Jest jedyną osobą na świecie, która zdobyła medale na Igrzyskach Olimpijskich i Paraolimpijskich. Po zakończeniu kariery sportowej stał się uznanym na całym świecie dyplomata sportowym.

KÁROLY TAKÁCS: dwukrotny mistrz olimpijski w sportach strzeleckich. Był utalentowanym strzelcem sportowym od najmłodszych lat, ale stracił prawą rękę w 1938 roku z powodu wybuchu granatu. O jego uporach świadczy fakt, że w ciągu sześciu miesięcy nauczył się znakomicie strzelać lewą ręką, a także zdobył złote medale olimpijskie lewą ręką na Igrzyskach Olimpijskich w Londynie i Helsinkach.

ZSOLT VERECZKEI: trzykrotny mistrz paraolimpijski w pływaniu. Jest jedynym węgierskim sportowcem, który zdobył medale na siedmiu różnych igrzyskach olimpijskich (Barcelona, Atlanta, Sydney, Ateny, Pekin, Londyn, Rio).

2021. Tokio, 16. paraolimpiada

PRAWIE 4 500 SPORTOWCÓW, WĘGRY SĄ 18. W TABELI MEDALOWEJ

W zawodach, w których wzięły udział 163 delegacje z rekordową liczbą 4403 sportowców – 2550 mężczyzn i 1853 kobiet – w 22 dyscyplinach sportowych wzięło udział w sumie 38 Węgrów. Czerwono-biało-zielona delegacja liczyła 38 osób – 37 osób oraz przewodnik niedowidzącego rowerzysty.... zdobyli oni siedem złotych, pięć srebrnych i cztery brązowe medale, co dało im 18. miejsce w tabeli medalowej. Więcej udało się osiągnąć tylko raz, w 1984 roku w Nowym Jorku, kiedy czerwono-biało-zielona delegacja zakończyła udział z 13 tytułami olimpijskimi. To nie przypadek, że László Szabó, przewodniczący Węgierskiego Komitetu Paraolimpijskiego (WKP), nazwał Węgrów w Tokio złotą drużyną węgierskiego sportu paraolimpijskiego.

ZŁOCI MEDALIŚCI:

Amarilla Veres – floret indywidualny kobiet; **Péter Pálos** – tenis stołowy indywidualny mężczyzn; **Fanni Illés** – pływanie na 100 m stylem klasycznym kobiet; **Luca Ekler** – skok w dal kobiet; **Zsófia Konkoly** – pływanie na 100 metrów stylem motylkowym kobiet; **Bianka Pap** – 100 m stylem grzbietowym kobiet oraz **Péter Pál Kiss** – 200 m K1 mężczyzn

SREBRNI MEDALIŚCI:

Zsófia Konkoly 2x – 200 m stylem zmiennym kobiet i 400 m stylem dowolnym; **Bianka Pap 2x** – 200 m stylem zmiennym kobiet i 400 m stylem dowolnym oraz **Richárd Osváth** – floret mężczyzn

BRAŹOWI MEDALIŚCI:

Alexa Szvitacs – tenis stołowy indywidualny kobiet; **Éva Hajmási, Zsuzsanna Krajnyák, Boglárka Mező i Gyöngyi Dani** – drużynowy floret kobiet; **Krisztina Dávid** – Pistolet pneumatyczny kobiet 10 m i **Katalin Varga** – pływanie na 200 metrów K1 kobiet

Redakcja/Szerkesztette:

Maria Król

Współpraca/Együttműködés:

Marek Gałan

Autorzy/Irók:

Zsolt Domokos, Iwona Kabasińska, Kamil Kabasiński, Maria Król, Marek Madej, Ádám Makk, Kinga Paul, Emőke Edit Radnóti

Korekta tekstów/ Szövegek lektorálása:

Emőke Edit Radnóti, Kamil Kabasiński

Tłumaczenia/Fordítások:

Lingway s.c., Valéria Poplawski

Projekt okładki/Borítóterv:

Marika Buczek

Skład i druk/Nyomtatás és tördelés:

Studio R-ka Radosław Hałasa

Publikacja powstała w ramach projektu „**To one goal**” dofinansowanego w ramach Węgiersko-Polskiego Programu Współpracy Pozarządowej.

Wydawca/Kiadó:

Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Krok za krokiem” w Zamościu

Semmelweis Egyetem Pető András Gyakorló Általános Iskolája, Szakiskolája
Egységes Konduktív Pedagógiai Módszertani Intézménye és Kollégiuma.

